

§2

Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark

I8KS657

Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd/upprättad	Beslutsinstans
Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark	Taxa	2019-02-18 § 2	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig/processägare	Version	Diarienummer	Giltig till
Samhällsbyggnad	1	18KS657	2023-12-31
Dokumentinformation	Dokumentet samlar all prissättning för nyttjande samt försäljning av kommunal mark och gäller för Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet		
Dokumentet gäller för	Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet		

Innehåll

Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark	1
1. Priser för nyttjande och försäljning av kommunal mark	2
2. Prissättning för nyttjande av kommunal mark	3
2.1. Arrenden	3
2.1.1. Anläggningsarrenden	3
2.1.2. Bostadsarrenden	3
2.1.3. Lägenhetsarrenden	3
2.1.4. Jordbruksarrenden	4
2.1.5. Upplåtelse av kommunal mark som inte är gatumark	4
2.1.6. Upplåtelser för samhällsnyttiga funktioner	5
2.1.7. Avgift för återställning	5
2.1.8. Jordvärme	5
2.1.9. Nyttjanderätt trädgårds-/grönområde	5
2.2. Avtalsservitut	5
2.2.1. Ledningsrätt	6
2.2.2. Transformatorstation PiteEnergi AB	7
2.3. Tomträttsavgälder - avgäldsunderlag	7
2.4. Markanvisning	8
3. Priser för försäljning av kommunal mark	9
3.1. Flerbostadshus och lokaler	9
3.2. Småhustomter till försäljning	11
3.3. Försäljning av mark vid fastighetsreglering	11
3.4. Försäljning tomter handel och kontor, friköp	12
3.5. Tomter industri, friköp	13
4. Tomtköavgift	14
5. Fastighetsrättsliga kostnader	14

I. Priser för nyttjande och försäljning av kommunal mark

Dokumentet samlar all prissättning för nyttjande samt försäljning av kommunal mark och gäller för Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet. Kommunfullmäktige är beslutade instans.

Ansvarig förvaltning

Samhällsbyggnad är ansvarig för dokumentet.

Revidering

Översyn av priser sker årligen i samband med VEP-arbetet.

Priser

Priserna grundar sig på marknadsvärde eller är i förekommande fall avsedda att täcka kommunens kostnad för den aktuella tjänsten. Avgifterna är inte momsbelagda.

Timkostnad

I de fall avgiften är avsedd att täcka kommunens kostnader för den aktuella tjänsten baseras de angivna priserna på en timkostnad. I prislistan anges det antal timmar som tjänsten tar i anspråk. Timkostnad 2018 är 720 kr. KPI indexuppräknings basmånad oktober 2018.

Indexuppräknings

Hur prisuppräknings ska ske anges under respektive rubrik. Vid sänkning av KPI sker ingen förändring.

Definition fastighet

Den civilrättsliga definitionen av fastighet framgår av första kapitlet jordabalken. Där framgår att fast egendom är jord som är indelad i fastigheter. En fastighet är ett avgränsat markområde inklusive de växter, träd (skog) och fasta byggnader som finns på marken.

Styrande dokument

Följande dokument för styrning och ledning inverkar på prissättning för nyttjande och försäljning av kommunal mark (beslutsdatum inom parentes):

Reglemente Kommunstyrelsen (KF 171120 § 270)

Reglemente Samhällsbyggnad (KF 171120 § 269)

Delegationsordning Samhällsbyggnad (SBN 180307 § 28)

Beslut om försäljning av tomträtter (KF 180219 § 11)

Bestämmelser för tomtkö och om köp av småhustomt (KF 180326 § 40)

2. Prissättning för nyttjande av kommunal mark

2.1. Arrenden

2.1.1. Anläggningsarrenden

Definition: Anläggningsarrende föreligger när jord upplåts på arrende för annat ändamål än jordbruk samt arrendatorn enligt arrendeupplåtelsen har rätt att för förvärvsverksamhet på arrendestället uppföra eller bibehålla byggnad, som ej är av endast ringa betydelse för verksamhetens bedrivande.

Pris: 5 % av markvärdet per år, fastställt genom värdering eller prislista för industrimark (se punkt 3.5). Formel: Avgift = 0,05 * (pris kr/kvm * antal kvm)

2.1.2. Bostadsarrenden

Definition: Bostadsarrende föreligger när kommunen upplåter sin mark till privatperson med fritidshus. I dag tecknar kommunen inga nya arrendeavtal, men de som finns sedan tidigare löper vidare.

Pris: Uppräkning enligt upprättade bostadsarrendeavtal. Uppräkning enligt KPI. Ingen ny upplåtelse.

2.1.3. Lägenhetsarrenden

Definition: En upplåtelse av jord räknas som lägenhetsarrende när den inte uppfyller förutsättningarna för att vara jordbruksarrende, bostadsarrende eller anläggningsarrende. Ett avtal om lägenhetsarrende kan vara muntligt.

Upplåtelse av mark för exempelvis

- parkeringsplats utomhus
- kolonilott med enklare byggnad som arrendatorn inte ska bo i
- kajplats
- lekplats
- upplagsplats

räknas normalt som ett lägenhetsarrende.

Om inte arrendatorn ska bedriva förvärvsverksamhet på arrendestället räknas också följande upplåtelser som lägenhetsarrende

- idrottsföreningars klubbhus
- sjöbod för bad eller fritidsfiske
- jaktkoja

Pris: 5 % av markvärde per år, fastställt genom värdering eller prislista för industrimark (se punkt 3.5). Formel: Avgift = 0,05 * (pris kr/kvm * antal kvm)

2.1.4. Jordbruksarrenden

Definition: Då jord upplåts till brukande.

Pris: 650 kr per hektar och år

Index: KPI indexuppräknings basmånad oktober 2018.

2.1.5. Upplåtelse av kommunal mark som inte är gatumark

Upplåtelse av kommunal mark till näringsidkare för uppställning och upplag (zoner enligt gällande översiktsplan, se karta på sida 5).

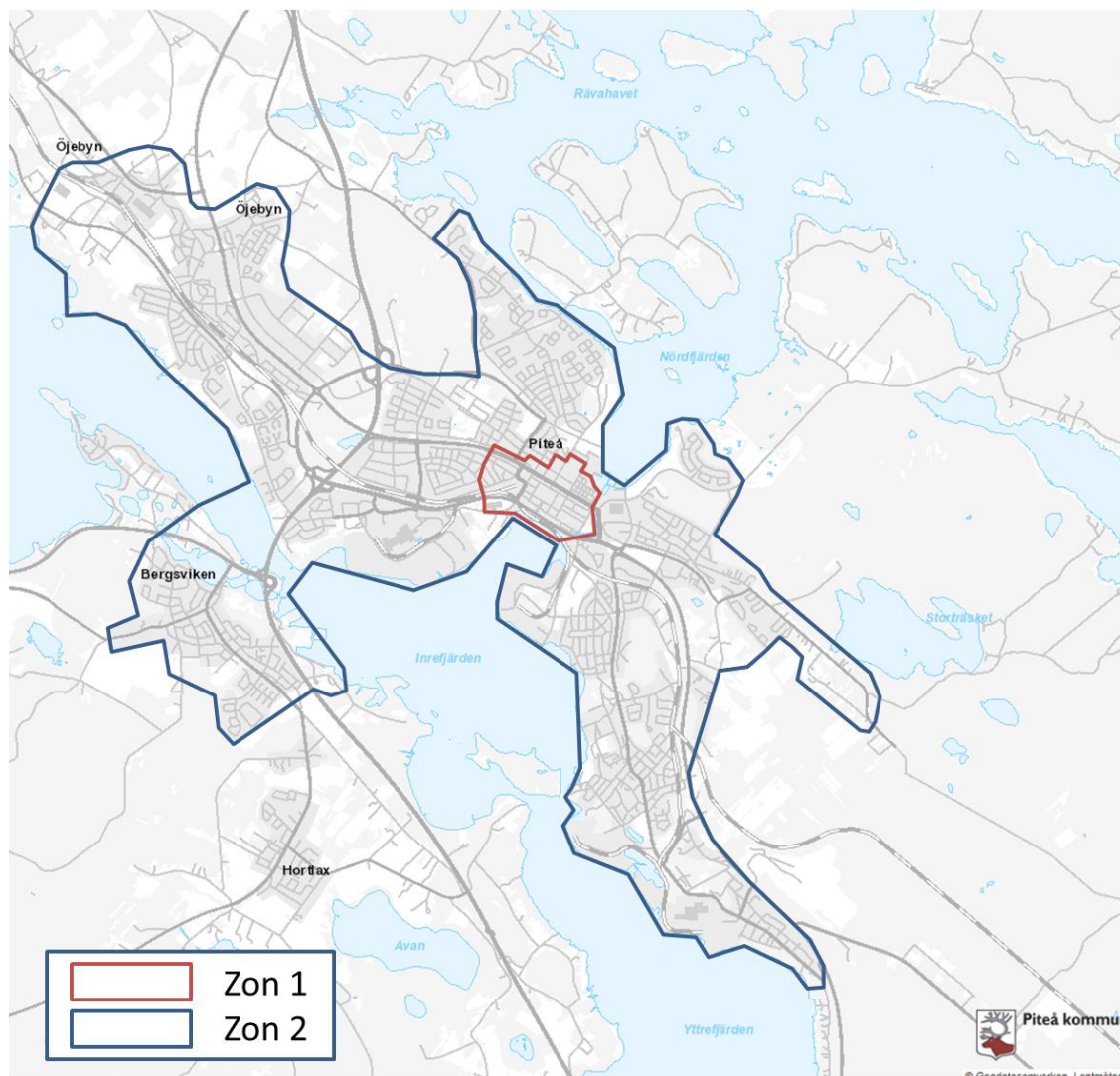
Pris zon 1: 31 kr/kvm och påbörjad månad inom Piteå centrum

Pris zon 2: 10 kr/kvm och påbörjad månad i Piteå stad

Pris zon 3: 5 kr/kvm och påbörjad månad utanför Piteå stad

Kortare upplåtelser än en månad beräknas per dag (månad=30dagar), dock lägst 2 000 kr.

Index: KPI indexuppräknings basmånad oktober 2018.

2.1.6. Upplåtelser för samhällsnyttiga funktioner

Vid upplåtelse för uppställning och upplag för samhällsnyttiga funktioner exempelvis vägar, energi, vatten och avlopp samt kommunikation är arrendet kostnadsfritt men en administrativ avgift utgår.

Pris: Administrativ avgift, innefattande besiktning före och efter nyttjande, motsvarande 4 timmars handläggningstid.

2.1.7. Avgift för återställning

Upplåtet område ska återställas till ursprungligt skick alternativt enligt överenskommen status. Om området vid efterbesiktning inte är tillfredsställande återställt tillkommer kostnad för återställning à 5 000 kr.

Överstiger kostnaden för återställning 5 000 kr så faktureras faktisk kostnad.

2.1.8. Jordvärme

Definition: Upplåtelse av mark för rätt att dra jordvärme.

Pris: 35 kr/kvm, engångsbelopp samt en administrativ avgift motsvarande 2 timmars handläggning.

2.1.9. Nyttjanderätt trädgårds-/grönområde

Definition: Rätt att nyttja kommunal mark för t ex odling, dock ej att uppföra byggnader. Upplåtelsen sker kostnadsfritt, dock tas en administrativ avgift ut i samband med avtalets tecknande.

Pris: Administrativ avgift motsvarande 2 timmars handläggning.

2.2. Avtalservitut

Definition: Servitut ger en fastighet rätt att t ex använda en annan fastighets väg eller brunn. Ett servitut är knutet till en fastighet, inte till en person. Servitutet gäller alltså oavsett vem som äger fastigheten. Ett servitut gäller i regel tills vidare och har inget slutdatum.

Priser:

Privat fastighetsägare		Engångsavgift 5 000 kr + 5 kr/kvm. Eventuellt virkesvärde tillfaller markägaren.
Pireva och PiteEnergi	Upprättat avtal finns mellan PK och PIKAB	
Skanova	Separat avtal enligt SKL. Avtalstid 5 år löpande. Uppsägning 2 år innan utgång.	Årlig avgift 1,01 kr * antal invånare i kommunen.

Index: KPI indexuppräknings basmånad oktober 2018.

2.2.1. Ledningsrätt

Definition: Den som för en ledning eller annan anordning vill utnyttja ett utrymme inom en fastighet kan få rätt till det. En fråga om ledningsrätt prövas vid en lantmäteriförrättning.

En ledningsrätt omfattar, enligt vad som bestäms vid förrättningen, befogenheten att inom fastigheten vidta de åtgärder som behövs för att dra fram och använda en ledning eller annan anordning.

Pris: Ledningsrätters pris fastställs via lantmäteriförrättning. För ledningsrätter inom PIKABs bolag gäller upprättat avtal mellan Piteå kommun och PIKAB.

2.2.2. Transformatorstation PiteEnergi AB

Definition: < 10 kvm

Pris: 10 000 kr engångskostnad.

Definition: > 10 kvm

Pris: 20 000 kr engångskostnad.

Index: KPI indexuppräknning basmånad oktober 2018.

Definition: Nyttjad yta i kvm. Avser transformatorstation max 30 kvm TA (tomtarea). För större transformatorstationer sker prissättning via värdering.

2.3. Tomträttsavgälder - avgäldsunderlag

Nyupplåtelse av tomträtter för flerbostadshus och lokaler sker utifrån värdering. Värdering sker utifrån max byggrätt i detaljplan. Marknadsvärde BTA¹ pris/kvm. Garage under jord ingår ej i BTA.

Tomttyp	Tomtpris	Avgäldsränta nyupplåtelse	Avgäldsränta omförhandling 10 år	Avgäldsränta omförhandling 20 år
Flerbostadshus och lokaler	Se separat prislista punkt 3.1	5 %	3,25 %	-
Fritidstomter	Ingen nyupplåtelse	-	3,25 %	4,25 %
Handelstomter	Se separat prislista punkt 3.4	5 %	3,25 %	4,25 %
Industritomter	Se separat prislista punkt 3.5	5 %	3,25 %	4,25 %

Räkneexempel nyupplåtelse av industritomt på Backen, 5 000 kvm.

Tomträttsavgäld $(100 \times 5\,000) \times 0,05 = 25\,000$ kr/år.

1. *Bruttoarea av mätvärda delar av våningsplan inklusive ytterväggar (även när du inreder en vind), begränsad av de omslutande byggnadsdelarnas utsida eller annan för mätvärdhet angiven begränsning. Exempelvis ytan av en helt inglasad balkong eller ett uterum. Läs mer om BTA på mittbygge.se*

2.4. Markanvisning

Definition: Markanvisning är en [option](#) för exempelvis ett byggföretag att under en viss tid, och på vissa villkor, ensam få förhandla med [kommunen](#) om förutsättningarna för att uppföra ny bostadsbebyggelse eller att genomföra annan [exploatering](#) inom ett visst markområde.

Pris:

Detaljplanelagt område 25 000 kr
Avräknas köpeskillingen.

Ej detaljplanelagt område eller där detaljplan behöver ändras:

Beräknat försäljningspris under 500 000kr. 25 000 kr
Avräknas köpeskillingen.

Beräknat försäljningspris över 500 000kr 50 000 kr
Avräknas köpeskillingen.

Om markanvisning ej leder till försäljning har kommunen rätt att behålla hel eller del av avgift för nedlagda kostnader, enligt överenskommelse.

3. Priser för försäljning av kommunal mark

3.1. Flerbostadshus och lokaler

Piteå centrum

Mark för flerbostadshus inom Piteå centrum, enligt karta nedan, upplåts med tomträtt. Avgäldsunderlaget beräknas utifrån marknadsvärde BTA pris/kvm, enligt exploateringsgrad i detaljplan. Byggnation under mark ingår ej i BTA.

Kvarteret Rönnen är undantaget från begränsningen av friköp i enlighet med beslut i kommunfullmäktige, 17KS708 §38 180326.

Övriga områden

Kommunen är indelad i fyra områden.

Stadsnära områden utanför Piteå centrum enligt ÖP2030	Stadsdelscentra	Landsbygdscentra	Övriga byar
Stadsnära områden som inte är Piteå centrum eller stadsdelscentra.	Bergsviken Munksund Öjebyn	Jävre Norrfjärden Roknäs/Sjulnäs Rosvik Hortlax	
Stadsnära områden utanför Piteå centrum enligt ÖP2030		Värdering kr/kvm BTA.	
Stadsdelscentra		500 kr/kvm BTA, enligt värdering 2018.	
Landsbygdscentra		50 kr/kvm TA (tomtarea), enligt värdering 2018.	
Övriga byar		Värdering kr/kvm TA (tomtarea).	

Index: KPI indexuppräknings basmånad oktober 2018.

3.2. Småhustomter till försäljning

Nya exploateringsområden

Pris per tomt beräknas för varje nytt exploateringsområde. Tomtpriset baseras på exploateringskostnader samt värdering.

Handpenning: 10 % av tomtpriset. Vid avbokning har kommunen rätt att behålla 10 000 kr.

Försäljning från tomtkatalogen

Tomtkatalogen (se pitea.se) utgör en prislista för lediga tomter främst i Piteå kommuns byar. Alla kommunala tomter säljs via tomtkö. De tomter som inte blivit sålda efter fördelning i tomtkön samlas i tomtkatalogen. Kostnad för nybyggnadskarta tillkommer.

Dispositions rätt tomtkatalog: 1 000 kr, betalas ej tillbaka vid avbokning av tomt.

3.3. Försäljning av mark vid fastighetsreglering

Försäljning av markområden sker enligt värdering där föreslagen taxa saknas.

3.4. Försäljning tomter handel och kontor, friköp

Område	Se karta över område 1-5	Tomtpris TA (tomtarea) kr/kvm	Exploateringsgrad
Hallgrensvägen	Område 1		
	Normaltomt	193	15 %
	Normaltomt – tomtfördubbling >2 ggr	386 579	15 % 15 %
Hallgrensvägen	Område 2-5		
	Normaltomt	128	15 %
	Normaltomt – tomtfördubbling >2 ggr	256 384	15 % 15 %
Övriga områden		Värdering	-

Se räkneexempel under punkt 3.5. **Index:** KPI indexuppräknning basmånad oktober 2018.

3.5. Tomter industri, friköp

Område		Tomtpris TA (tomtarea) kr/kvm	Exploaterings- grad
Backen		100	-
Lillänget		100	-
Ollonborren		100	-
Hamnviken, Heden		100	-
Öhn	Normaltomt	80	15 %
	Normaltomt – tomtfördubbling	160	15 %
	>2 ggr	240	15 %
Pitholm	Normaltomt	35	7,5 %
	Normaltomt – tomtfördubbling	70	7,5 %
	>2 ggr	105	7,5 %
Haraholmen	Normaltomt		
	Råmark	50	-
	Terrasserad mark	100	-
Övriga områden	Rosvik	35	-
	Maran, Hortlax	35	-
	Norrfjärden	35	-
	Sjulnäs	35	-

Index: KPI indexuppräknning basmånad oktober 2018.

Normaltomt: Byggarea / Exploateringsgrad

Räkneexempel Öhns industriområde med 15 % exploateringsgrad:

300 m² byggnation inom Öhn ger en normaltomt på 2 000 m² (300/0,15).

Om större tomt önskas, exempelvis 6 000 m² skulle tomtpriset bli:

$(1 - 2000 \text{ m}^2 * 80 \text{ kr/m}^2) + (2001 - 4000 \text{ m}^2 * 160 \text{ kr/m}^2) + (4001 - 6000 \text{ m}^2 * 240 \text{ kr/m}^2)$

Totalt tomtpris: 960 000 kr.

4. Tomtköavgift

Piteå kommun har två tomtköer, en för permanentbostäder och en för fritidshus.

Pris:	Anmälningsavgift	300 kr engångskostnad
	Årlig avgift	300 kr per år

Årlig avgift utgår från och med kalenderåret efter det år anmälningsavgiften betalades.

5. Fastighetsrättsliga kostnader

Fastighetsrättsliga kostnader som tillkommer vid försäljning av mark bekostas av köparen.

§ 34

Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark

Diariennr I8KS657

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark.

Ärendebeskrivning

I föreslagen Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark, punkt 3.3. står: ”Försäljning av mindre markområden sker enligt värdering”. Kommunfullmäktige beslutade 2018-11-28 att återremittera taxan för att utreda hur priset bestäms vid försäljning av större markområden.

Fysisk planering har förtydligat vad som är intentionen vid försäljning av markområden vid fastighetsreglering. Det har ingen betydelse om det är ett mindre eller större markområde som ska överlåtas genom fastighetsreglering. Värdering sker alltid om pris enligt taxa saknas.

Fysisk planering har uppmärksammat att även anmälningsavgiften för tomtkö måste revideras. Det har visat sig vid december månads fakturering att det inte går att debitera olika kostnader vid anmälningsavgift och årlig avgift. Detta beror på ett tekniskt hinder i den nya e-tjänsten för tomtköerna som E-nämnden tillhandahåller. Därmed måste prissättningen revideras utifrån tekniska förutsättningar.

Enheten kronor saknas, förtydligas i tabellen under punkt 3.4.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark med följande revideringar:

- att ändra skrivningen punkt 3.3 ”Försäljning av mindre markområden sker enligt värdering” till ”Försäljning av markområden sker enligt värdering där föreslagen taxa saknas”.
- att i tabellen under rubriken ”Försäljning tomter handel och kontor, friköp”, punkt 3.4 tillägga enheten ”kr” efter rubriken Tomtpris.
- lagt till en definition av vad en fastighet är på första sidan, eftersom skog ingår i en fastighet.
- att besluta om att ändra skrivning under punkt 4 ”Tomtköavgift” till att både anmälningsavgift samt årlig avgift är 300 kr.

Yrkanden

Anders Nordin (SLP): Avslag på Kommunledningsförvaltningens förslag.

Helena Stenberg (S): Bifall till Kommunledningsförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Signatur justerare

Utdragsbestyrkande

Ordföranden ställer proposition på de två förslagen och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Kommunledningsförvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark
- §238 Taxa för nyttjande och försäljning av kommunal mark

§3

Tomtpriser för lediga småhustomter

I8KS67I

§4

**Taxor och avgifter inom
fastighets- och
servicekontoret mark &
skog gällande tomtpriser
tomträttsavgäld
ledningsrätt/servitut
råmark och
optioner/markanvisning**

I8KS672

§5

**Taxa - prissättning av
kommunal mark för
flerfamiljshus/lokaler inom
stadskärnan och
intilliggande områden**

I8KS673

§6

Uppsägning av avtal med beroendecentrum Region Norrbotten

I8KS779

§ 52

Beroendecentrum uppsägning avtal

Bilaga: Samarbete inom missbruks- och beroendevård

Föredragande Eva Lakso, Norrbottens Kommuner. Punkten justeras omedelbart.

Ett samverkansavtal gällande etablering av ett Beroendecentrum upprättades 2014-10-01 mellan Region Norrbotten och kommunerna i Norrbottens län. Region Norrbotten har verksamhetsansvaret för Beroendecentrum som är placerat vid Sunderby sjukhus. Beroendecentrum har två syften:

- Tillgång till ett antal vårdplatser för abstinensbehandling vid komplicerade tillstånd som led i en vårdflöta för de svårast sjuka som inte kan klaras med närsjukvårdens och kommunernas kompetens.
- Konsultativt kompetensstöd till närsjukvård och kommuner.

Kommunerna har signalerat ett omfattande missnöje med verksamheten inom Beroendecentrum. Frågan har en bred förankring och kommunerna anser att det finns stora brister i avtalsuppfyllnad från Beroendecentrums sida. Samtliga socialchefer delar denna uppfattning.

Bedömningen från tjänstepersoner inom Norrbottens Kommuner är att kommunernas missnöje med verksamheten inom Beroendecentrum och avtalets utformning är av så omfattande karaktär, att en uppsägning av avtalet bör ske.

Avtalet gäller från 2015-01-01 och fem år framåt. Efter avtalstiden förlängs avtalet automatiskt årligen om inte någon av parterna dessförinnan har aktualiserat uppsägning. Uppsägning av avtalet från någondera part ska ske senast 12 månader före avtalstidens utgång. Det finns ett avtal som omfattar lagstadgad samverkansöverenskommelse "Överenskommelse om samarbete missbruks- och beroendevård i Norrbotten", denna överenskommelse omfattas inte av uppsägningen. En översyn pågår av detta avtal.

Beslut

1. att "Samverkansavtalet Beroendecentrum i Norrbotten" mellan Region Norrbotten och länets kommuner sägs upp innevarande år 2018, och att styrelsen uppmanar kommunerna att likaledes göra det samma. Region Norrbotten har muntligt aviserat att man godtar Norrbottens Kommuner uppsägning å kommunernas vägnar.
2. att översyn av framtida samverkansmöjligheter sker i enlighet med beslut i Politiska Samverkansberedningen 2018-11-29.
3. att protokollet justeras omedelbart.

§ 63

Samarbete inom missbruks- och beroendevård

Ärendebeskrivning

Genom ändringar i hälso- och sjukvårdslagen och i socialtjänstlagen från den 1 juli 2013 infördes en skyldighet för landsting och kommuner att ingå gemensamma överenskommelser om samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel.

Bakgrunden till lagändringarna är Missbruksutredningens slutbetänkande, 2012/13: SoU18, som bland annat hade att ta ställning till hur kommunernas och landstingets ansvar för missbruks- och beroendevården skulle tydliggöras.

Syftet med lagändringarna är att stärka samverkan mellan landsting och kommuner för att bättre tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för målgruppen.

Landstinget och länets kommuner har således ett gemensamt ansvar för missbruks- och beroendevården i Norrbotten. Personer med missbruk och beroende ska ges stöd, vård och behandling av hög kvalitet.

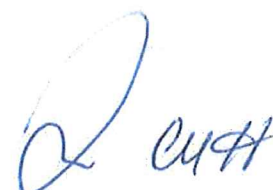
Samverkan mellan huvudmännen och individens delaktighet ska leda till att den enskildes behov av insatser blir organiserade så att denne inte riskerar att hamna mellan olika ansvarsområden.

Revisionsrapport för missbruks- och beroendevården (november 2012) omfattade landstingets och sju kommuners verksamhet. Även landstingets Programberedning konstaterar i en rapport 2012 att missbruks- och beroendevården i länet behöver utvecklas. Beroende på var man bor i länet har man olika förutsättningar att få vård och stöd för sitt missbruk. Det finns också behov av att tydliggöra mål, ansvarsförhållanden och vårdnivåer och att tydliggöra samarbetsytor mellan länets kommuner och landstinget.

Den Politiska samverkansberedningen beslutade den 14 maj 2013 att tillsätta en arbetsgrupp med deltagare från landstinget och kommunerna med uppdrag att arbeta fram en Överenskommelse för missbruks- och beroendevården i Norrbotten. Samverkansberedningen beslutade vidare den 13 december 2013 att landstinget och Kommunförbundet Norrbotten utser en förhandlingsdelegation med uppdrag att slutföra överenskommelsen.

Den gemensamma arbetsgruppen har arbetat fram ett förslag till Överenskommelse om samarbete inom missbruks- och beroendevården mellan landstinget och kommunerna i länet. Förslaget tydliggör ansvarsförhållandena inom och mellan huvudmännen avseende upptäckt och tidig intervention, tillnyktringsverksamhet, abstinensvård, behandling och stöd samt uppföljning.

Förhandlingsdelegationen har tydliggjort förslaget till Överenskommelse och understryker vikten av att arbetet inom missbruks- och beroendevården förutsätter nära samarbete lokalt mellan kommun och närsvård.

Beroendecentrum

Förslaget till Överenskommelse omfattar även etablering av ett Beroendecentrum för hela länet vilket är nödvändigt för en fungerande vårdfläta för de personer som har behov av kompetenser som inte kan tillgodoses på lokal nivå.

För att Beroendecentrum ska ha möjlighet att fullgöra sitt uppdrag fordras att basnivån, den lokala nivån, tar sin del av ansvaret och att Beroendecentrums resurser efterfrågas först när basnivåns kompetens inte räcker till.

Beroendecentrum har två syften:

- Tillgång till ett antal vårdplatser för abstinensbehandling vid komplicerade tillstånd som led i en vårdfläta för de svårast sjuka som inte kan klaras med närsjukvårdens och kommunernas kompetens.
- Konsultativt kompetensstöd till närsjukvård och kommuner.

En framgångsfaktor för att samlat möta behoven hos personer med missbruks- och beroendeproblem är samtidiga insatser och att tydligt samordna insatserna utifrån den enskildes behov. Inom Beroendecentrum ska därför finnas tillgång till personal från både hälso- och sjukvården och från socialtjänsten.

Landstinget är huvudman för verksamheten. Länets kommuner delfinansierar verksamheten och personalkostnader enligt upprättat förslag till Samverkansavtal.

Vid Beroendecentrum ska en samordnad individuell vårdplanering genomföras med deltagare från respektive kommun och närsjukvård tillsammans med den enskilde. I förekommande fall även med företrädare för brukarorganisationer. Samordnade och samtidiga insatser kan också innebära att den enskilde i större utsträckning än idag får sina behov tillgodosedda på hemmaplan och att behovet av behandlingshemsplaneringar på sikt kan minska.

Överenskommelsen ska leda till en likvärdig missbruks- och beroendevård av god kvalitet i Norrbotten.

Presidiet föreslår styrelsen att, under förutsättning av motsvarande beslut i Landstingsstyrelsen, rekommendera kommunerna i länet:

- att anta den upprättade Överenskommelsen om samarbete inom missbruks- och beroendevården mellan landstinget och kommunerna i Norrbotten inkluderat ett Beroendecentrum i länet
- att anta upprättat Samverkansavtal mellan landstinget och kommunerna gällande Beroendecentrum i Norrbotten
- att godkänna upprättat förslag till kostnadsfördelning mellan kommunerna

./.

Bilaga.

Ordföranden föreslår att presidiet förslaget bifalls

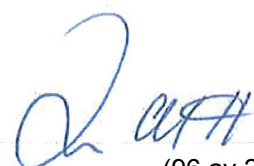

Styrelsen beslutar, under förutsättning av motsvarande beslut i Landstingsstyrelsen, rekommendera kommunerna i länet

att anta den upprättade Överenskommelsen om samarbete inom missbruks- och beroendevården mellan landstinget och kommunerna i Norrbotten inkluderat ett Beroendecentrum i länet

att anta upprättat Samverkansavtal mellan landstinget och kommunerna gällande Beroendecentrum i Norrbotten

att godkänna upprättat förslag till kostnadsfördelning mellan kommunerna

ÖVERENSKOMMELSE

om samarbete inom Missbruks- och beroendevård
mellan landstinget och kommunerna i Norrbottens län

Överenskommelse om samarbete missbruks- och beroendevård i Norrbotten

Vägledande för arbetet med att ge stöd, vård och behandling till personer med riskbruk, missbruk och beroende är att det sker i samverkan mellan Norrbottens läns landsting och länets kommuner.

De insatser som erbjuds ska utgå från evidensbaserad praktik, vilket innebär att bästa tillgängliga kunskap utifrån forskning, praktikerns beprövade erfarenhet och brukarens erfarenheter och förväntningar vägs samman.

Den enskildes behov ska vara i fokus, och insatser ska så långt det är möjligt planeras i samråd med honom/henne.

Norrbottens läns landsting och kommunerna i Norrbotten har kommit överens om följande överenskommelse för en missbruks- och beroendevård som håller hög kvalitet och är tillgänglig för alla.

Överenskommelsen har utarbetats i samråd med det regionala brukarrådet Leva och dess medlemsföreningar. Överenskommelsen är ett ramverk för lokala överenskommelser mellan huvudmännen. Utifrån lokala ambitioner och förhållanden är det möjligt att göra tillägg och konkretiseringar till denna överenskommelse. Överenskommelsen har antagits av kommunerna och landstinget i Norrbotten för tillämpning från och med 2014-10-01.

Överenskommelsen gäller tills vidare. Uppföljning ska ske löpande på verksamhetsnivå och följas upp i samråd med brukar- och närståendeorganisationer. Ansvarig för uppföljningen är Länsstyrgruppen i Norrbottens län.

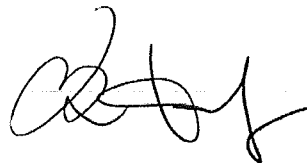
Datum 2014-10-01

Norrbottens läns landsting

Kommunförbundet Norrbotten

Kent Ögren
Ordförande
Landstingsstyrelsen

Britta Flinkfeldt-Jansson
Ordförande

Innehåll

Överenskommelse om samarbete missbruks- och beroendevård i Norrbotten.....	1
Bakgrund.....	3
Uppdrag	4
Syfte.....	4
Övergripande ansvarsfördelning.....	5
Missbruks- och beroendevård i Norrbotten – Samverkan lokalt och regionalt	7
Beroendecentrum	9
Avvikelsehantering	10
Former för hur samverkansproblem/tvister mellan parterna ska lösas	11
Uppföljning och avtalstid.....	11
Bilaga 1	12
Något om missbrukssituationen.....	12
Bilaga 2	16
Samverkan utifrån den enskildes behov – några utgångspunkter	16
Bilaga 3	20
Expertgrupp stödjer implementeringen av överenskommelsen	20
Bilaga 4.....	21
Indikatorer för uppföljning	21
Bilaga 5.....	23
Vägledning gällande ansvarsfördelning mellan landstingets verksamheter vid riskbruk, missbruk, skadligt bruk och beroende av alkohol, narkotika och beroendeframkallande läkemedel.....	23
Vägledning gällande ansvarsområden för kom-munernas verksamhet vid riskbruk, missbruk, skadligt bruk och beroende av alkohol, narkotika och beroendeframkallande läkemedel.....	24

Bakgrund

Genom ändringar i hälso- och sjukvårdslagen och i socialtjänstlagen från den 1 juli 2013 införs en skyldighet för landsting och kommuner att ingå gemensamma överenskommelser om samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel.

Syftet med lagändringarna är att stärka samverkan mellan landsting och kommuner för att bättre tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för målgruppen.

Bakgrunden till lagändringarna är Missbruksutredningens slutbetänkande, 2012/13: SoU18, som bland annat hade att ta ställning till hur kommunernas och landstingets ansvar för missbruks- och beroendevården skulle kunna tydliggöras.

Norrbottnens läns landsting och länets kommuner har ett gemensamt ansvar för missbruks- och beroendevården i Norrbotten.

För att förebygga missbruk och tillgodose den enskildes behov krävs en långtgående samverkan mellan kommunerna och landstinget och inom respektive huvudman. Personer med missbruk och beroende ska ges stöd, vård och behandling av hög kvalitet.

Bemötandet ska präglas av respekt för individen som ska erbjudas delaktighet i planering och beslut om den egna vården. Samverkan mellan huvudmännen ska leda till att individens behov av insatser blir organiserade så att denne inte hamnar mellan olika ansvarsområden.

Det är angeläget att utveckla strukturer och mötesplatser för organiserad samverkan med företrädare för brukare och närstående på olika nivåer i såväl landstinget som i kommunernas verksamhet.

För att vägleda och förtydliga samverkan mellan kommunerna och landstinget i Norrbotten har denna överenskommelse för missbruks- och beroendevården i Norrbotten arbetats fram.

Överenskommelsen ska leda till en **likvärdig missbruks- och beroendevård av god kvalitet i Norrbotten.**

Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård

Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård riktar sig till både kommuner och landsting och utgör stöd för styrning och ledning i arbetet. Målet med riktlinjerna är bland annat att vården ska bli mer enhetlig, tillgänglig och utmärkas av god kvalitet samt att ge huvudmännen ett underlag för att rationellt använda missbruks- och beroendevårdens resurser.

Nationella mål

En samlad nationell strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT- strategin) antogs av riksdagen 2011. Det övergripande målet är: Ett samhälle fritt från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk.

Strategin innehåller sju långsiktiga mål varav Mål 5 är att *Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.*

I Mål 5 ingår nedanstående tre prioriterade mål:

- Tillgång till kunskapsbaserade vård- och stödinsatser ska öka

- En tydligare och mer ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan huvudmännen för missbruks- och beroendevården ska uppnås
- Regionala och lokala skillnader i kvalitet, tillgänglighet och resultat ska minska

Ledorden för utvecklingen av missbruks- och beroendevården är ökad kvalitet och likvärdighet, ökad tillgänglighet och stärkt samverkan mellan huvudmännen.

Insatser för att åstadkomma en god kvalitet och ökad tillgänglighet inom missbruks- och beroendevården (Betänkande 2012/13:SoU18) inryms således under Mål 5 i den nationella ANDT- strategin.

Uppdrag

Revisionsrapport för missbruks- och beroendevården (november 2012) omfattande landstingets och hälften av norrbottenskommunernas verksamhet och programberedningens rapport 2012 konstaterar samstämmigt att missbruks- och beroendevården i länet behöver utvecklas.

Beroende på var man bor i länet har man olika förutsättningar att få vård och stöd för sitt missbruk. Det finns också behov av att tydliggöra mål, ansvarsförhållanden och vårdnivåer och att tydliggöra samarbetsytor mellan länets kommuner och landstinget.

Landstingsstyrelsen beslutade den 5 mars 2013 att:

- I samarbete med länets kommuner initiera insatser som bidrar till att personer med missbruks- och beroendeproblem erbjuds jämlik vård i hela länet. I uppdraget ingår att tillförsäkra att det planerade Beroendecentrat för missbruks- och beroendevård etableras i samverkan med länets kommuner.
- Implementera Länsstrategin för missbruks- och beroendevård i Norrbotten. I uppdraget ingår att tydliggöra mål och uppdrag för missbruks- och beroendevården på verksamhetsnivå samt att särskilt tydliggöra vilka verksamheter som ansvarar för insatser när det gäller tillnyktring och abstinensbehandling.

Den Politiska samverkansberedningen beslutade den 14 maj 2013 att tillsätta en arbetsgrupp med deltagare från landstinget och kommunerna med uppdrag att ta fram en uppdaterad länsstrategi för missbruks- och beroendevården i Norrbotten.

Samverkansberedningen beslutade vidare den 13 december 2013 att landstinget och Kommunförbundet Norrbotten utser vardera tre personer till en förhandlingsdelegation med uppdrag att slutföra överenskommelsen.

Syfte

- Det övergripande syftet med överenskommelsen är att stärka samverkan mellan landstinget och kommunerna för att bättre tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för personer med missbruks- och beroendeproblem i hela länet.
- Ett annat syfte är att tydliggöra ansvarsförhållandena inom och mellan huvudmännen.
- Etablering av ett Beroendecentrum med vårdplatser och möjlighet till kompetensstöd till hela länet.

Framgångsfaktorer

Den gemensamma Överenskommelsen mellan huvudmännen som tydliggör ansvarsfördelningen för målgruppen utifrån den enskildes behov är en förutsättning för att uppnå syftet.

Införandet av närsjukvård i landstinget ger ökade förutsättningar för att den enskilde får sina behov tillgodosedda utifrån ett helhetsperspektiv och i nära samarbete med kommunerna.

Övergripande ansvarsfördelning

Den övergripande ansvarsfördelningen mellan huvudmännen framgår nedan:

Kommunen	Landstinget
Upptäckt och tidig intervention	Upptäckt och tidig intervention
	Tillnyktring med behov av medicinsk tillsyn
	Abstinensvård
Psykosocial behandling Socialt stöd: Boende, sysselsättning, försörjning	Medicinsk diagnostik och behandling Psykosocial behandling
Utredning, bedömning, planering, uppföljning (Egen, ibland samordnad)	Utredning, bedömning, planering, uppföljning (Egen, vid behov samordnad)

Upptäckt och tidig intervention

Upptäckt och tidig intervention ska ske hos båda huvudmännen genom att bland annat använda de evidensbaserade screening- och bedömningsinstrument som rekommenderas i de Nationella riktlinjerna. Det är i det här sammanhanget också viktigt att poängtera vikten av tidig provtagning för att upptäcka och förhindra spridning av smittsamma sjukdomar. Viktiga verksamheter för identifikation är inom kommunens ansvar skolan och vissa delar av socialtjänsten och inom landstingets ansvar primärvården, barn- och ungdomspsykiatri, allmänpsykiatri och den somatiska specialistvården.

Den som upptäcker problem ska ha tillräcklig kompetens för att ge information om smittförebyggande åtgärder samt möjlighet att initiera tidig intervention, till exempel i form av kort rådgivning. Det är också viktigt att den som upptäcker problemet har tillgång till den specialiserade nivåns insatser, till exempel att enkelt kunna hänvisa vidare alternativt konsultera specialister hos båda huvudmännen om de upptäckta problemen bedöms vara svåra eller om det visar sig att den enkla, tidiga interventionen inte är tillräcklig.

Tillnyktringsverksamhet

Med tillnyktringsverksamhet avses att bereda alkohol- och drogpåverkade personer omvårdnad, viss medicinsk insatsberedskap och någonstans att vistas under en kortare tid medan den värsta påverkan går ur kroppen.

De flesta tillnyktringar sker i hemmet utan inblandning av vare sig socialtjänsten eller hälso- och sjukvården.

Polisen har ett särskilt ansvar för tillnyktring enligt Lagen om omhändertagande av berusad person, LOB.

Utöver detta finns behov av tillnyktring med medicinsk tillsyn oavsett om personen söker själv eller med hjälp av socialtjänst eller polis. Många personer klarar inte själva att bryta ett aktivt missbruk av rädsla för medicinska komplikationer. Det finns alltid en ökad medicinsk risk för påverkade personer, och det ska finnas tillgång till tillnyktring under medicinskt kontrollerade former.

Vid minsta misstanke om eller känd risk för medicinska komplikationer har landstinget ansvar för att bedöma behovet av medicinskt omhändertagande. Tillnyktringsverksamhet är ofta en länk i en vårdfläta före en abstinensbehandling eller en behandling för missbruk eller beroende.

Abstinensvård

Med abstinensbehandling eller abstinensvård avses en lindring av de psykologiska och fysiologiska reaktioner som uppträder i anslutning till att intaget av alkohol eller andra droger upphör.

Abstinensvård är ett ansvar för landstinget och ska ses som en länk i vårdflätan.

Abstinensvård ska i första hand erbjudas i öppna vårdformer inom hälso- och sjukvården medan komplicerad abstinensvård fordrar heldygnsvård.

Behandling och stöd

Behandling definieras som systematiska och teoretiskt grundade tekniker eller metoder som används för att hjälpa enskilda individer att komma från missbruk eller beroende.

Psykosocial behandling innebär utöver detta att interventionen ska rikta sig till den enskildes psykologiska och sociala livssituation med ett uttalat fokus på missbruk eller beroende, samt främst syfta till att påverka motivation, beteende, attityder, känslor och tankar. Samtidiga vårdinsatser från landsting och kommun som ger stöd till individen inom olika behovsområden har visat sig vara effektiva.

I förslaget till nya nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård rekommenderas följande psykosociala behandlingar:

- Motivationshöjande behandling (MET)
- Tolvstegsbehandling
- Community Reinforcement Approach (CRA)
- Kognitiv beteendeterapi (KBT) med fokus på missbruk
- Psykodynamisk eller interaktionell terapi
- Integrerad behandling (MI/KBT)
- Integrerad behandling (KBT) för missbruket eller beroende och svår psykisk sjukdom samtidigt

Ansvar för psykosociala behandlingsinsatser är gemensamt för kommunerna och landstingets hälso- och sjukvård. En kombination av medicinsk behandling och psykosociala behandlingsinsatser är ofta effektiv.

Socialt stöd i form av boende, sysselsättning och försörjning är ett ansvar för socialtjänsten.

Medicinsk behandling utgår från diagnostik och omfattar bland annat provtagning, abstinensvård och farmakologisk behandling. Psykoterapi är en annan viktig del, i första hand beteendeorienterade kognitiva terapier, olika former av jag-stödjande terapi samt motiverande samtal. Förutom missbruk och beroende omfattar behandling även de insatser som krävs för att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar. I detta sammanhang krävs enligt smittskyddslagen (2004:168) inte endast medicinsk behandling och smittspårning utan även ett sådant psykosocialt stöd som behövs för att den smittade ska kunna hantera en allmänfarlig sjukdom eller för att ändra sin livsföring.

Psykosociala behandlingsinsatser är ett utvecklingsområde för både kommuner och landsting. Den kompetens som förutsätts vid användningen av evidensbaserade psykosociala behandlingsinsatser måste utvecklas i länet. Det är viktigt att ansvarsfördelningen mellan kommun och landsting, när det gäller psykosociala behandlingsinsatser, tydliggörs i en Samordnad individuell plan som tar sin utgångspunkt i den enskildes behov.

All farmakologisk behandling och substitutionsbehandling vid opiatberoende, är ett ansvar för sjukvården. Vid abstinens- och substitutionsbehandling är den psykosociala delen av insatsen ett viktigt inslag som åligger socialtjänsten.

Vid abstinensbehandling och substitutionsbehandling för opiatberoende ska alltid en samverkan ske mellan hälso- och sjukvård, socialtjänst och i förekommande fall med arbetsgivaren. En samordnad individuell plan ska upprättas i samråd med den enskilda individen där ansvarsfördelningen tydliggörs.

Utredning, bedömning, planering, uppföljning

Med utredning avses kartläggning av behov och önskemål hos en individ med identifierade problem. För detta finns standardiserade instrument som rekommenderas i de nationella riktlinjerna.

Med bedömning avses att beskriva problemen i termer av diagnos och vårdbehov, väga samman bästa åtgärder och individens egna önskemål, samt att formulera förslag till åtgärder.

Med planering avses den aktivitet som professionella tillsammans med brukaren och ibland hans eller hennes närstående utför för att bestämma hur insatserna ska utformas.

Med uppföljning avses främst aktiviteter som görs för att ta reda på hur förloppet utvecklar sig och om de vidtagna insatserna är tillräckliga.

Ansvar för utredning, bedömning, planering och uppföljning ligger hos såväl socialtjänst som hälso- och sjukvård.

Det är viktigt att se att utredning, bedömning, planering och uppföljning kan visa behov av samordning men det kan också vara så att det bara är den ena huvudmannen som ska stå för uppgiften. Den enskilda individen ska inte behöva utsättas för upprepade utredningar och bedömningar för samma problem. **Om det inte finns behov av insatser från båda huvudmännen ska utredning och bedömning ske där frågan väcks.**

I Bilaga 5 redovisas gällande ansvarsområden för landstingets verksamheter och kommunernas uppdrag.

Missbruks- och beroendevård i Norrbotten – Samverkan lokalt och regionalt

Sedan den 1 januari 2014 är landstingets hälso- och sjukvård indelad i två divisioner: Närsjukvård och Länssjukvård. Ett av de viktigaste syftena med införandet av närsjukvård är att förbättra samverkan inom landstinget samt att stärka och utveckla det lokala arbetet, ofta i nära samarbete med länets kommuner. I division närsjukvård ingår Primärvård, Medicin inklusive Infektionssektionen och Vuxenpsykiatri, samt i huvudsak verksamhetsområdet Akutsjukvård.

Närsjukvården ska utveckla den hälso- och sjukvård som är vanligt förekommande i befolkningen och ofta återkommande för individen. Fokus ligger på att förbättra vården för personer med sammansatta behov.

Personer med missbruks- och beroendeproblem är en av de patientgrupper som identifierats där det är särskilt angeläget att utveckla omhändertagandet och vården.

Det lokala samarbetet mellan närsjukvården och kommunerna, framförallt socialtjänsten, och när det gäller barn och unga, även skolan, är de viktigaste samverkansparterna för en väl fungerande missbruks- och beroendevård – allt från upptäckt och tidig intervention till vård och behandling med uppföljning.

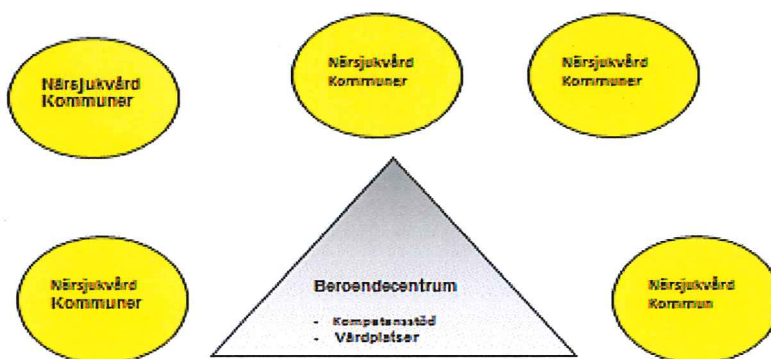
Andra viktiga samverkansparter är bland andra försäkringskassa, arbetsförmedling, polis, kriminalvård m fl.

Det är viktigt att klargöra att uppbyggnaden av ett Beroendecentrum i länet på intet sätt fråntar de fem närsjukvårdsområdena ansvaret för ett väl fungerande lokalt arbete med patienter med missbruks- och beroendeproblem, många gånger i nära samarbete mellan närsjukvården och kommunerna.

För att Beroendecentrum ska ha möjlighet att fullgöra sitt uppdrag fordras att basnivån, den lokala nivån, tar sin del av ansvaret och att Beroendecentrums resurser efterfrågas först när basnivåns kunskaper och resurser inte räcker till.

Figuren nedan får ses som ett sätt att försöka åskådliggöra Beroendecentrums plats i ett regionalt och lokalt perspektiv.

Missbruks- och beroendevård i ett regionalt och lokalt perspektiv

Beroendecentrum

För en fungerande vårdfläta för missbruks- och beroendevården fordras ett gemensamt Beroendecentrum i länet med såväl psykiatriska, medicinska som psykosociala kompetenser på plats som är väl uppdaterade i aktuell forskning, riktlinjer, föreskrifter m m. För att optimera en samlad vårdplanering är det angeläget att, om den enskilde så önskar, representanter för brukarorganisationer inbjuds att delta i vårdplaneringen.

Länsstrategin för missbruks- och beroendevård, antagen av Landstingsstyrelsen maj 2011, och antagen av länets kommuner i olika takt, betonar vikten av en verksamhet byggd på evidens och stödjer ambitionerna att etablera ett Beroendecentrum för samlad kompetens med ansvar för stöd och kunskapsspridning i länet.

Beroendecentrum har två syften:

- Tillgång till ett antal vårdplatser för abstinensbehandling vid komplicerade tillstånd som led i vårdfläta för de svårast sjuka som inte kan klaras med närsjukvårdens och kommunernas resurser och kompetens.
- Konsultativt kompetensstöd till närsjukvård och kommuner.

Vårdplatser för abstinensbehandling

Det första syftet - abstinensbehandling av hög kvalitet som ett led i en vårdfläta - ger möjlighet att inleda samtidiga och gemensamma insatser från kommun och landsting. Vid Beroendecentrum kan, förutom abstinensbehandlingen, en samlad vårdplanering med initiala rehabiliteringsinsatser göras i nära samarbete mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Abstinensbehandling är en mångfacetterad praktik som för att bli effektiv ställer höga krav på verksamheten både under och efter behandling. Det är viktigt att hälso- och sjukvård och socialtjänst tar ett gemensamt ansvar för att patientens eller klientens vårdbehov ska kunna tillgodoses. Denna samlade vårdplanering ligger sedan till grund för det fortsatta rehabiliteringsarbetet som i huvudsak sker lokalt.

Tillgången till heldygnsplatser och tillgången till specialistkompetens möjliggör att motivationsarbete och den individuella planeringen kan påbörjas tidigt i samarbete mellan hemkommunen och hälso- och sjukvården.

Kompetensstöd

Det andra syftet är att stödja och utveckla missbruks- och beroendevården i länet tillsammans med lokala aktörer. Det för huvudmännen gemensamma Beroendecentrumet ska huvudsakligen verka konsultativt och kompetensstödande till basnivån och till den specialiserade nivån hos de båda huvudmännen. Beroendecentrum ska vara en sambandscentral och ett samlat kompetenscentrum med "know-how" avseende missbruk/beroende, dess konsekvenser och behandling.

Genom att erbjuda konsultativt stöd med tillgång till ett antal vårdplatser blir Beroendecentrum den spetskompetens som tjänar som komplement till hälso- och sjukvården och kommunerna i länet.

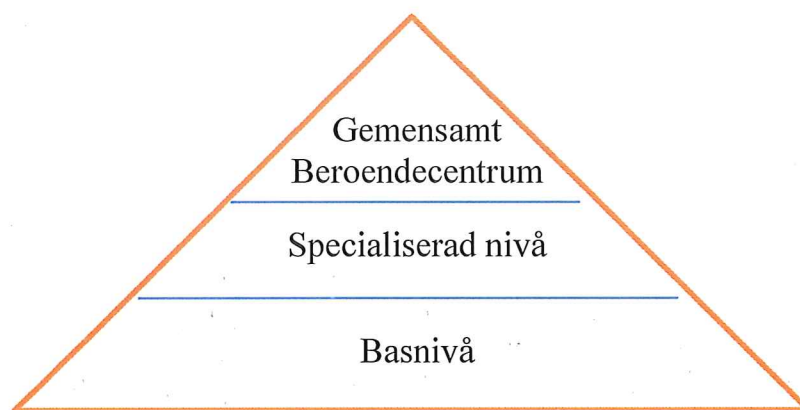
Missbruks- och beroendområdet befinner sig i ett intensivt utvecklingskede. För effektiv resursanvändning och för insatser för den enskilde som utgår från evidensbaserad praktik fordras att den specialiserade nivån och

basnivån har tillgång till kontinuerligt stöd. Här ligger Beroendecentrums huvudsakliga uppdrag.

En angelägen grupp för Beroendecentrum är unga vuxna som tidigt utvecklat ett avancerat missbruk inte sällan genom så kallade "Nätdroger" tillgängliga genom Internet. Nya preparat introduceras kontinuerligt och skadeverkingarna hinner inte dokumenteras och spridas. Andra angelägna områden för insatser är exempelvis personer med läkemedelsberoende och dopningsproblematik.

Beroendecentrum utgör en viktig komponent i vårdflätan och ökar förutsättningarna för en god, säker och jämlik vård utifrån individens behov.

Figuren nedan är ett försök att tydliggöra de olika vårdnivåerna i länet inom landsting och kommun.

Integrerad verksamhet

En framgångsfaktor för att samlat möta behoven hos personer med missbruks- och beroendeproblem är samtidiga insatser och att tydligt samordna insatserna utifrån den enskildes behov. Inom Beroendecentrum ska därför finnas tillgång till personal från både hälso- och sjukvården och från socialtjänsten.

Genom att specialiserad kompetens för socialtjänsten är placerade vid Beroendecentrum finns goda förutsättningar för bland annat samplanering och samordning när det gäller uppföljande insatser. Tillsammans med Beroendecentrums övriga personal har de ett gemensamt ansvar för vård och behandling. Primärvården medverkar också i arbetet, framförallt vid inremittering och vid uppföljande medicinska insatser.

Det finns också potential för utveckling av samarbetet med brukar- och närståendeorganisationer inom ramen för Beroendecentrums verksamhet. Brukarorganisationerna ska ha tillgång till en lokal för att samtala med den enskilde - etablera kontakt, dela ut broschyrer, förmedla kontakter, erfarenheter m m.

Avvikelsehantering

Avvikelsehantering är en viktig del i arbetet med kvalitetssäkring och utveckling. Enligt SOSFS 2005:12 4 kap. 6§ ska hälso- och sjukvårdspersonal rapportera avvikelser som är av betydelse för patientsäkerheten till den som hos vårdgivaren svarar för avvikelsehantering.

Enligt SOSFS 2011:9 5 kap. 3§ ska den som bedriver socialtjänst eller verksamheter enligt LSS ska ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet.

När en avvikelserapport rör samverkan mellan olika vårdgivare är det av största vikt att följa gällande rutiner för hantering av dessa avvikelser.

Vid brister i samverkan mellan landstinget och en kommun ska avvikelserapport skrivas så att förbättringar kan ske.

Avvikelse som gäller landstinget hanteras enligt landstingets generella rutiner för avvikelshanteringsprocessen.

Avvikelserapport som gäller kommunens hälso- och sjukvård skickas till medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, i kommunen. Avvikelshanteringen hos kommunen i frågor som inte avser hälso- och sjukvård sker enligt lokala rutiner.

Former för hur samverkansproblem/tvister mellan parterna ska lösas

Samverkansproblem/tvister ska i första hand lösas i samverkansforum på lokal nivå mellan närsjukvården och berörd kommun.

I de fall tvister uppstår som berör mer än ett närsjukvårdsområde inklusive kommunerna i dessa områden kan föras till länsstyrgruppen för avgörande.

Länsstyrgruppen avgör om frågan behöver gå till den politiska nivån för behandling.

Tvist som inte kan lösas genom ovannämnda process ska avgöras av allmän domstol.

Uppföljning och avtalstid

För att säkerställa att överenskommelsen leder till förbättringar för den enskilda individen är det angeläget att överenskommelsen följs upp.

Uppföljningen ska omfatta indikatorer som mäter utvecklingen vad gäller dimensionerna struktur, process och resultat.

Länsstyrgruppen ansvarar för att en samlad årlig uppföljning på länsnivå görs med rapportering till den politiska Samverkansberedningen. Lokalt ska landstinget och kommunerna inom respektive närsjukvårdsområde ombesörja att insatserna kommer målgruppen till godo och med stöd av de indikatorer som redovisas i Bilaga 4 följa resultaten av överenskommelsen för den enskilde.

Överenskommelsen gäller tills vidare och ska följas upp i samråd med brukar- och närståendeorganisationer. Ansvarig för uppföljning är Länsstyrgruppen.

Bilaga 1

Något om missbrukssituationen

Samlade uppgifter över hur många personer i Norrbotten som missbrukar alkohol, narkotika, läkemedel dopningsmedel eller andra beroende-framkallande medel är idag inte möjliga att få fram.

I Missbruksutredningens diskussionspromemoria "Bättre vård och stöd för individen" summeras, utifrån tillgängliga undersökningar, den rådande missbrukssituationen i Sverige. Tabellen på nästa sida har hämtats från Missbruksutredningen och kompletterats med skattat antal för Norrbotten. Beräkningen utgår från att länets befolkning utgör 2,6 procent av rikets befolkning och att missbrukssituationen i länet är av ungefär samma omfattning som för Sverige som helhet.

	Andel	Antal	Skattat antal i Norrbotten
Alkohol			
- Riskabel konsumtion		900 000	23 400
- Skadligt bruk		300 000	7 800
- Beroende (vårdade för alkoholdiagnos)		80 000	2 100
Narkotika			
- Riskabel konsumtion (någon gång)	10 %		
- Beroende (vårdade för narkotikadiagnos)		29 500	800
Läkemedel			
- Skadligt bruk (tillvanda eller beroende)		250 000	6 500
Dopningsmedel			
- Riskabel konsumtion (någon gång)	1 %		
- Skadligt bruk och beroende (frekvent användning)		10 000	260
Blandmissbruk			
- Tungt narkotika och alkohol	40 %		
- Missbruksklienter med alkohol och narkotika (ASI)	25 %		
Samsjuklighet			
- Missbruk (sökt vård) och psykisk sjukdom	30– 50 %		
- Psykisk sjukdom (sökt vård) och missbruk	20-30 %		

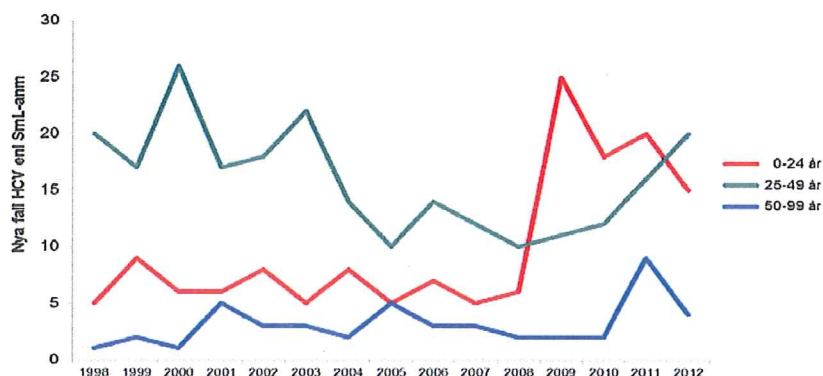
Som framgår av tabellen har alkohol som problemdrog klart störst utbredning. Alkoholen står också för de största negativa konsekvenserna i form av dödlighet, sjukdom och skador.

Narkotikamissbruket är mer begränsat men i vissa former mycket allvarligt. Efter flera år av minskad konsumtion förefaller narkotikamissbruket ha förvärrats under senare år. Detta grundas på att antalet personer misstänkta för narkotikabrott, antalet som har sjukhusvårdats för narkotikarelaterade diagnoser eller avlidit av narkotikarelaterade orsaker har ökat.

[Drogutvecklingen i Sverige 2011 – can.se](#)

De senaste åren har noterats en ökning av antalet personer i Norrbotten som smittats av allvarliga infektioner som hepatit C på grund av injektion av droger. Ett ökat antal smittade i de yngre åldersgrupperna talar för en nyrekrytering.

Figuren nedan visar antal fall av hepatit C med intravenös smittväg i Norrbotten 1998-2012.

Skadligt bruk av läkemedel är förhållandevis vanligt och i stor utsträckning ett dolt problem.

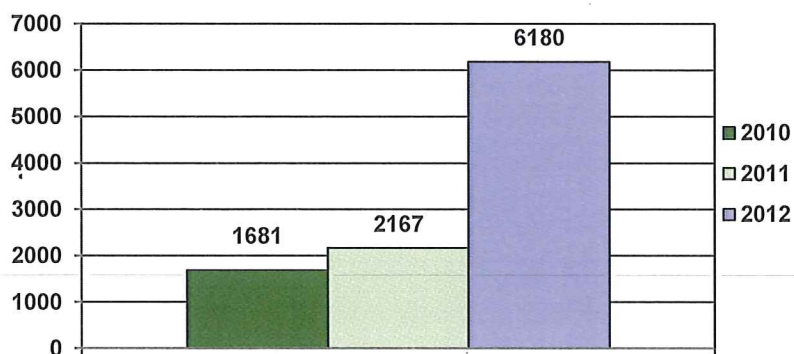
Blandmissbruk är vanligt förekommande och från både brukar- och klientorganisationer och från professionella inom vården förmedlas bilden av att blandmissbruket ökat över tid.

När det gäller samsjuklighet mellan psykisk sjukdom och missbruk eller beroende av alkohol och narkotika visar forskning att mellan 30 och 50 procent av dem som söker vård för missbruk eller beroende också har prevalens för psykisk sjukdom. Mellan 20 och 30 procent av dem som söker vård för psykisk ohälsa har samtidigt missbruk eller beroende.

[Bättre insatser vid missbruk och beroende – regeringen.se](http://Bättre_insatser_vid_missbruk_och_beroende_regeringen.se)

Patienter med missbruksproblem inom vuxenpsykiatrin

Figuren nedan visar att antalet vårdkontakter inom den vuxenpsykiatriska öppenvården orsakade av alkohol eller droger har mer än tredubblats under åren 2010 till 2012 (från 1 681 till 6 180).

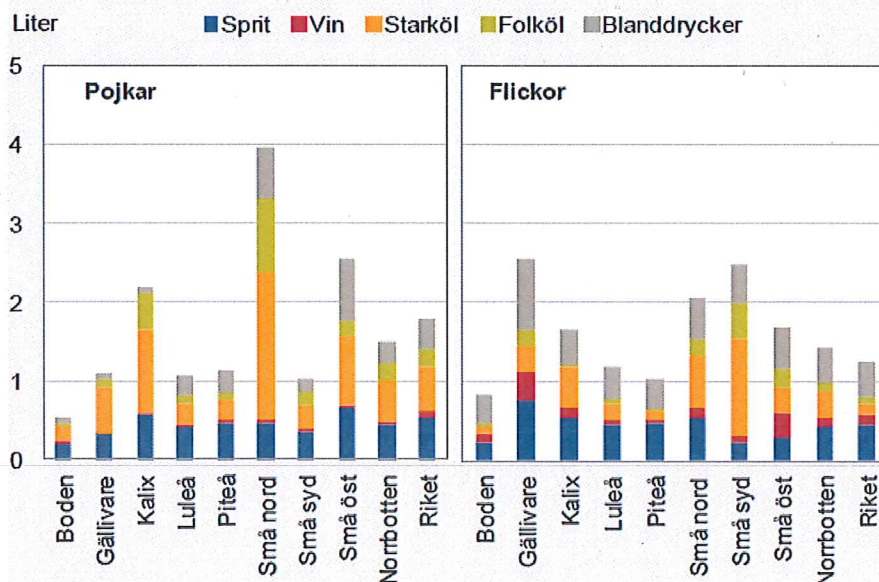
Av de 6 180 vårdkontakterna 2012 svarar män för 4 319 och kvinnor för 1 861. (Viktigt att komma ihåg är att dessa data redovisar antal vårdkontakter och inte antal individer - en person kan alltså stå för fler vårdkontakter).

Under 2012 har vuxenpsykiatrien mött totalt 664 individer med ”psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av psykoaktiva substanser” (472 män och 192 kvinnor).

Unga vuxna och vikten av tidiga samordnade insatser

I länet rapporteras iakttagelser från såväl socialtjänst, skola som från hälso- och sjukvårdens olika delar att allt fler unga vuxna uppvisar tecken på psykisk ohälsa inte sällan i kombination med intag av alkohol och andra droger. Antalet ungdomar som söker akut sjukvård på grund av drogrelaterade hälsoproblem har ökat lavinartat de senaste åren. Droger, typ ”spice” har blivit allt vanligare och kan ge psykotiska symtom, förvirring och kraftig ångest. Även andra syntetiska droger har blivit allt mer tillgängliga. Flertalet av dessa ungdomar skrivs ut efter några dagar, när symtomen klingar av, men blir ofta återinskrivna på grund av återfall. Ett tätt samarbete mellan landstinget och kommunerna kan bidra till en bättre uppföljning och sammanhålla insatser till dessa unga personer som i dagsläget inte får tillräcklig hjälp och stöd.

En totalundersökning av drogvvanor bland årskurs 9 elever i Norrbotten har genomförts i samarbete med CAN under 2013 och jämförts med uppgifter för riket som helhet. Resultatskillnaderna mellan hela landet och Norrbotten var små. Norrbottens ungdomarna rapporterade dock överlag något lägre prevalenser. Figuren på nästa sida visar den beräknade genomsnittliga årskonsumtionen av respektive alkoholdryck mätt i liter ren alkohol (100 %) i Norrbotten respektive riket.

I Norrbotten redovisas kommunerna Haparanda, Övertorneå och Övertorneå som ”Små öst”, kommunerna Pajala och Jokkmokk som ”Små nord” och Arjeplog, Arvidsjaur och Älvsbyn som ”Små syd”. Viktigt att hålla i minnet när slutsatser dras utifrån resultaten på kommunnivå är att ett fåtal elevers svar kan få stort genomslag för en kommun. Data bör därför tolkas med försiktighet.

Nationella data talar för att andelen elever i årskurs 9 som druckit alkohol har sjunkit de senaste åren. När det gäller användningen av narkotika är utvecklingen inte lika positiv. I både årskurs 9 och i gymnasiets år 2 syns vissa ökningsar för både pojkar och flickor mellan åren 2007 och 2012.

[Skolelevers drogvanor 2012 – can.se](http://www.can.se/Skolelevers_drogvanor_2012)

För att hejda en negativ utveckling bland gruppen unga vuxna med begynnande psykisk ohälsa och missbruksproblematik fordras samlade insatser från båda huvudmännen.

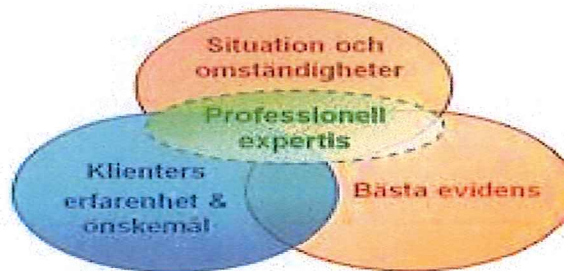
Bilaga 2

Samverkan utifrån den enskildes behov – några utgångspunkter

Evidensbaserad praktik

Ett strategiskt utvecklingsområde inom missbruks- och beroendevården är införandet av evidensbaserad praktik. Det innebär ett förhållningssätt med ständigt och systematiskt lärande där brukaren (i den mån brukaren kan eller vill vara delaktig), och de professionella, utifrån bästa tillgängliga kunskap tillsammans fattar beslut om lämpliga insatser. Vetenskap blir användbar först när den integreras med professionell erfarenhet samt brukarens situation och önskemål.

EVIDENSBASERAD PRAKTIK (Haynes et al, 2002)

Samordning, samtidighet och integrering av insatser

Samtidiga insatser som utgår från den enskildes behov och inte utifrån ett organisationsperspektiv har visat sig ge de bästa resultaten när det gäller effekter av insatser riktade till personer med missbruks- och beroendeproblem. Man kan snarare tala om en "vårdfläta" där olika insatser integreras och samspelar med varandra än det mer etablerade begreppet "vårdkedja" där den ena insatsen avslutas och följs av nästa insats.

Aktuell kunskap visar att missbruk och psykisk störning ska behandlas samtidigt för att ge effekt. Även kroppslig ohälsa måste uppmärksammas och ges adekvat behandling. Det finns idag inget stöd för ett förhållningssätt där ett av problemen måste vara behandlat innan nästa kan åtgärdas.

Avgörande för en framgångsrik vårdprocess är ofta att olika insatser från olika huvudmän sker samtidigt och integrerat. I bästa fall fungerar allt optimalt, samtliga aktörer är involverade på rätt nivå, alla är medvetna om det egna ansvaret, samarbete, samverkan och samtidighet präglar insatserna. Den enskilde personen med en beroendeproblematik får det professionella stöd han/hon har rätt till och riskerar inte att hamna "mellan stolarna".

Samlade insatser över huvudmannagränserna med långsiktigt helhetsperspektiv är samhällsekonomiskt lönsamt och minskar det personliga lidandet för såväl den enskilde som för närstående. Behandlings- och stödinsatserna ska ges på ett sådant sätt att de uppfattas som attraktiva erbjudanden. Insatserna ska vara lättillgängliga och erbjudas kontinuerligt.

I länet finns goda erfarenheter av metoden case management enligt ACT, en teambaserad behandlingsmodell med case manager (CM) som spindel i

nätet för insatser. Målgruppen är personer med samsjuklighet i form av psykisk sjukdom/störning och samtidigt missbruk. Case management som verksamhet bygger på samverkan mellan landsting och kommun. CM arbetar nära individerna och ska verka för att de får tillgång till vård och stöd som integreras till en helhet som passar den enskildes behov.

Mångbesökarmodellen

Mångbesökarmodellen är en modell för uppföljning där man kartlagt brukares väg genom hälso- och sjukvård, socialtjänst och kriminalvård i syfte att förbättra vården och stödet för målgruppen. Fallstudier som genomförts i länet visar bland annat på sen upptäckt av missbruk trots indikationer, brister i långsiktiga lösningar samt bristande samverkan mellan huvudmännen. Samordnade individuella vårdplaneringar, i flera fall med deltagande av CM, bidrog i flera fall till goda lösningar för den enskilde.

[Mångbesökarmodellen \(pdf\)](#)

Samordnad individuell plan (SIP)

Genom ändringar i Hälso- och sjukvårdslagen och Socialtjänstlagen från den 1 januari 2010 infördes en skyldighet för kommuner och landsting att tillsammans upprätta en individuell plan så att den enskilde får sina behov tillgodosedda.

Insatserna behöver vara differentierade och individuellt anpassade, ofta behöver de vara samordnade och samtidigt från huvudmännen, och ska erbjudas när den ger ett mervärde för brukaren och konkretiseras i en Samordnad individuell plan (SIP).

Den gemensamma planeringen ska bygga på delaktighet och samtycke från den enskilde och/eller närstående och klargöra det samlade behovet av insatser. Planen ska klargöra vilka insatser som den enskilde behöver, vem som ska samordna insatserna samt vilka insatser respektive huvudman ansvarar för.

Personer med missbruks- och beroendeproblem har ofta sammansatta behov och det är därför särskilt angeläget med ett gemensamt ansvarstagande med god kontinuitet i de samlade insatserna och med tydliggörande av ansvarsfördelningen.

Behovet av en individuell plan är särskilt tydligt vid samsjuklighet då samtidigt insatser är avgörande för effekterna för den enskilde.

[Samordnad individuell plan – nllplus.se](#)

Målgruppsanpassade insatser

Personer med missbruk eller beroendeproblematik utgör ingen homogen grupp. En grupp där samordnade insatser är av stor vikt är personer med missbruk och beroende och samtidig psykiatrisk och/eller somatisk sjukdom. Landstinget och kommunerna i Norrbottens län har 2013 inom ramen för den nationella psykiatrisatsningen (PRIO- satsningen) ingått överenskommelse inom området psykisk ohälsa. Vikten av att främja ett gott omhändertagande och god vård för personer med missbruk/beroende och samtidig psykisk funktionsnedsättning tydliggörs i överenskommelsen.

[Överenskommelse om samarbete inom området psykisk ohälsa – nllplus.se \(pdf\)](#)

Fler målgruppsspecifika insatser behöver utvecklas. Det kan exempelvis gälla barn och ungdomar med eget missbruk eller som lever i en familj där

det finns missbruk, gravida kvinnor, våldsutsatta kvinnor, personer med funktionsnedsättning och personer med utländsk bakgrund.

Många olika problembilder ställer krav på olika insatser och kombinationer av insatser. Svårighetsgraden kan variera; allt från riskbruk till skadligt bruk till beroende. Konsekvenserna är ibland hälsorelaterade, ibland sociala och ibland både och.

Barnperspektivet

En prioriterad fråga är att uppmärksamma missbrukets konsekvenser för barn och andra närstående. Barn i familjer med missbruksproblem eller där föräldrarna av andra skäl sviktar i sin omsorg ska erbjudas ändamålsenligt stöd utifrån förutsättningar och behov.

Den 1 januari 2010 infördes följande bestämmelser i Hälso- och sjukvårdslagen:

2 g § Hälso- och sjukvården ska särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada
3. är missbrukare av alkohol eller annat beroendeframkallande medel

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

Inom ramen för SKL:s satsning från "Kunskap till Praktik" pågår ett gemensamt arbete i länet för att utveckla barn- och föräldraperspektivet hos personal inom kommun och landsting som möter föräldrar med missbruks-/beroendeproblematik. En gemensam fortbildningsinsats pågår som ligger till grund för att vidare utveckla metoder och rutiner att gå från ett individperspektiv till ett familjeperspektiv.

Det är varje barns rätt att bli uppmärksammat och få det stöd och den hjälp som han eller hon är i behov av i en sådan utsatt situation. (Riktlinjer och rutin för dokumentation i VAS finns antagna i landstinget).

Socialtjänstlagen 14 kap 1 § föreskriver en skyldighet för anställda vilkas verksamhet berör barn och ungdom att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstanke att ett barn far illa. Oron behöver inte vara bekräftad, bevis behövs inte för att ett barn far illa. Samråd med socialtjänsten kan föregå en anmälan.

Vägledande för samverkan kring enskilda barn och ungdomar med behov av insatser, är att insatserna "skräddarsys" så långt möjligt över sektorsgränser. Ny överenskommelse om samverkan kring barn och unga mellan landstinget och kommunerna i Norrbotten, Norrbus, har antagits under 2013. Norrbus omfattar alla barn och unga, upp till och med 20 års ålder, som är i behov av stöd och hjälp från fler än en aktör.

[Norrbus – nllplus.se \(pdf\)](http://nllplus.se)

Remissöverenskommelser (RÖK) och Handlägningsöverenskommelser (HÖK)

Inom landstingets verksamheter har upprättats Remissöverenskommelser och Handlägningsöverenskommelser för patientgrupper som behöver få sina behov tillgodosedda av flera aktörer, exempelvis primärvård, medicin och psykiatri. Syftet är bland annat att tydliggöra ansvarsförhållandena och handlägningsrutiner.

Remissöverenskommelsen mellan Primärvården Luleå-Boden, Medicin-
klinken och Psykiatrin Sunderbyn "Allmänna riktlinjer för inläggning vid
Missbruks- och beroendeenheten" kan ses som ett exempel på hur överens-
kommelser skulle kunna utformas och utvecklas i ett länsperspektiv.

Rätt insats på rätt nivå

Insatser för personer med missbruks- och/eller beroendeproblematik ska ta
sin utgångspunkt i den enskildes behov vare sig det gäller riskbruk, skadligt
bruk eller beroende och bygga på evidensbaserad praktik.

Grundprincipen för handläggning av riskbruk, missbruk/skadligt bruk och
beroende är att den ska ske på bästa effektiva omhändertagandenivå.

Det är angeläget att öka tillgängligheten till vård och stödinsatser för
målgruppen. Kontinuitet i vårdflödet med tillgång till personal med adekvat
kompetens och med hög kvalitet i insatserna är av stor vikt för den enskilde
och för samhället.

Samarbetet inom hälso- och sjukvården och i förhållande till kommunerna
och mellan kommunerna behöver utvecklas för att få tillgång till nödvändig
kompetens och specialkunskap.

Kommunernas och landstingets verksamheter har olika basnivåer för sina
verksamheter som möjliggör tidig upptäckt och intervention. För hälso- och
sjukvården utgör primärvården "första linjen" och för kommunernas del
skolan och vissa delar av socialtjänsten.

Det är viktigt att basnivån i sin organisation har tillgång till de resurser och
kompetenser som krävs inom området. Tidig identifiering av problem
försätter att det finns insatser att tillgå för att förhindra fortsatt problem-
utveckling. En otillräckligt utvecklad första linjens vård och specialistvård,
liksom oklarheter i ansvarsfördelning, medför stor risk för att insatser
fördröjs eller helt uteblir.

När basnivåns kompetens inte är tillräcklig ska specialistnivån kontaktas.
Specialistverksamheterna ska komplettera basverksamheterna med
konsultation och ansvara för bedömning och utredning som kräver särskilda
kunskaper, diagnostik och behandling. Brister på basnivån motiverar inte
insatser på specialistnivån.

Den specialiserade vården utgörs från kommunernas sida av socialtjänstens
missbruks- och beroendevård. För hälso- och sjukvårdens del finns patienter
med missbruks- och/eller beroendeproblematik både inom den psykiatriska
och inom den somatiska specialistvården.

Bilaga 3

Expertgrupp stödjer implementeringen av överenskommelsen

Som ett led i landstingets arbete med kunskapsstyrning har expertgrupper bildats, eller är under bildande, för att bland annat vara mottagare av nya nationella riktlinjer samt kompletteringar eller uppdateringar av äldre riktlinjer.

Socialstyrelsens nationella riktlinjer omfattar stora behovsgrupper och representerar 80 procent av hälso- och sjukvårdens kostnader. Expertgruppernas uppdrag är att sammanställa gemensamma vårdprocesser för området, exempelvis Handläggningsöverenskommelser (HÖK) samt kontinuerligt bevaka och följa upp området samt att ta fram lämpliga uppföljningsmått.

En expertgrupp ska bildas för missbruks- och beroendevård. I expertgruppen ska finnas representanter för de verksamheter som ingår i huvudprocessen. För ett effektivt arbete är det angeläget att gruppen inte är för stor samtidigt som gruppen ska ha en bred sammansättning av deltagare. För landstingets del innebär det representanter från var och en av de ingående verksamheterna i närsjukvårdsdivisionen. Länets kommuner inbjuds att delta med två representanter och företrädare för brukare- och närståendeorganisationer med en representant. Utifrån aktuella frågor finns möjlighet att adjungera ytterligare deltagare.

En preliminär uppdaterad version av de nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevård med indikatorer för uppföljning av insatser beräknas komma våren 2014. Riktlinjerna är en vägledning för hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens verksamhet för personer med missbruks- och beroendeproblem.

Expertgruppens uppdrag är bland annat att utifrån de nationella riktlinjerna genomföra en fördjupad gap-analys som beskriver hur situationen ser ut i Norrbotten i förhållande till riktlinjerna och att vidareutveckla, tydliggöra och stödja det påbörjade arbetet med överenskommelsen i länet inom missbruks- och beroendevården.

För att omsätta ny kunskap i förändrad praxis, implementering, fordras en aktiv strategi. Att enbart sätta sin tillit till passiv spridning av dokument, riktlinjer, överenskommelser etc är inte tillräckligt för att uppnå förändring. Som ett led i lanseringen av de nya riktlinjerna kommer regionala seminarier att genomföras under våren 2014. Inom ramen för seminariet planeras även att genomföra en presentation och genomgång av överenskommelsen.

Bilaga 4

Indikatorer för uppföljning

Donabedians triad brukar användas för att studera olika aspekter av vårdens kvalitets- och förbättringsarbete. Modellen utgår från struktur-, process- och resultat- eller effektmått. Med strukturer avses de förutsättningar som finns för att ge god vård och omsorg medan processer handlar om vad, hur och när tjänsterna produceras i verksamheten.

Arbetsgruppen har identifierat i följande datakällor som möjliga indikatorer för uppföljning inom området.

Öppna jämförelser av missbruks- och beroendevård

Socialstyrelsens Öppna jämförelser för missbruks- och beroendevården omfattar totalt 72 indikatorer för uppföljning inom kommuner, landsting/regioner och specialiserade beroendemottagningar. Indikatorerna är huvudsakligen struktur- och processmått.

De hälsoindikatorer som tagits fram inom ramen för öppna jämförelser som mått på verksamhetens resultat kan vara relevanta utfallsmått, exempelvis indikatorer som mäter läkemedelsuttag, återinskrivning och dödlighet.

Uppföljning genom kvalitetsregister och ASI- intervju

Svenskt Beroenderegister (SBR) riktar sig till patienter som behandlas för beroende inom den psykiatriska specialistvården. I SBR insamlas uppgifter om bland annat vårdhistorik, alkohol- och drogkonsumtion, diagnoser, GAF (funktionsskattning), AUDIT, DUDIT samt social situation. SBR möjliggör bland annat att följa patienters process i vården och beskriva relationen mellan insatser och utfall och att studera effekterna av specifika och samordnade insatser för personer med komplexa vårdbehov och/eller samsjuklighet.

Kvalitetsregistret Läkemedelsassisterad Rehabilitering av Opiatberoende (LAROS) som bygger på SBR möjliggörs behandlingsuppföljning vid opiatberoende.

ASI (Addiction Severity Index) är en standardiserad och strukturerad intervju. Intervjun kan användas såväl i utredningsskedet som vid planering och utveckling av vård- och behandlingsinsatser. Med uppföljningsintervjun är det också möjligt att göra jämförelser före och efter insats. Intervjun mäter omfattning och intensitet av missbruket och baseras på klientens/patientens skattning av oro, besvär och hjälpbehov samt på intervjuarens skattning av hjälpbehov.

Provtagning för blodsmitta

Andra mått som är viktiga att följa är andelen provtagna för blodsmitta bland riskpersoner (t ex traumapatienter vid akutmottagningar) samt andelen smittade bland dem som provtagits. Andelen provtagna riskpatienter bör öka och andelen bland dessa med blodsmitta bör minska.

Nationella riktlinjer med indikatorer som stöd för uppföljning

En uppdaterad version av de Nationella riktlinjerna med indikatorer för uppföljning av insatser kommer att presenteras under våren 2014.

I riktlinjerna från 2007 saknades indikatorer och därför kommer arbetet med de reviderade riktlinjerna att fokusera på att ta fram relevanta indikatorer för missbruks- och beroendevården.

Inom ramen för Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) implementeringsarbete av de nationella riktlinjerna, Kunskap till Praktik, får kommuner och landsting bland annat stöd i att förstärka brukarmedverkan, utbilda personal så att de har kompetens att arbeta utifrån en evidensbaserad praktik samt införa metoder för att lokalt följa upp och förbättra verksamheten.

Bilaga 5

Vägledning gällande ansvarsfördelning mellan landstingets verksamheter vid riskbruk, missbruk, skadligt bruk och beroende av alkohol, narkotika och beroendeframkallande läkemedel.

Grundprincipen för handläggning av riskbruk, missbruk/skadligt bruk och beroende är att den ska ske på bästa effektiva omhändertagandenivå.

Områden där gemensamt eller delat ansvar mellan kommunerna och landstinget gäller, listas inte här.

Primärvården hanterar:

- Tidig upptäckt och kort rådgivning/motiverande samtal. I förekommande fall läkarintyg vid LVM, körkortstillstånd m m.
- Behandling av lindriga former av ospecifik alkoholabstinens som kan behandlas i öppen vård eller, för glesbygdshälsocentralerna på så kallad obs- plats, och som inte kräver psykiatrins insatser
- Medicinsk behandling av alkoholmissbruk
- Behandling av somatiska åkommor som är relaterade till missbruk/beroende och som inte kräver specialistvård
- Tillnyktring som kräver medicinsk tillsyn, och som kan skötas i öppenvård, eller på glesbygdshälsocentralernas så kallade obs-platser. Detta inkluderar att bistå polis, socialtjänst och övriga icke-sjukvårdsaktörer vid behov av medicinsk bedömning vid tillnyktring, exempelvis i polisarrest

Den somatiska specialistvården hanterar:

- Samtliga verksamheter: Tidig upptäckt och kort rådgivning. I förekommande fall läkarintyg vid LVM, körkortstillstånd m m.
- Kliniker för internmedicin/geriatrik/intensivvård: Behandling av alkoholmissbruk vid samsjuklighet med somatisk sjukdom som kräver somatisk specialistsjukvård samt abstinensbehandling efter alkoholmissbruk som kräver sluten vård men utan psykiatriska komplikationer.
- Kliniker för internmedicin/geriatrik/intensivvård: Behandling av somatiska åkommor som är relaterade till missbruk/beroende och som kräver somatisk specialistvård
- Tillnyktring, där komplicerande somatiska medicinska faktorer ställer krav på inneliggande vård

Den psykiatriska specialistsjukvården hanterar:

- Samtliga verksamheter: Tidig upptäckt och kort rådgivning. I förekommande fall läkarintyg vid LVM, körkortstillstånd m m.
- Psykiatriska kliniker: Medicinsk behandling av beroendesjukdomar annat än efter alkoholmissbruk

- Psykiatriska kliniker: Medicinsk behandling av alkoholmissbruk vid samsjuklighet med psykisk sjukdom, läkemedelsassisterad underhållsbehandling vid opiatberoende
- Psykiatriska kliniker: Behandling av somatiska åkommor relaterade till missbruk men där utagerandegraden är för hög för att patienten ska kunna vårdas inom somatisk specialistsjukvård. I dessa fall kvarstår det medicinska ansvaret hos den somatiska specialist-sjukvården medan patienten slutenvårdas på psykiatrisk klinik
- Länsenheten för missbruk- och beroende i Luleå: Komplexerad behandling av beroendesjukdomar som exempelvis specialistinsatser och kompetensstöd vid abstinensbehandlingar som inte klaras inom närsjukvården, specialistbehandling, metodstöd och integrerade insatser för personer med sammansatta vårdbehov på grund av samsjuklighet psykisk sjukdom och samtidigt missbruk, kompetenscentrum för läkemedelsassisterad underhållsbehandling vid opiatberoende
- Tillnyktring, där komplicerande psykiatriska faktorer, ställer krav på inläggning.

Vägledning gällande ansvarsområden för kommunernas verksamhet vid riskbruk, missbruk, skadligt bruk och beroende av alkohol, narkotika och beroendeframkallande läkemedel

Områden där gemensamt eller delat ansvar mellan kommunerna och landstinget gäller, listas inte här

- Alkohol- och drogförebyggande arbete
- Tidig upptäckt och tidiga insatser
- Utredning och bedömning av behov av missbruksvård
- Medverkan vid läkemedelsassisterad behandling vid opiatmissbruk enligt föreskrifter i SOSFS 2009:27
- Försörjning och livsföring i övrigt
- Medverkan vid verkställighet inom kriminalvård, övertagande av vård
- Anmälningsskyldighet gällande barn
- Körkortyttranden
- Yttranden i andra ärenden rörande enskilda personers lämplighet

2014-09-12

SAMVERKANSAVTAL BEROENDECENTRUM I NORRBOTTEN

mellan landstinget och länets kommuner

Bakgrund och syfte

Genom ändringar i hälso- och sjukvårdslagen och i socialtjänstlagen från den 1 juli 2013 infördes en skyldighet för landsting och kommuner att ingå gemensamma överenskommelser om samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel.

Personer med missbruk och beroende ska ges stöd, vård och behandling av hög kvalitet. Den Politiska Samverkansberedningen i länet har gett uppdrag till Länsstyrgruppen att ta fram förslag till en överenskommelse för att stärka samverkan mellan landstinget och kommunerna, samt ett avtal om Beroendecentrum i länet. Syftet är att bättre kunna tillgodose behovet av vård, stöd och behandling för personer med missbruks- och beroendeproblem i hela länet.

Samverkansavtalet klargör omfattningen av och innehållet i länets Beroendecentrum, samt respektive parts uppgifter och ansvar för denna verksamhet.

Verksamheten vid Beroendecentrum består av två delar, dels vårdplatser för abstinensbehandling och tillnyktring, dels ett kompetenscentrum med såväl psykiatriska, medicinska som psykosociala kompetenser.

Bilagor till avtalet

Överenskommelse om samarbete inom Missbruks- och beroendevård mellan landstinget och kommunerna i Norrbotten - **Bilaga 1**

Beskrivning av Beroendecentrums verksamhetsidé och innehåll - **Bilaga 2**

Finansiering av verksamheten och bemanningsstruktur - **Bilaga 3**

Avtalstid

Avtalet gäller från 2015-01-01 och fem år framåt. Efter avtalstiden förlängs avtalet automatiskt årligen om inte någon av parterna dessförinnan har aktualiserat uppsägning.

Uppsägning av avtalet

Uppsägning av avtalet från någondera part ska ske senast 12 månader före avtalstidens utgång.

Verksamhetens omfattning

Verksamheten ska erbjuda:

- Tillnyktringsplatser vid behov av medicinsk tillsyn
- Specialistinsatser och kompetensstöd vid komplicerad abstinensbehandling som led i en vårdfläta
- Specialistbehandling och metodstöd för personer med komplexa vårdbehov på grund av missbruk och samtidig psykisk störning
- Länsresurs när det gäller utredning och medicininställning för läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende (LABO)

- Samlade insatser på plats till unga vuxna som tidigt utvecklat ett avancerat missbruk
- Samlade insatser på plats till personer med läkemedelsberoende och/eller dopningsproblem
- Ge förutsättningar för samordnad individuell planering på plats där även anhöriga, närstående, samt brukar- och närståendeorganisationer vid behov kan delta
- Spetskompetens och kunskapsspridning gällande beroendefrågor

Remisser till vårdplatserna

Remiss för inskrivning till vårdplatser utfärdas av läkare inom närsjukvården.

Närsjukvårdens och kommunernas ansvar

Uppbyggnaden av ett Beroendecentrum i länet fråntar inte de fem närsjukvårdsområdena och kommunerna ansvaret för ett väl fungerande lokalt samarbete med personer med missbruks- och beroendeproblem. Vårdplatserna vid Beroendecentrum ska nyttjas för kvalificerade insatser som inte kan tillgodoses inom närsjukvården och berörda kommuner.

Efter en vård- och behandlingsperiod vid Beroendecentrum ska närsjukvård och personens hemkommun ta ansvar för fortsatt vård och behandling i enlighet med den Samordnade individuella plan som upprättats vid Beroendecentrum. Den Samordnade individuella planen ska ta sin utgångspunkt i den enskildes behov och upprättas i samverkan med den enskilde, närsjukvård, berörd kommun, samt om möjligt med anhöriga/närstående.

Organisation

Samtlig personal vid Beroendecentrum är anställd av landstinget.

För Beroendecentrum ska ansvarig chef utses. Chefen ska årligen upprätta en verksamhetsplan för Beroendecentrum.

I syfte att åstadkomma en gemensam styrning av verksamheten vid Beroendecentrum från landsting och kommuner, bildas en styrgrupp med representanter från de fem närsjukvårdsområdena samt en utsedd representant från kommunerna i respektive närsjukvårdsområde.

Styrgruppen ansvarar, med Överenskommelsen som grund, för att följa verksamhetens utveckling och föreslå eventuella förändringar. Se punkten Kvalitet och uppföljning. Information ges regelbundet till Länsstyrgruppen. Chefen för Beroendecentrum är ansvarig för verksamheten och föredragande i styrgruppen.

Frågeställningar som uppstår och som inte kan lösas inom ramen för Beroendecentrums styrgrupp behandlas i Länsstyrgruppen.

I det fall Beroendecentrum avvecklas tar landstinget respektive kommunerna ansvaret för eventuellt friställd personal i enlighet med den bemanningsstruktur

som redovisas i **bilaga 3**. Vid avveckling av verksamheten åtar sig kommunerna ett särskilt ansvar för socialtjänstspecialisterna.

Dokumentation och informationsöverföring

Beroendecentrums dokumentation sker i VAS.

Sammanhållen journalföring som kan nås i den nationella patientöversikten, NPÖ, ger huvudmännen möjlighet att ta del av varandras journalinformation. Detta får endast ske om patientens samtycke har inhämtats.

Informationsöverföring gällande enskilda patienter från Beroendecentrum till berörd kommun/närsjukvård sker i enlighet med Gemensamma riktlinjer för samverkan – Samordnad individuell planering. Detta kan ske på plats eller genom distansöverbyggande teknik.

Sekretess

Respektive samverkande part förbinder sig att iaktta den sekretess och tystnadsplikt som gäller inom sitt verksamhetsområde.

Lokaler

Lokalerna för verksamheten ska utformas så och vara belägna så att de ger goda förutsättningar för verksamheten.

Kvalitet, uppföljning

Verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, med följsamhet till nationella riktlinjer, samt kommun- och landstingsgemensamma överenskommelser och riktlinjer. **Bilaga 1.**

Uppföljning av verksamheten ska ske i den gemensamma styrgruppen och utgå från verksamhetsstatistik och erfarenheter från samverkan med kommunerna och närsjukvården.

Verksamheten ska gemensamt utvärderas av parterna.

Kostnadsansvar och bemanningsstruktur

Se bilaga 3.

Verksamhetens kostnadsutveckling följer Lönekostnadsindex för det kommunala området (LPI-K) utifrån prognos oktober månad 2015 från Sveriges Kommuner och Landsting. Kostnadsutvecklingen i övrigt följer konsumentprisindex (KPI) med basår 2015. Första prisjustering kan göras från 2016.

Försäkringar

Arbetsgivaren ansvarar för försäkringar enligt sedvanliga anställningsvillkor

Ändringar och tillägg till avtalet

Ändringar och tillägg i gällande avtal kan endast göras genom en skriftlig handling undertecknad av behöriga företrädare för landstinget och respektive kommun.

Omförhandling

Om det efter dagen för detta avtals ikraftträdande sker väsentliga förändringar av de förutsättningar som avtalet baseras på, har vardera landstinget och kommunerna rätt att begära förhandling om ändring av de delar av avtalet som påverkas därav. Med väsentliga förändringar avses förändringar som ligger utanför parts kontroll och som part inte rimligen kunnat förutse vid avtalets ingående och som medför väsentliga ekonomiska konsekvenser.

Omförhandling ska begäras skriftligt.

Befrielsegrunder (force majeure)

Om part är förhindrad att fullgöra sin verksamhet enligt avtalet på grund av omständigheter utanför parts kontroll och som part inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid avtalets ingående och vars följderna inte skäligen kunde ha undvikits eller övervunnits, ska detta utgöra befrielsegrund som medför framflyttning av tidpunkt för prestation och befrielse från påföljd.

Informationsskyldighet

Parterna förbinder sig att fortlöpande informera varandra om omständigheter som kan försvåra samarbetet, eller på något sätt påverka samarbetet mellan parterna, samt samråda i frågor av betydelse för den verksamhet som avtalet omfattar.

Överlåtelse av avtal

Part får inte till någon del överlåta sina rättigheter eller skyldigheter enligt detta avtal till någon annan utan motpartens föregående skriftliga godkännande.

Tvist

Tvist angående giltighet, tolkning eller tillämpning av detta avtal och därmed sammanhängande frågor ska lösas enligt följande förfaringsätt.

I första hand tas tvistefrågor upp i den styrgrupp som finns för verksamheten.

I undantagsfall kan tvistefrågan gå vidare till Länsstyrgruppen.

Tvist som inte kan lösas genom ovan nämnda process redovisas för Politiska Samverkansberedningen och kan därefter vid behov föras till allmän domstol för avgörande.

För
Landstinget i Norrbotten

För
Kommunförbundet Norrbotten

2014-08-22

Beroendecentrum I Norrbotten

Invånarna i Norrbotten ska mötas av en missbruks- och beroendevård som är lätt tillgänglig, har hög kvalitet och är effektiv.

Vården som utgår från evidensbaserad praktik ska vara välkomnande och präglas av ett gott bemötande.

Beroendecentrum i Norrbotten

Verksamhetsidé

Landstinget och länets kommuner har ett gemensamt ansvar för missbruks- och beroendevården i Norrbotten. Personer med missbruk och beroende ska ges stöd, vård och behandling av hög kvalitet.

Missbruks- och beroendevård utgår från de nationella riktlinjerna och från evidensbaserad praktik.

Det lokala samarbetet mellan närsjukvården och kommunerna, framförallt socialtjänsten, och när det gäller unga vuxna, även skolan, är de viktigaste samverkansparterna för en väl fungerande missbruks- och beroendevård – allt från upptäckt och tidig intervention till vård och behandling med uppföljning.

För att tillgodose den enskildes behov av långsiktig förändring av sin livssituation erbjuder Landstinget och Norrbottens kommuner i samverkan vård- och behandlingsinsatser för personer i Norrbotten med missbruks/beroendeproblematik.

Beroendecentrum har tillkommit för att möjliggöra en väl fungerande vårdfläta för missbruks- och beroendevården i hela Norrbotten. Vid Beroendecentrum finns såväl psykiatriska, medicinska, psykologiska som psykosociala kompetenser på plats. För att optimera en samlad vårdplanering är det angeläget att, om den enskilde så önskar, representanter för brukarorganisationer inbjuds att delta i vårdplaneringen.

Beroendecentrums verksamhet består av två delar:

- Ett antal vårdplatser för abstinensbehandling vid komplicerade tillstånd som ett led i en vårdfläta för de svårast sjuka som inte kan klaras med närsjukvårdens och kommunernas resurser.
- Kompetensstöd till närsjukvård och kommuner.

Landstinget är huvudman för Beroendecentrum. Medicinsk prioritering avgör tillgång till plats. Begäran från socialtjänsten om inläggning ska prioriteras under förutsättning att det är medicinskt/psykiatriskt motiverat med sjukhusvård samt att det ingår som ett led i en samlad vårdplanering och att det inte handlar om orimligt lång tid.

Genom att erbjuda konsultativt stöd med tillgång till ett antal vårdplatser blir Beroendecentrum den spetskompetens som tjänar som komplement för hälso- och sjukvården och för kommunerna i länet.

Detta kan Beroendecentrum erbjuda

Vid Beroendecentrum ska en samlad vårdplanering tillsammans med den enskilde och, i förekommande fall, företrädare för brukarorganisationer göras innefattande hela vårdflätan där inte minst planering av samlade eftervårdsinsatser blir viktiga för den enskildes fortsatta liv ute i samhället. Samlade och samtidiga insatser kan också innebära att den enskilde i större utsträckning än idag får sina behov tillgodosedda på hemmaplan och att behovet av behandlingshemsplaceringar på sikt kan minska.

Beroendecentrum ska utgöra sambandscentral och kompetensstöd i länet när det gäller missbruks- och beroendebehandling. Genom att landstingets och socialtjänstens olika kompetenser finns på plats nära varandra kan kunskaper och erfarenheter från såväl de medicinska som psykosociala områdena

nyttjas och samordnas. Detta skapar också förutsättningar för en helhetssyn både i verksamheten och i förhållande till den enskilde. Beroendecentrum ska också kunna "ligga i framkant" när det gäller omvärldsanalys inom missbruks- och beroendevården. Att tidigt ta del av nationella utredningar, kunskapssammanställningar, kartläggningar m m och översätta detta till tankar och strategier för implementering på lokal nivå blir en angelägen uppgift.

Det finns flera exempel på Integrerade verksamheter i landet, exempelvis gemensamma kliniker eller gemensamma team kring personer med samsjuklighet såväl psykisk som fysisk. I länet finns goda erfarenheter av metoden case management enligt ACT, en teambaserad behandlingsmodell med case manager (CM) som spindel i nätet för insatser.

Beroendecentrum utgår från att en samlad vårdprocess med integrering av verksamheten med samplanering och samordning av insatser som tar sin utgångspunkt i den enskildes behov är en nödvändig förutsättning för en god och säker vård.

Några vinster med tillkomst av Beroendecentrum för den enskilde individen är exempelvis:

- Tillgång till god och säker vård
- God tillgänglighet
- Jämlik vård i länet
- Professionellt omhändertagande byggt på evidensbaserad praktik
- Samlad kartläggning av individens behov ger ökade förutsättningar för adekvata insatser
- Sammanhållen, "sömlös", vård
- Närhet till somatisk vård – rädda liv

För huvudmännen kan exempelvis nedanstående fördelar med ett samlat Beroendecentrum i länet identifieras:

- Ökade möjligheter till Samordnad Individuell Planering
- God tillgänglighet
- Ekonomiska vinster
- Samlad spetskompetens hela dygnet
- Samlad kartläggning av individens behov ger ökade förutsättningar för adekvata insatser
- Bättre arbetsmiljö
- Ökad patientsäkerhet
- Fungerande vårdflöta

Abstinensbehandling

Vårdplatserna vid Beroendecentrum ska nyttjas för **kvalificerade insatser**. Detta gäller exempelvis vid svåra abstinensbehandlingar där det krävs spetskompetenser, vid inställning av substitutionsbehandlingar och vid osäkerhet om de missbrukade substansernas effekter och riskfaktorer.

Tillgången till heldygnsplatser och tillgång till samlad spetskompetens möjliggör att motivationsarbete och att den individuella planeringen kan påbörjas tidigt utifrån den enskildes behov i samarbete mellan hemkommunen och hälso- och sjukvården.

Vid Beroendecentrum ska en samlad vårdplanering tillsammans med den enskilde och, i förekommande fall, företrädare för brukarorganisationer göras innefattande hela vårdflätan där inte minst planering av samlade eftervårdsinsatser blir viktiga för den enskildes fortsatta liv ute i samhället. Denna samlade vårdplanering ligger sedan till grund för det fortsatta rehabiliteringsarbetet som i huvudsak sker lokalt.

Abstinensbehandling av hög kvalitet som ett led i en vårdfläta ger möjlighet att inleda samtidiga och gemensamma insatser från kommun och landsting.

Kompetensstöd

Beroendecentrum ska huvudsakligen verka konsultativt och kompetensstödande till basnivån och till den specialiserade nivån hos de båda huvudmännen.

Beroendecentrum ska utgöra sambandscentral och kompetensstöd i länet när det gäller missbruks- och beroendebehandling.

Genom att landstingets och socialtjänstens olika kompetenser finns på plats kan kunskaper och erfarenheter från såväl de psykiatriska, medicinska som de psykosociala områdena nyttjas och samordnas. Detta skapar också förutsättningar för en helhetssyn både i verksamheten och i förhållande till den enskilde.

Samlade och samtidiga insatser kan också innebära att den enskilde i större utsträckning än idag får sina behov tillgodosedda på hemmaplan och att behovet av behandlingshemsplaceringar på sikt kan reduceras.

En angelägen grupp för Beroendecentrum är unga vuxna som tidigt utvecklat ett avancerat missbruk inte sällan genom så kallade "Nätdroger" tillgängliga genom Internet. Nya preparat introduceras kontinuerligt och skadeverkningsarna hinner inte dokumenteras och spridas. Andra angelägna områden för insatser är exempelvis personer med läkemedelsberoende och dopningsproblematik.

Beroendecentrum ska också "ligga i framkant" när det gäller omvärldsanalys inom missbruks- och beroendevården. Att tidigt ta del av nationella riktlinjer och utredningar, kunskapssammanställningar, kartläggningar m m och översätta detta till tankar och strategier för implementering på lokal nivå är en angelägen uppgift.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan ett samlat Beroendecentrum för länet erbjuda:

- Specialistinsatser och kompetensstöd vid komplicerad abstinensbehandling som led i en vårdfläta
- Specialistbehandling och stöd till personer med komplexa vårdbehov på grund av missbruk och samtidig psykisk störning
- Länsresurs när det gäller utredning och medicininställning för läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende (LABO)
- Samlade insatser på plats till unga vuxna som tidigt utvecklat ett avancerat missbruk
- Samlade insatser på plats till personer med läkemedelsberoende och/eller dopningsproblematik
- Samlad kartläggning och samlad vårdplanering på plats där även brukar- och närståendeorganisationer vid behov kan delta

- Spetskompetens och kunskapsspridning gällande beroendefrågor
- Utbildnings- och fortbildningsinsatser inom missbruks- och beroendområdet
- Handledning till lokal nivå
- Juridisk kompetens i gällande lagstiftning
- Kunskapsspridning om kommunernas och landstingets verksamheter inom missbruks- och beroendområdet
- Vägleda och leda utvecklingen för en kunskapsbaserad och effektiv missbruks- och beroendevård i Norrbotten

2014-05-22

Kostnadsfördelning per kommun för Missbruks- och Beroendecentrum

KOMMUN	Antal invånare i respektive kommun 2014-01-01	3,1 mkr total kostnad för kommunerna
Arjeplog	2 980	36 535
Arvidsjaur	6 471	79 334
Boden	27 838	341 294
Gällivare	18 339	224 836
Haparanda	9 886	121 202
Jokkmokk	5 065	62 097
Kalix	16 378	200 794
Kiruna	23 196	284 383
Luleå	75 383	924 196
Pajala	6 299	77 226
Piteå	41 278	506 068
Älvsbyn	8 168	100 140
Övertkalix	3 436	42 125
Övertorneå	4 709	57 732
TOTALT	249 436	3 057 962

3,1 (avrundat) mkr : 249 436 (antal invånare tot i Norrbotten) = 12,26 kr per invånare

Henry Lundgren

§7

**Fördjupad översiktsplan
landsbygdscentra -
Antagande Jävre**

I8KS76I

FÖP LANDSBYGDSCENTRA

ANTAGANDEHANDLING 2010

ANLAGSPLAN

NORRFJÄRDEN
ROSVIK
HORTLAX
ROKNÄS/SJULNÄS
JÄVRE

ÖP2030

Översiktsplan för Piteå

Piteå kommun

INNEHÅLL

INLEDNING	3
FÖP fördjupar översiktsplaneringen.....	4
Dialog som arbets sätt.....	4
Prioriteringar och genomförande.....	4
Mål FÖP Landsbygdscentra.....	4
GEMENSAMMA riktlinjer och förslag	6
UTGÅNGSPUNKTER Jävre som ort	9
Jävre idag.....	10
Social hållbarhet i Jävre.....	10
Målbild Jävre.....	11
TEMATISKA riktlinjer och förslag Jävre	12
Natur & Vatten.....	13
Grönstruktur.....	13
Kultur & Fritid.....	14
Skola.....	15
Vård & Omsorg.....	15
Arbete & Näringsliv.....	15
Kulturmiljö.....	17
Boende & byggande.....	17
Gestaltning.....	19
LIS.....	20
Jordbruksmark.....	20
Rennäringen.....	20
Trafik & Kommunikationer.....	21
Teknisk Infrastruktur.....	22
Klimat och Energi.....	23
HÄNSYN	24
Riksintressen och nationella intressen Jävre.....	25
KONSEKVENSER Sammanfattning	27
BILAGOR	
1 Jävre som ort statistik	
2 TEMAKARTOR Jävre Teckenförklaring	
3 MARK_ VATTENANVÄNDNING Karta	
Information FÖP	baksida

Läsanvisning

FÖP Landsbygdscentra är fördjupningar av översiktsplanen ÖP 2030 'Vårt framtida Piteå' antagen av KF 2016. Handlingen 'FÖP Landsbygdscentra' består av fem olika delar – en för varje landsbygdscentra. De innehåller beskrivningar av och förslag för teman och intressen som identifierats vara viktiga för utvecklingen av landsbygden och landsbygdscentra. Planeringsunderlag och förslag redovisas parallellt i samma dokument. Riktlinjer och förslag som är gemensamma för alla landsbygdscentra redovisas i ett kapitel lika för samtliga. Förutsättningar och riktlinjer och förslag som är ortsspecifika redovisas på temakartor och i text för respektive ort. Texterna är också förklaringstexter till mark- och vattenanvändningskartan.

Mark- och vattenanvändningskartan (bifogad) utgör den fördjupade översiktsplanens geografiska avgränsning. Kartan redovisar förslag för olika teman och intressen och avväganden gjorda dem emellan. Förslagen utgör rekommendationer för användningen av mark och vatten. De ger underlag för att rikta och samordna kommunens egna resurser och också motivera tillskott av resurser, exempelvis i form av EU-bidrag. FÖP Landsbygdscentra omsätter i andra utredningar och strategier vunna kunskaper om markanvändning och levererar underlag för fortsatt fysisk planering och utvecklingsprojekt.

Kapitlet 'Hänsyn' redogör för Riksintressen och andra nationella intressen som markanvändningen påverkas av, och påverkar.

Bilagan 'Konsekvenser' redogör för förslagens konsekvenser ur hållbarhets- och miljösynpunkt samt för konsekvenser för Riksintressen och andra nationella intressen.

Bilagan 'Särskilt yttrande' är en sammanvägning av inkomna yttranden och visar hur de påverkat förslaget. Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet.

Tidsperspektivet för genomförande är detsamma som för ÖP2030 där inget annat sägs. Aktualisering ska göras varje mandatperiod.

Detta dokument utgör förslag till FÖP Landsbygdscentra Jävre.

*Allt material finns på www.pitea.se/fordjupadoversiktsplan
Via kommunens hemsida finns också mark- och vattenanvändningskartan tillgänglig i en digital kartfunktion.*

Resultatet av tidiga dialoger och samråd finns sammanställda ortsvis i separat dokument, se Piteå kommuns hemsida www.pitea.se/fordjupadoversiktsplan

Resultat från dialog i skolorna och med nyanlända redovisas under rubrik 'Social Hållbarhet' för respektive ort

2 Förslag till markanvändning och utpekade områden är endast till viss del avstämda med mark-/fastighetsägare. Samråd med berörda mark-/fastighetsägare kommer att utvisa i vilken grad förslag kan genomföras.

3 Definitionen av landsbygd är ett område från vilket man på mindre än 40 minuters resväg med bil kan nå tätort med mer än 3000 invånare, definition Piteå kommun. Definition Tillväxtverket, 45 minuter.

4 Befolkningsmängd som underlag för service i mindre orter, se definition Glesbygds-/ Tillväxtverket. I FÖP Landsbygdscentra tillämpas reviderade befolkningstal i överensstämmelse med orternas storlek i

INLEDNING

Landsbygdscentra i Piteå

FÖP Landsbygdscentra fördjupar översiktsplaneringen

En modern landsbygd och en levande stad där utveckling bygger på ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet är övergripande mål för kommunens översiktsplan, 'ÖP 2030 Vårt framtida Piteå'.

I översiktsplanen föreslås fördjupade översiktsplaner, FÖP, för fem landsbygdscentra som en strategi för att nå uppsatta mål. Orterna är Rosvik, Norrfjärden, Rognäs /Sjulnäs, Hortlax och Jävre. Syftet är att översiktsplanens strategier ska omsättas till tydliga och konkreta förslag som stärker orternas möjlighet att bidra till ett bättre Piteå i sin helhet.

Ökad befolkning och utveckling av attraktiva livsmiljöer är mål som utgör en röd tråd i kommunens översiktliga planering och som formulerats även på länsnivå (Regional utvecklingsstrategi). I översiktsplanens befolkningsmål om 46 000 invånare år 2030 ingår landsbygden och dess centra.

Uppdrag & förväntat resultat

Satsning på Landsbygdscentra är en del av kommunens arbete för hållbar utveckling i hela kommunen. Med målet att öka befolkningen och kunna erbjuda service för medborgarna ska olika förutsättningar tas tillvara.

Riktlinjer och förslag ska teckna en helhetsbild över respektive ort och ange långsiktiga riktningar för utveckling av landsbygden och dess centra.

Riktlinjer och förslag ska kunna förverkligas över tid. Identiteten och det positiva ska stärkas. Förslag ska bidra till ökad attraktivitet för boende på respektive ort och på den omgivande landsbygden.

Särskilt fokus är inriktat på barn och unga och på frågor om jämställdhet och integration.

Mål och inriktning

Hälften av kommunens invånare lever på landsbygden i Piteå kommun och att vidmakthålla och utveckla levande orter är angeläget. Befolkningsmängden³ i landsbygdscentra och i byarna runt om ger idag underlag för god service. Därför bedöms långsiktiga möjligheter finnas att här hålla en god både samhällelig och kommersiell service. Utvecklade landsbygdscentra ger ett bra nät av service som förutsättning för attraktiva byar att bo i för stora delar av kommunen.

Positiv utveckling i de minde tätorterna är viktigt för kommunens långsiktiga hållbarhet. Arbetet med fördjupade översiktsplaner syftar till att vidmakthålla och skapa varaktiga förutsättningar för att boende och arbete på landsbygden ska vara ett möjligt och attraktivt alternativ.

Ingångsvärden för arbetet är att skapa förutsättningar för att:

- öka befolkning på landsbygden som del av målsättning att år 2020 ha 43 000 och år 2030 ha 46 000 invånare.
- människor i olika livssituationer attraheras av varierad tillgång av bostäder, både flerfamiljshus och enfamiljshus
- samhällelig service, omsorg, skola och vård finns vilket ger attraktionskraft och trygghet
- goda kommunikationer gör arbete och delaktighet i samhället möjligt inom ett område större än ortens

De fördjupade översiktsplanerna bygger på historia, nutid och framtid. De ska vara vägledande för användningen av mark och vatten och stödja utvecklingen av orterna. Målen innebär bebyggelseutveckling och att kommunens satsningar riktas mot att uppnå starkt underlag för service. Väl omhändertagna miljöer gynnar social samvaro och människor i olika åldrar och livssituationer.

Dialog som arbetsätt

Dialog med medborgarna på hemmaplan och att ta del av önskemål, kritik och förslag är arbetsätt för de fördjupade översiktsplanerna FÖP Landsbygdscentra. Välbesökta tidiga dialoger och samrådsmöten har hållits i samtliga orter. Förslag och riktlinjer som arbetats fram är i hög grad baserade på det som framkommit under olika dialoger.

Riktade dialoger har genomförts med skolelever och utrikesfödda. Förvaltningar inom kommunen har bidragit med faktaunderlag för sina respektive verksamheter.

Människors delaktighet tillsammans med kommunens politiker och tjänstemän är även förutsättning för ett gott genomförande. Att hitta former för genomförande i samarbete med olika aktörer såväl internt i kommunen som tillsammans med medborgare och företrädare i varje ort är huvudfråga för fortsatt dialog.

Prioriteringar och genomförande

Förslagen för respektive landsbygdscentra tecknar en helhetsbild av varje ort, av utvecklingsbehov och möjligheter. Förslagen är många och varierande vad gäller storlek och ambitioner. Det blir nödvändigt att prioritera. Ansvar för prioriteringar och genomförande görs tydliga.

Genomförande av de flesta förslagen ingår i olika förvaltningsars fortlöpande arbete och arbetas in i ordinarie verksamhetsplan. Andra behöver beslutas om i särskild ordning och ges särskilda medel för att kunna genomföras.

Att tydligt redovisa och förankra vilka prioriteringar som görs ska visas i en långsiktig genomförandeplan som kontinuerligt följs upp. Genomförandet ska knyta an till kommunens mål och budgetprocesser där politikens ansvar och förvaltningarnas uppdrag för frågor som berör utveckling av Landsbygdscentra ingår.

Genomförande av förslag kommer att kräva samarbete och samsyn mellan olika aktörer inom orten. Byautvecklings- och områdesgrupper av olika slag blir viktiga medspelare. Som metod för genomförande i dialog med medborgarna bildas lokal områdesgrupp i varje Landsbygdscentra med företrädare av olika intressenter som i samarbete med kommunen ska arbeta för att utveckla, prioritera bland och genomföra förslag. Dialoger och avstämning tillsammans med medborgarna som arbetsätt fortsätter.

FÖRSLAG

Gemensamma riktlinjer och förslag

Landsbygdscentra – gemensamma riktlinjer och förslag

Här nedan redovisas förslag och riktlinjer som är gemensamma för alla landsbygdscentra. Vad förslagen innebär och vad som rekommenderas ske på en plats mera i detalj redovisas på temakartor och i text för varje ort. Sammanvägningen av olika förslag redovisas ortsvis på mark- och vattenanvändningskartan.

Människor i fokus i all planering

Social, ekologisk & ekonomisk hållbarhet – samarbete utvecklar landsbygden

Vid markanvändning, markanvisningar, planering för bebyggelse och detaljplaner, exploateringar etc. ska hållbar utveckling ingå som en del i arbetet. Detta innebär att framtagna metoder och verktyg används för att säkerställa social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet i samhällsplaneringsprocessen.

De inriktningar som ska beaktas är:

mångfald, hälsa, delaktighet, trygghet, klimat och energi, miljö, konsumtion, ekonomisk långsiktighet, demografi, utbildning och sysselsättning samt utveckling och tillväxt⁵.

I FÖP Landsbygdscentra inarbetas och redovisas förslag för hållbarhet direkt i de olika temaområdena i planhandlingen.

Naturen, den gröna miljön och fritiden är viktiga

Natur & vatten, Grönstruktur, Kultur & fritid

Varje landsbygdscentras unika förutsättningar i fråga om nära natur ska tas tillvara och utvecklas. Områden med natur och vatten som identifierats ha stor betydelse för orten utvecklas i gemensamma projekt. Särskilt värdefulla natur- och vattenområden värnas. Vattens ekologiska funktioner ska vara goda och ska förbättras där vattenkvalitetsnormer inte nås.

Naturområden inom bebyggelsen, parkmark och friluftsområden och anläggningar är tillgångar som ska bevaras och användas.

Utemiljöerna är viktiga mötesplatser för människor med olika ålder och bakgrund. Tillgängligheten behöver bli bättre. Attraktiva gångstråk som binder ihop olika områden och bjuder på rekreation och upplevelser ska finnas.

Träd planteras för att långsiktigt skapa bra utemiljöer när centrum och gator runt om rustas och byggs om. Belysning som ökar användbarhet och trygghet ska ingå längs viktiga stråk och platser. Gröna värden ska tas hänsyn till vid förtätning och nybyggnation.

Barnens miljöer ses över samlat. Lekplatser ska finnas som passar barn i olika åldrar. Skolskogarna säkras och utvecklas.

Aktivitetscenter med näridrottsplats föreslås vid skolorna. De utformas för att passa även vuxna och äldre.

Aktivt arbete görs för att kunna samnyttja och utveckla kommunala lokaler som mötesplatser.

Skola, service och arbete nära

Skola, Vård och omsorg, Arbete och näringsliv

Förskolan och skolan är viktiga för orternas attraktivitet som lärmiljöer och som mötesplatser. Skolornas områden tillgodoses vad gäller utbyggnadsmöjligheter. Skolan utvecklas som mötesplats både utomhus och inomhus. Trafikmiljön vid skolorna och gång- och cykelvägar mellan skolan och målpunkter i byarna ska bli bättre.

Boende som passar äldre tillskapas. Marklägenheter att hyra kan byggas i centrala lägen.

Sammanbindande bra och säkra promenader byggs till gagn för såväl unga som gamla.

Attraktiv dagligvaruhandel är viktig. Centrummiljöerna utvecklas som mötesplatser och för företagande och service. Här finns goda förutsättningar för olika sorters verksamheter. Utveckling av centrum behandlas i en områdesgrupp för varje ort med företrädare för fastighetsägare, föreningar, Piteå kommun med fler.

Befintliga verksamhetsområden populariseras och säljande handlingar tas fram.

Potentialen för besöksnäringen utvecklas och underlättas av kommunen.

Bra kollektivtrafik och gång- och cykelvägar förbättrar möjligheterna att nå arbetsställen om man saknar bil.

Jämställt arbetsliv och integration inom företag på landsbygden är viktiga framgångsfaktorer att arbeta för. Studie över hur jämställt arbetsmarknaden är görs liksom över former för integration inom företag på landsbygden utförs.

Omsorgsfullt byggande

Kulturmiljö, Boende byggande, Gestaltning

Värden som finns i kulturmiljöerna ska tas tillvara. Ny bebyggelse ska vara värdeskapande kompletteringar.

⁵ Piteå kommuns verksamhetsplan – Plan för hållbarhet.

Det kommunala kulturmiljöprogrammet Husera utvecklas för landsbygden. Inventeringar behöver kompletteras. Kulturmiljöprogram för respektive landsbygdscentra med omland arbetas fram kring frågan: Hur kan värdefulla kulturmiljöer och byggnader bevaras, skyddas och användas? Byggnader som behöver skydd utöver de allmänna skyddsbestämmelserna i Plan- och bygglagen ska listas och ges skydd genom relevanta skyddsbestämmelser i detaljplan. Fornlämningar markerar på mark- och vattenanvändningskarta. Det är förbjudet att förändra, ta bort, skada eller täcka över en forn lämning, ingrepp i en forn lämning kräver tillstånd från länsstyrelsen.

Byggandet ska inriktas på att möjliggöra ett gott liv för alla generationer där äldre kan bo kvar och unga människor flytta in. Nybyggnation av flerbostadshus är prioriterat förslag i samtliga Landsbygdscentra. Lediga lucktomter och redan detaljplanelagda områden är resurser att nyttja.

- Lägenheter av varierande storlek för både unga och gamla behöver byggas nära centrum och service. Anpassade lägenheter för äldre ska ingå som del i byggandet av lägenheter.
- Variation av upplåtelseformer eftersträvas för att erbjuda alternativ för boende och främjande av social inkludering.
- Tillgänglighetsåtgärder i flerbostadshusbeståndet utförs utifrån inventering av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
- God gestaltning, tydlighet, trygghet och tillgänglighet för alla eftersträvas.
- Detaljplaner utformas för att medge olika tomtstorlekar.
- Genomförandebeskrivning som utreder förutsättningar som naturvärden, sociala värden/rekreativvärden, markens beskaffenhet, VA-frågor etc. tas fram före det att detaljplan påbörjas. Skolans och barns behov beaktas inför beslut om exploatering av områden / miljöer.
- Befintliga byggbara tomter populariseras i tomtkatalog för ökad överskådlighet och föreslås omfatta såväl privata som kommunala tomter. Gemensam information samlad ortsvis för kommunala och privata fastighetsägare skapas.

Byakaraktären utvecklas inne i orterna genom förtätning med bostäder. Varierad bebyggelse eftersträvas vad gäller skala, material och färg allt efter respektive Orts karaktär.

Centrum i varje ort har en nyckelfunktion som kan tydliggöras genom att väl ta hand om befintliga byggnader, utemiljö och verksamheter och genom ny bebyggelse och verksamhetsutveckling. Områdesgrupp där fastighetsägare och verksamheter deltar är viktig för utveckling av centrummiljöerna.

Utanför orternas centrala delar stärks möjligheterna att bo på landsbygdsvis. Större tomter kan avstyckas. Ny bebyggelse kan i första hand tillkomma i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper och i eller i anslutning till verksamhetsområde för vatten och avlopp. Ny bebyggelse anpassas till befintliga byggnaders karaktär och till omgivande kulturlandskap vad gäller volym, proportioner, materialval och placering. Odlingslandskapets värden som natur- och kulturmiljö ska respekteras.

Hänsyn - resurser att bevara och utveckla

LIS Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS, innebär att kommunen har större möjligheter att ge dispens från det generella strandskyddet för bygge av hus eller anläggningar som gynnar utvecklingen av landsbygden om så kallat LIS-områden pekas ut. Förutsättningen för LIS-områden är att åtgärderna ger långsiktiga och positiva effekter på sysselsättning och/eller bidrar till att bevara bra service på landsbygden. Det långsiktiga skyddet av strändernas natur- och friluftsvärden får samtidigt inte äventyras. Allmänheten ska ha tillgång till stränderna och livsvillkor för djur- och växtlivet ska bestå. LIS kan användas som en generell åtgärd och som en strategisk funktion för att stärka glesbygd och landsbygd i kommunen. LIS i Piteå ska utgöra ett tematiskt tillägg till ÖP2030.

Enligt de nationella regelverken för LIS ska kommunen vara restriktiv när områden pekas ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid kusten. I närheten av Landsbygdscentra i Piteå finns dock områden där strandnära bebyggelse (luckbebyggelse) är möjlig och strandnära lägen där gemensamma anläggningar behöver utvecklas. Strandnära attraktiva områden utpekade som viktiga för byarnas utveckling föreslås utgöra LIS-områden.

Jordbruksmark

Bevarande av jordbruksmark är ett nationellt intresse. Bebyggelse på jordbruksmark ska undvikas. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Samtliga utpekade Landsbygdscentra i Piteå är i grunden gamla jordbruksbyar med medeltida ursprung. Gamla boställen ligger på moränkullar och vägsträckningar följer höjdlägen i terrängen. Över tid har bebyggelsen vuxit ut även över tidigare betes- och ängsmarker. Under det sena 1900-talet byggdes bostadsområden och tillhörande infrastruktur även på åkermark. Bebyggelse på sankmarkområden har ställvis inneburit problem. Utredningsområden för ny samlad bebyggelse finns utpekade på jordbruksmark i översiktsplanen ÖP2030.

Förhållandet till jordbruksmarken i Landsbygdscentra föreslås vara

- I ÖP2030 utpekade områden för samlad ny bebyggelse på jordbruksmark utgår. Nya bebyggelseområden undviks på jordbruksmark.
- Alternativ till ianspråktagande av jordbruksmark ska alltid eftersökas. Vid intressekonflikter ska jordbruksmarken ges företräde.
- Ny bebyggelse kan tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse, inom befintlig bebyggelsestruktur och inom eller i anslutning till verksamhetsområde VA varför i anspråktagande av jordbruksmark inte helt kan uteslutas.
- LRF ska alltid höras som remissinstans i frågor som berör jordbruksmark.

Kunskap om jordbruksmarken i kommunen behöver förbättras. Kunskapsunderlag tas fram inför aktualisering av ÖP 2030. Förhållningssätt till jordbruksmarken, sedd som resurs ur ett hushållningsperspektiv, ska då förtydligas i strategier och riktlinjer.

Rennäring

Markanvändning Rennäring fortgår. Dialog krävs med samebyarna inför förändringar som kan påverka renskötseln.

Säkra kommunikationer för trafikanterna

Trafik & kommunikationer

För identifierade angelägna vägsträckor och platser arbetas trafiksäkerhetshöjande åtgärder fram i samarbete med Trafikverket. Åtgärder ska säkra oskyddade trafikanter och främja bra trafikflöden. Jämställdhetsperspektivet i dessa processer ska belysas.

Förutsättning för pendling förbättras genom att pendlarparkeringar byggs, ladd-stolpe för el ska finnas. Bra parkering för cyklar ingår. En knutpunkt, som inkluderar buss, utvecklas vidare i respektive centrum.

Kommunen ska arbeta för trafiksäkra, trygga och gena förbindelser mellan byarna. Gång- och cykelförbindelser ska utvecklas från länsgränsen i söder till kommungränsen i norr. Vägar som även tillåter fordon av mopedklass samt traktor är en viktig aspekt, där cykelleder i blandtrafik är ett alternativ.

Inom orterna prioriteras barns säkra skolvägar.

Belysning och trädplantering ska ingå som del i trafikprojekten. Ny bostadsbebyggelse och gång- och cykelvägar förses med belysning.

Teknisk infrastruktur

Vatten och avlopp

Verksamhetsområde för vatten- och spillvatten utökas i enlighet med Piteå kommuns utbyggnadsplan.

Exploatering som kan påverka vattenmiljöerna behöver föregås av utredning för att säkerställa att miljökvalitetsnormer för vatten nås.

Bostadsbyggande ska föregås av utredning om val av vatten- och avloppslösning ur såväl miljö- som ekonomisk synpunkt. Fortsatt inventering av enskilda avlopp görs i områden med övergödningsproblem, dock inte i områden där förslag till utökat verksamhetsområde för vatten och spillvatten finns.

Dagvattenhantering för ett specifikt område bestäms i samband med detaljplanering.

Avfall

Utförning, inklusive belysning, samt tillgänglighet och placering utreds för återvinningstation som del av centrumutveckling.

IT

Arbete pågår i enlighet med Piteå kommuns Bredbandsstrategi.

Klimat och energi

Klimatförändringarna handlar för Piteå kommuns del framför allt om att det blir varmare och blötare. Under perioden 2021-2050 beräknas årsmedeltemperaturen att vara 2,5–3,5 grader högre än under referensperioden 1961-1990. Årsmedelnederbörden under ett år kan komma att vara runt 10 procent större än under referensperioden, med den största ökningen under vintern. Växtsäsongen kommer att vara cirka en månad längre och det blir 15-25 dagar färre med snö.

Arbetet med att begränsa klimatförändringarnas effekter sker generellt sett från två håll, dels genom att minska utsläppen av växthusgaser dels genom att anpassa samhället till ett förändrat klimat.

Piteå kommun upprättar en plan för klimatanpassning och kommunövergripande åtgärdsplan.

- Plan för klimatanpassning färdigställs.
- Detaljplanering ska alltid föregås av genomförandebeskrivning där konsekvenser av förändrat klimat bedöms.

UTGÅNGSPUNKTER Jävre

Jävre som ort

Jävre idag

Jävre är en by nära hav och E4. Här bor 1009 personer, 520 män och 489 kvinnor (2018, se bilaga statistik). Åldersgruppen i förvärvsarbetande ålder 44-65 år samt äldre mellan 65 och 79 år är de största. 85% av männen och 79% av kvinnorna i yrkesverksam ålder förvärvsarbetar, de flesta utanför Jävre. Jävre läge vid E4 emellan Piteå och Skellefteå medger bra möjlighet till pendling.

Jävre är långsträckt by på en plats som attraherat människor sen länge. På bergen finns lämningar från bronsåldern. Jordbrukslandskapet i Jävre och Nordstigen, den gamla färdvägen runt Norra Bottnen, har kontinuitet sedan medeltiden. Bebyggelsestrukturen idag är koncentrerad kring byvägen med en bydel i norr uppvuxen kring Degerfors bruk och en i syd vänd mot havet. Byn har förtätats med främst egnahem under 1900-talet med ett mindre byacentrum längs Järvvägen. Sen 1920-talet har det vackra läget vid havet tagits tillvara för turister. Idag är Jävre en port till Norrbotten för besökare. Området med vägrastplatser, turistinformation och småbåtshamn är ett andra centrum för byn.

I Jävre finns kommersiell och samhällelig service - dagligvaruhandel, tankställe, restaurang, café, kyrka, samlingslokal; barnomsorg, skola med gymnastiksal, isbana, bokbuss, idrottsplats, fotbollsplan, motionsspår. Utspritt finns fastigheter med företagsverksamhet intill Järvvägen. Utvecklingen av sjösidans hamnområde drivs av samlade krafter i byn.

Social hållbarhet i Jävre

Bakgrund

Hållbar utveckling 'ÖP 2030 Vårt framtida Piteå'

Översiktsplanens utgångspunkt är att planera för hållbar utveckling och en befolkningstillväxt i hela kommunen. Planeringen av mark- och vattenanvändning samt bebyggelsens utveckling ska präglas av en helhetssyn. En hållbar samhällsutveckling innebär att våra gemensamma resurser förvaltas på ett sätt som är långsiktigt, effektivt och stabilt för kommande generationer. Målsättningen är att samhällsbyggnad i Piteå ska utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet⁶.

I FÖP Landsbygdscentra har **social hållbarhet** ett förstärkt fokus och metoden för arbetet med detta beskrivs nedan. Utifrån politiska beslut har extra fokus lagts på **barn och unga, jämställdhet och integration**.

Metod Social hållbarhet

Varje del i samrådshandlingen har genomlysts ur ett socialt hållbarhetsperspektiv och då särskilt utifrån fokusområdena. För att få kunskap och insikt i dessa områden har följande metoder och verktyg använts.

- Dialog med barn och unga inom respektive landsbygdscentra har genomförts. Medverkande var barn i årskurs två och fem och/eller sex samt med elevrådsrepresentanter för högstadiet. Resultaten av dialogen sammanfattas i texten nedan
- Bakgrundsmaterial för varje landsbygdscentrum beskrivs så långt det är möjligt utifrån konsuppladad statistik
- Tillgänglighetsrapport avseende beståndet av flerbostadshus för personer med funktionsnedsättning
- Trygghetsundersökningar
- Prognoser för antal äldre i olika stadsdelar och byar
- Dialog med personal från flyktingmottagningen samt med nyanlända
- Allmänna dialogmöten och samråd inom FÖP-arbetet

Barn och unga

Hållbarhet

Samtliga förskolor och skolor är diplomerade för hållbar utveckling.

Genomförda undersökningar

Elevhälsosamtalen 2016 visar att alla flickor och pojkar i årskurs fyra i Jävre uppger att de mår bra. Motsvarande siffor för flickor respektive pojkar i kommunen är 95 och 94 %. Andelen fysiskt aktiva för båda könen i årskurs fyra är 67 % jämfört med flickor och pojkar i kommunen 65 respektive 77 %.

Dialoger - Barn och ungas egna perspektiv

Barnen trivs väldigt bra i sin by. De trivs för att det är lugnt, litet och mysigt, nära till allt, att det finns kyrka, badstrand och livsmedelsbutik. De vill helst inte att fler flyttar hit. Här känner alla varandra och alla hjälper varandra. Det är lätt att ta sig ut till skärgården på sommaren. Barnen önskar att fanns ett badhus, slöjdsal i skolan och en större sporthall i byn med bättre utrustning som även kan nyttjas på fritiden. Ett förslag de har är att anlägga en minigolfbana vid turiststationen.

Bunässand är en bra badplats där man badar på sommaren. Den är dock sliten. Toaletter, omklädningsrum och badbrygga är inte underhållna. Barnen vistas också mycket vid Jullevallen och Haralds-Gärda. Skaterampen på Jullevallen skulle de gärna vilja ha närmare byn. De nämner fyra lekplatser som de brukar leka i. Lekturstning är borttagen på vissa lekplatser och någon behöver rustas upp. Barnen önskar att det fanns en liten lekpark vid Jullevallen, kanske med en linbana. Andra viktiga platser som används är Högberget,

⁶ Piteå kommuns verksamhetsplan - Plan för hållbarhet.

Arkeologstigen och tennisplanen. De flesta cyklar och går utan problem och tycker att det är lite trafik. Barnen upplever dock en otrygg korsning vid korsning vid E4-avfarten Norra infarten Jävre.

Jämställdhet

Fler män än kvinnor är bosatta i Jävre, 52 respektive 48 %, jämfört med kommungenomsnittet där könen är jämnt representerade. En större andel av befolkningen i Jävre förvärvsarbetar än i Piteå i genomsnitt. Fler män än kvinnor förvärvsarbetar, 85 respektive 79 %. Könskillnaden är större än i Piteå i genomsnitt. Orsaken till skillnaden är okänd.

Av dem som förvärvsarbetar är det lika många män som kvinnor som pendlar ut från Jävre, 83 %. I Jävre har 21 % av invånarna tillgång till busskort och 99 % av hushållen äger eller har tillgång till bil.

Både kvinnor och män 16-84 år i Jävre- och Hortlaxområdena tenderar att rapportera sin hälsa som god eller mycket god i större utsträckning än kvinnor och män i Piteå i genomsnitt, även om skillnaderna inte kan säkerställas statistiskt. 73 % av kvinnorna i Jävre/Hortlax och 69 % av kvinnorna i övriga Piteå rapporterade sin hälsa som god. Motsvarande siffror för män var 74 procent i Jävre/Hortlax jämfört med 70 % män i övriga Piteå. Jävre- och Hortlaxbornas psykiska välbefinnande skiljer sig inte från övriga boende i Piteå kommun i åldrarna 16-84 år.

Andelen kvinnor och män 16-84 år i Jävre/Hortlax som är fysiskt aktiva minst 30 minuter per dag ligger på samma nivå som i Piteå i genomsnitt, 65 % av kvinnorna och 69 % av männen⁷.

Integration

Nyanlända uttrycker, i samband med förd dialog, att de är villiga att bo vart som helst bara det finns tillgång till jobb, bostäder och kommunikationer. I Jävre finns idag några få bostäder för nyanlända. Mottagandet i Jävre har fungerat på ett bra sätt. Efterfrågan på bostäder är kopplat till hur transportmöjligheterna ser ut. Många nyanlända har inte körkort eller biltillgång och därför är kollektivtrafiken enda sättet för många att kunna transportera sig. Fler bussturer behövs om det ska vara möjligt att bo i Jävre och kunna arbeta, studera, delta i aktiviteter och samhällsliv. Gång- och cykelvägar genom byn saknas när innevånare behöver ta sig till butik, busshållplatser, skola och förskola. Mötesplatser är viktiga för integration.

Långtidsprognos för antalet äldre visar på att kvinnor och män i åldern 80 -100 år tros öka från år 2017 till år 2037. Det kan innebära ökade behov av stöd och hjälp både i och utanför hemmet. Totalt beräknas det år 2037 att bo 126 personer över 80 år i Jävre (45 kvinnor och 81 män)⁸.

Jävre hade år 2015 totalt 52 lägenheter i flerbostadshus. Av dessa var drygt en tredjedel tillgängliga med rullstol, drygt 90 procent var tillgängliga med rollator. Närmare 10 % var inte alls tillgängliga⁹.

Polisens trygghetsmätning 2016 visar att i de södra delarna upplevs tryggheten som god liksom i övriga delar i Piteå.

Målbild Jävre

Jävre är en aktiv ort med läge mellan Piteå och Skellefteå. Utvecklingen av Jävre är stark tack vare engagemang i gemensamma utvecklingsprojekt. Byn stärks ytterligare av fortsatta gemensamma projekt, centrumutveckling och byggande av lägenheter för olika livssituationer. Bygandet inriktas på att möjliggöra ett gott liv för alla generationer där äldre kan bo kvar och unga människor flytta in. Barnen och ungdomarna trivs i Jävre och 'deras miljöer' - lekplatser, var utrustning är placerad, mötesplatser inomhus och utomhus liksom badplatsen vid Bunässand utvecklas. Fortsatt brett samarbete eftersöks för att utveckla besöksnäring och turism. Natur- och kulturgivna kvalitéer säkras.

Jävre är en ort med hög förvärvsfrekvens och stor utpendling. Bra kommunikationer med ett hela resan-perspektiv är viktigt om arbetslivet ska fungera för både kvinnor och män. Kommunikationerna är viktiga för arbete, fritid och integration. För pendling behövs tydliga och trafiksäkra sammanhang runt E4.

⁷ Befolkningenkäten "Hälsa på lika villkor?" 2014

⁸ Befolkningsprognos 2016-2040, Piteå kommun. Demografisk framskrivning med trendbaserad framskrivning av inflyttare, baserad på befolkningen i kommunen 160630.

⁹ Under 2015 genomfördes en inventering av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i hela flerbostads- husbeståndet i Piteå kommun. Rapport: Wikman, L. Tillgänglighet till bostäder i Piteå. Wikman-konsult AB 2015.

FÖRSLAG

Tematiska riktlinjer och förslag

Jävre – tematiska förslag och riktlinjer

Natur & vatten

Jävre ligger vid havet där Jävreaån mynnar. Ån som till stora delar rinner genom odlingslandskap har tidigare använts i byns äldre bruksmiljö där järnbruk, kvarn och sågverk funnits. Tidigare vandringshinder i ån är åtgärdade. Flera fiskarter vandrar upp i ån för lek.

Utter förekommer i hela vattendraget. Nära Jävre finns flera höga, delvis kala kustberg med fornlämningar vilka enkelt kan besökas via Arkeologistigen. Bergen är en viktig tillgång för friluftslivet som besöksmål och utkiksplatser.

Hur det är idag – Brister och möjligheter

- Kustbergen Högberget, Lillberget och Sandholmsberget är viktiga utflyktsmål men saknar skydd för naturmiljön (Riksintresse kulturmiljö).
- Fiskesjöarna Degersjön och Breksjön avvattnas av Norrbäcken som rinner ut i havet vid Jävrebodarna. I bäcken finns vandringshinder som försämrar möjligheterna för fisk att vandra upp från havet.
- Boende i Jävre upplever igenväxningen av Långsjön och Lidträsket som ett problem.

Förslag Natur & vatten

För att stärka Jävres attraktivitet - att bo i och att besöka - föreslås att viktiga hänsynsområden avgränsas på markanvändningskartan och att naturområden för rekreation och friluftsliv utvecklas.

- För kustbergen med Arkeologistigen föreslås naturvårdsavtal och en grön skogsbruksplan som långsiktigt säkrar rekreations- och upplevelsevärdena (**karta punkt 1**).
- Vandringshindren i Norrbäcken utreds och en plan med förbättringsåtgärder tas fram.
- Övergödning och igenväxning av sjöar är ett problem på många platser i kommunen som ofta beror på näringsläckage från jord- och skogsbruk samt enskilda avlopp. Kommunens pågående arbete med tillsyn av enskilda avlopp, gödselhantering inom jordbruket och översyn av pågående markanvändning behöver stärkas för att minska igenväxningen av sjöar. Arbetet förväntas på sikt ge bättre möjligheter till rekreation i vattenmiljöer såsom fiske och bad.

Grönstruktur

Grönstruktur idag

Jävre omgärdas både av öppet odlingslandskap och av skogsklädd mark. Karaktäristisk är kontakten med havet och med berg som utgör utflyktsmål som attraherar många besökare. Ute vid Bunässand finns en välbesökt badstrand. I Jävre finns väldigt lite avsatt parkmark. Den största ytan är ett skogsområde vid Kattheden som utgör en kil mellan nuvarande och planerad bebyggelse. Vid den norra infarten finns grönytor avsatta, men dessa kan knappast betraktas som vistelseytor. I Jävre finns ett offentligt lekrområde på Åkroksvägen.

Hur det är idag - Brister och möjligheter

Utpekade områden och strukturer med närnatur och/eller parkmark av större betydelse inom bebyggelsen saknas. Det saknas utpekad skolskog. Områden runt ån och kvarnen är fina men skulle kunna utvecklas mer. Planterad växtlighet (stadsgrönska) som används för att understryka samband och för att skapa tydliga och trivsamma platser saknas i byn. Lekplatsen behöver ny gestaltning och allmän upprustning.

Förslag Grönstruktur

För att förtydliga och tillgängliggöra Jävres särskilda platskvaliteter föreslås åtgärder som knyter ihop olika delar av byn och som ökar tillgängligheten till natur- och kulturområdena genom bättre promenader. Miljöer som fungerar som mötesplatser utomhus eftersträvas

- I samverkan med byn utvecklas området längs med ån med leder så att Kvarnområdet förbinds med hamnen (**karta punkt 2**).
- Trädplan upprättas. Mellan norra och södra byn planteras trädrad jämte ny gc-väg.
- Strandpromenad m fl anläggningar för friluftslivet kan anläggas längs vattnet från Fyrområdet till Bunässand.
- Bunässand rustas (**karta punkt 3**).
- Lekplatser i Jävre ses över. Borde ny lek-/mötesplats anläggas – optimal plats och innehåll utreds.

Kultur & Fritid

Föreningar och organisationer bidrar starkt till att landsbygden är levande. Föreningslivet står för stor del av verksamhet samt äger och driver anläggningar med stöd från kommunen. De anläggningar och mötesplatser som finns underlättar möjligheter till möten och bidrar till en social samvaro för alla. För att stärka föreningarna och ge möjlighet till olika aktiviteter sker stor del av verksamheten inom samverkansområden. Närhet till naturen, till rekreation och möjlighet att vistas i ute är viktiga förutsättningarna för landsbygden. Detsamma gäller tillgång till allmänna platser som bad-, lek-, idrottsplatser och bibliotek.

Kultur och fritid i Jävre – brister och möjligheter

Jävre präglas av en samhörighet och samverkan mellan föreningar och företag i byn. Den ideella andan har utvecklat byn under en lång tid och visar sig exempelvis genom de starka ideella krafterna kring Kustkyrkan och mötesplatsen vid båthamnen.

I Jävre finns Bunässand badplats, eljusspår, tennisbana, fotbollsplan samt en ishockeybana vid skolan. Hembygdsföreningen ansvarar över en samlingslokal. Bokbussen har hållplatser i byn för både skola och allmänhet. Vintertid finns preparerade vandringsleder samt vinterleder med vindskydd och grillplatser. Arkeologistigen och Solanderleden ger möjlighet till naturupplevelser och rekreation året om. Fotbollsverksamheten sker i samverkan med Södra United, Jävre, Blåsmark och Hemmingsmark.

Förslag Kultur & Fritid

Det bör finnas ett grundutbud av anläggningar för kultur- och fritidsverksamhet i samtliga landsbygdscentra. Anläggningarna ska täcka behov både sommar och vinter samt matcha kvinnors, mäns, flickors och pojks intressen och behov. Förslaget är att det ska finnas.

Förslaget är att det ska finnas

- en näridrottsplats och en isbana i anslutning till skolan samt motionsspår och utegym
- möjlighet att bedriva inomhusidrott i sporthall samt en fotbollsplan utomhus
- mötesplatser och tillgång till filialbibliotek eller bokbuss
- möjlighet att nyttja befintliga kommunala lokaler för kultur- och fritidsverksamhet på kvällstid

I Jävre föreslås

- Fortsatt utveckling av idrotts- och spontanytor i anslutning till skolan (**karta punkt 4**).
- Flytt av Skaterampen på Jullevallen till plats i byn liksom plats för minigolfbana och utegym utreds.
- Högberget kan utvecklas och marknadsföras som ett område för friklättring. Fortsatt utveckling av vandrings- och rekreationsområden i anslutning till Arkeologistigen och båthamnen (**karta punkt 1**).
- Området vid Bunässands badplats har stora utvecklingsmöjligheter för spontanaktiviteter och rekreation (**karta punkt 3**).
- Utveckling av hamn-, fyr- och rastplatsområdena fortsätter genom förbättrad tillgänglighet för båtlivet, förbättrad service för besökare och turister. Nya tillskott ska avvägas mot befintliga natur- och kulturvärden och tillgodose allmän tillgänglighet (**karta punkt 5**).

Investering av anläggningar på landsbygden bör ske av föreningslivet med stöd av kommunala bidrag. Driftsfrågan av kultur- och fritidsanläggningar tydliggörs.

Skola

Skolan idag

Jävre har idag en skola från förskoleklass till årskurs 6 med cirka 70 elever. I samma byggnad finns även två förskoleavdelningar. Från och med årskurs 7 går eleverna på Hortlaxskolan. Byggnaden är delvis renoverad under 2010-2014.

Utemiljön vid skolan är generös men exempelvis hockeysarg runt isbana är förfallen. Ett önskemål är en större idrottshall. Trafiksituationen vid skolan är oklar, det är trångt och skyltningen är bristfällig.

Förslag Skola

- Översyn av utemiljön vid skolan, multiarena, renovering av hockeysarg etc., översyn av trafikmiljön (**karta punkt 1**).
- Skapa bättre skyltning så att det blir lätt att hitta till skolan.
- Frågan om sporthall utreds. Kan befintlig hall bli matsal i det fall ny hall byggs? (**karta punkt 2**).
- Skapa förutsättningar för att delar av skolan ska kunna nyttjas kvällstid och helger.
- Skolvägar förbättras.

Vård & omsorg

Vård & omsorg i Jävre idag

Den äldreomsorg som bedrivs i Jävre innebär hemtjänst till cirka 20 personer. Hemtjänsten utgår från Hemmingsmark. Det bor allt fler äldre personer i Jävre och antalet äldre förväntas öka framöver. För boende i Jävre finns vård- och omsorgsboende närmast i Hortlax och anpassat boende för äldre saknas. Många fritidshus finns idag belägna mellan Jävre-Pitsund och mellan Jävre-Jävrebodarna. Det är oklart hur många som bor här permanent och hur behovet av vård/omsorg i dessa områden kommer att se ut framgent. Det är svårt att veta om antalet platser i vård- och omsorgsboende är tillräckligt.

Dialog i Jävre

Många är intresserade av äldrefrågorna. Det framkommer tydligt att Jävreborna vill bo kvar i Jävre så länge det går. Idag är det brist på lägenheter. Fler lägenheter, gärna marklägenheter, efterfrågas. De äldre vill sälja sina hus men vill ha tillgång till lägenheter först. Gång- och cykelvägar ökar tryggheten och möjligheterna att vistas ute. Affären i Jävre är viktig.

Förslag Vård & Omsorg

En förutsättning för både tillfredsställande boende för den enskilde och möjligheter till generationsväxling är att alternativt boende finns att tillgå. Lägenheter behöver byggas där både gamla och unga kan bo, gärna i samma område.

- Flera boendealternativ behövs som gör det möjligt att kunna flytta till anpassad lägenhet/marklägenhet, hyrd eller ägd
- Senior- alt Trygghetsboende med samvarolokal utreds i Jävre, gärna nära affären/i centrum (**karta punkt 3**).
- Gång- och cykelvägar som binder ihop byadelarna och viktiga målpunkter behöver byggas.

Mellan Jävre och Pitsund och Jävrebodarna finns många fritidshus dit människor flyttar permanent, exempelvis till Jävrebodarna, Hattudden och Bunäsudden. Stora geografiska avstånd kan bli en utmaning för hemtjänsten när insatser av äldreomsorg behövs.

- Utredning om permanentboendet i omvandlingsområden i Jävres närområde och framtida behov av äldreomsorg bör göras

Arbete/Näringsliv

Jävre är en boendeort med låg andel av befolkningen som både arbetar och bor på orten. Arbetsmarknaden är i antal personer liten, 110 personer hade 2016 arbete i Jävre.

Jävres arbetsmarknad utgörs till en större del av privata arbetsgivare, främst inom bygg, jordbruk och företagstjänster. Jävres arbetsmarknad består till större del än på andra orter av fåmansbolag. Detta är speciellt tydligt inom företagstjänster. Av arbetande i Jävre är hög andel företagare. Då en stor andel av företagen i Jävre utgår ifrån hemmet finns en risk vid generationsväxling att företagen inte säljs utan avvecklas då företagaren vanligtvis fortsatt vill bo kvar på sin fastighet.

Den lokala arbetsmarknaden domineras av män. Inom skola och förskola är andelen kvinnor större.

Arbete och näringsliv idag – brister och möjligheter

Jävre har relativt väl utbyggd kommersiell service. Jävre har ett attraktivt läge vid hav och E4 som över tid utvecklats turistiskt. Här har funnits företagsverksamhet i form av campingplats, motell och kursgård. Jävre har turistbyrå i vars anslutning byn, kommunen och Trafikverket samverkat kring utveckling av rastplatser på ömse sidor av E4. På sjösidan bedrivs café sommartid av entreprenör, även så i gamla Kvarnbyggnaden. En ställplats är byggd av byn i anslutning till rastplatsen på sjösidan. Övernattningsmöjligheter saknas idag. Turism som näringsgren behöver och kan utvecklas.

Jävre saknar mark som i plan är avsatt som industriområde/verksamhetsområde. Fastigheter att hyra för företagsverksamhet saknas.

Förslag Arbete/Näringsliv

Samordningsvinster mellan olika aktörer eftersöks. Program för verksamhets- utveckling tas fram. Behov av verksamhetslokaler utreds - möjliggörande av företagshotell att hyra för distansföretag, fåmansbolag, student, pensionär, föräldralediga etc.

- Centrum utvecklas (**karta punkt 4**). Centrumgrupp med företrädare för fastighetsägare, föreningar och Piteå kommun bildas.
- Kommunen ska verka för att ett verksamhetsområde tillskapas.
- Jävre stora möjligheter utvecklas turistiskt både genom ideella krafter, företag och kommunala insatser. Program för utveckling av Jävre som turistort med regional betydelse genomförs (**karta punkt 4**).
- Utveckling av kollektivtrafik och gång- och cykelvägar betraktas även som en näringslivsfråga då det ökar möjligheterna till arbete om man inte har möjlighet till biltransport.

Kulturmiljö

Historik och kulturmiljövärden idag

Jävre har en stor variation av olika kulturmiljöer. Fornlämningar, Norrbottensgårdar i ett öppet jordbrukslandskap och bruksmiljön Degerfors bruk med kvarn område vilket präglar byns norra del. Fyren och sjöbodarna samt turiststationen, vilken är ett av fyra byggnadsminnen i Piteå kommun, präglar den södra delen. Jävre omnämns i skriftliga dokument år 1481 men platsen har varit bebodd betydligt längre, vilket stenåldersfynd och gravfält på Lillberget och Högberget vittnar om. Fornlämningsområdet är länets största gravfält från brons- och järnåldern. I anslutning finns även många boplatser. På Bokmyrberget hittades det så kallade Jävresmycket daterat till 400-600 efter Kristus. Nordstigen, den medeltida färdvägen, passerar byn.

Från 1797-1893 bedrevs verktygstillverkning vid Degerfors bruk. Namnet härrör från grundaren Johan Degerman och bruket är Piteåbygdens äldsta järnbruk. Herrgården byggdes 1807. På generalstabskartorna från åren 1859 samt 1900 står Degerfors, likvärdigt med "Jäfre" som ortsnamn, vilket visar på brukets betydelse.

Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse saknar skydd utöver de allmänna skyddsbestämmelserna i PBL.

Följande kulturmiljöer i Jävre är särskilt värdefulla se faktakarta:

- A Skolbackevägen 20: Jävres böhus, 1922
- B Jävrevägen 59/Barksjövägen 1: Degerfors bruk, järnbruk och såg, hammarområde med kvarnhus. Herrgård från 1807 med tillhörande uthus och park. Hög kulturhistorisk värde
- C Gravfält Högberget med Arkeologistigen, Riksintresse för kulturmiljövård
- D Norra Hedvägen: delvis välbevarade gårdsmiljöer inom odlingslandskap bevarandeklass II
- E Bunäsuddvägen 5: Jävregården, hitflyttad från Öjebyn
- F Jävres fyr 1871, så kallad Heidenstamfyr samt sjöbodarna av varierande ålder
- G Jävrevägen 186: Turiststation byggd 1966, byggnadsminne. Del av riks13 med 1930-40-talskaraktär, del av Nordstigen.

Förslag Kulturmiljö

För att bevara och förstärka Jävres karaktär bör sammanhanget mellan gårdar och öppet landskap söka bevaras. Jordbrukslandskapet öster om E4:an har stort värde. Det är värdefullt för Jävre om Norrbottensgårdar med mangårds- och ekonomibyggnader underhålls så att kulturhistoriska och estetiska värden bevaras och förstärks. Rivning av ekonomibyggnader byggda före 1950 ska undvikas. Nybyggnation ska förhålla sig till omgivande kulturlandskapet vad gäller volym, proportioner och materialval.

- Jävres rikedom på kulturmiljöer från olika epoker behöver tillgängliggöras samlat och skyltas bättre. Här finns en stor turistiskt potential som byn, företag och Piteå kommun kan samverka kring i ett program för omhändertagande och utveckling av kulturmiljöerna. Angeläget för helhetsmiljön på ömse sidor av E4 (**karta punkt 12**).
- Vid all planläggning inom hänsynsområden för kulturmiljö och kultur, odlingslandskap ska varsamhets- och skyddsbestämmelser införas. Detaljplan är särskilt angelägen för Degerfors bruk, för helheten med byggnader och miljö vilka ska underhållas så att kulturhistoriska och estetiska värden bevaras och förstärks (**karta punkt 1**).
- Kulturmiljöprogram för Piteå utvecklas genom inventering och åtgärdsprogram för landsbygden vari Rosvik är en del.

Boende & byggande

Bebyggelse och boende idag

I Jävre finns 11 stycken flerbostadshus med 52 hyreslägenheter de flesta i privata fastigheter. Härutöver finns ett tjugotal kommunägda hyreslägenheter av vilka hälften är marklägenheter mitt i byn. 185 stycken enbostadshus och 48 stycken fritidshus finns inom tätorten¹⁰. Jävre har en stor andel fritidshus utanför tätorten vid kusten. Inom hela området södra Jävre¹¹ finns 485 fritidshus och 266 enbostadshus. Detta innebär även att 85 av de bebodda fastigheterna i södra Jävre ligger utanför tätorten. Fritidsbebyggelsen har stor betydelse som serviceunderlag för Jävre som ort.

På 1970-talet planlades för två villaområden på Lekattheden vilka delvis har genomförts. Här finns cirka 25 obebyggda tomter. I byn i övrigt finns ett fåtal avstyckade ej bebyggda tomter.

Jävre har två mindre centrumbildningar, den ena längs Jävrevägen. Här finns de gamla kulturmiljöerna och hus där affärer tidigare varit inrymda, idag med ny användning. Ett andra centra finns i anslutning till E4 och turiststationen med bensinmack, dagligvaruhandel och restaurang. Turistinformationsbyggnaden från 1967 är en solitär, symboliskt modernistisk. Sommarkaféer finns i gamla kvarn och i sjöboda vid hamnen. Ej planlagda områden med verksamheter ligger spridda utefter Jävrevägen.

Befolkning och bostäder

En blandning av hyres- och insatslägenheter efterfrågas, särskilt av äldre som vill bo kvar i Jävre efter att de sålt sitt hus. Större lägenheter än 2:or saknas. Önskade lägen är i närheten av affär (sågen, gamla medborgarplatsen) men även i norra delen av byn. Det finns behov av lägenheter för ungdomar som vill bo kvar. Det finns många små hus som bebos av äldre. Skulle dessa frigöras finns risk att de inte är attraktiva för barnfamiljer som har behov av större hus. Tomter i fria lägen utanför "kvarterstruktur" efterfrågas, samt större tomter och större byggrätter (från dialog).

¹⁰ Sammanslagning av SCB's tätortsavgränsning år 2010 och år 2015)

¹¹ (Statistikområde 0505 (NYKO))

Centrum – brister och möjligheter

I norra delen av byn finns ytor som kan utvecklas för gemensamt bruk, exempelvis som busstorg. Längs den utdragna bebyggelsestrukturen saknas promenader, belysning och träd vilka, jämte ny bebyggelse i anslutning till byvägen, skulle bidra till att byn utvecklas som en helhet.

Förslag Boende & byggande

Nya bostäder tillskapas. Flerbostadshus byggs centralt i byn längs Järevägen och nära service för människor i olika livs skeenden. Anpassade lägenheter för äldre utgör en del av byggandet av bostäder.

Centrumgrupp bildas med olika aktörer. Utvecklingsarbete kan omfatta ny bebyggelse, förtätning, verksamhetslokaler, trafikfrågor, belysning, utemiljö samt mötesplatser.

Nya villatomter möjliggörs i attraktivt läge på sjösidan av E4.

Förslag flerbostadshus

Både Piteå kommun och privata fastighetsägare äger områden väl lämpade för bebyggelse. En förtätning med flerbostadshus inom befintlig bebyggelsestruktur längs byvägen binder ihop de olika delarna av byn och ökar byns attraktivitet. Befintlig infrastruktur (kommunikationer, VA) nyttjas. Detaljplan kan upprättas gemensamt för flera förtätningsområden längs byvägen. Gång- och cykelväg kan ingå i ny detaljplan (ersätter i tillämpliga delar byggnadsplan D0406, 1961).

Lämpliga områden för ny bebyggelse med flerbostadshus

- Flerbostadshus/anpassade lägenheter/alt trygghetsboende. Medborgarplatsen. Obebyggd tomt, medger förtätning längs byvägen. Ej detaljplanelagt område. Privat ägo (**karta punkt 2**).
- Flerbostadshus/anpassat boende/marklägenheter. Nära affär. Obebyggda tomter. Marken är privatägd, ej detaljplanelagd (från dialog) (**karta punkt 3**).
- Flerbostadshus/anpassat boende/marklägenheter. Nära affär. Obebyggd tomt. Marken är privatägd, ej detaljplanelagd. (från dialog) (**karta punkt 4**).
- Utredningsområde. Flerbostadshus/marklägenheter. Förtätning längs byvägens östra sida. Området kräver uppfyllnad. Ej detaljplanelagt. Privat ägo (**karta punkt 5**).
- Flerbostadshus/alt enbostadshus. Komplettering intill befintligt flerbostadshus vid Barksjövägen. Ägare Piteå kommun respektive privat ägo. Ej detaljplanelagt (**karta punkt 6**).

Förslag enbostadshus

Områden för enbostadshus utpekade i ÖP2030 är Lekatheden belägen centralt i Jävre. Längs byvägarna finns förtätningmöjligheter vilka skulle stärka byakaraktären och erbjuda attraktiva boställen.

Ny bebyggelse med enbostadshus föreslås inom

- Enbostadshus/eventuellt flerbostadshus, avstyckade tomter vid Lekatheden. Detaljplan DB0404. Detaljplaneändring, flexibla tomtstorlekar och ökad byggrätt. Översyn av tillfart och landskapsåtgärder. Ägare Piteå kommun (**karta punkt 7**).
- Utredningsområde. Enbostadshus, vid Bunäsuddsvägen. Utanför verksamhetsområde VA. Ej detaljplanelagt (**karta punkt 8**).
- Utvecklingsområde förtätning. Enbostadshus, vid Norra Hedvägen. Ej detaljplanelagt (**karta punkt 9**).
- Utvecklingsområde förtätning. Enbostadshus, vid Barksjövägen. Ej detaljplanelagt (**karta punkt 10**).

Förslag Centrum

- Centrum utvecklas genom översyn av lokaler och verksamheter. Centrum definieras som hela sträckningen från affären till skolan. Bebyggelse med verksamhetslokaler eftersträvas längs hela sträckningen. En centrumgrupp med fastighetsägare, företrädare för byn, föreningar och andra aktörer bildas med målet att utveckla centrum. Behov av ny bebyggelse, omvandling/ påbyggnad av befintliga byggnader, trafikfrågor, laddinfrastruktur för elbilar, belysning, utemiljö, mötesplatser utreds.

Gestaltning

Karaktärsdrag idag

Bebyggelsen i centrala Jävre är varierat småskalig vilket skapar en trivsam bykänsla. Bruksmiljön vid Degerfors bruk med kvarn område har stilmässigt haft stor påverkan. Påfallande många hus är vita med dekorativa fasadelement. Nyare flerbostadshus är utförda i rött trä.

Jävre har en stor variation av olika kulturmiljöer att ta tillvara vilka kan tydliggöras bättre genom skyltning och sammanbindande promenader. Byn saknar centralt lek område/mötesplats för barn och unga. Tydligare gestaltning av sammanhang kring E4 behövs.

Fortsatt utvecklingsarbete krävs för att utveckla såväl natur- som kulturgivna förutsättningar på ömse sidor om E4 vid Turistinformation och fyr. Gestaltningprogram behövs för att undvika splittrat intryck av området.

Förslag Gestaltning i Jäve

Gestaltning av bykärnan och hamnområdet gynnas av gestaltning som skapar bra helhet.

- Bykärnan utvecklas med målet att skapa större centrumkänsla och att tydliggöra gamla och nya målpunkter. Bättre gång- och

cykelvägar mellan målpunkter i byn och gångstig mot naturpark längs Jävreaån utvecklas (**karta punkt 11**).

- Nya anläggningar placeras så att de syns och stärker den offentliga miljön.
- Träd planteras i centrala Jävre då gång- och cykelväg/promenad längs byvägen byggs
- Utformning av trafikplatsen vid södra infarten och dagligvaruaffär förbättras för gång- och cykeltrafikanter
- Busshållplatsen mitt i byn gestaltas som allmän samlingsplats
- Kvalitet, respekt för bevarandevärden och genomtänkt sammanhållen design ska prägla hamn- och rastplatsområdena.

Bebyggelsekaraktär

Bebyggelsen kan vara blandat småskalig. Byggnader kan uppföras i olika material och färgvariation som tar tillvara byns särdrag.

LIS Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Utpekande av Landsbygdscentra är ett ställningstagande för att vidmakthålla och utveckla de mindre tätorterna där underlaget för service är avgörande. Ett kriterium för LIS i Piteå är att eftersöka LIS-områden som stödjer Landsbygdscentrat. Områden i strandnära lägen som är viktiga för utvecklingen av orten utpekas som LIS-område. Jfr generella riktlinjer.

Förslag LIS i Jävre

Föreslagna LIS-områden är markerade på karta med grön punkt, symbol L.

- Runt Landsbygdscentra Jävre eftersöks LIS-områden för komplettering av bebyggelse och anläggningar.
- Område för ställplats inklusive anläggningar för friluftslivet utökas vid Fyrområdet (LIS-område).

Jordbruksmark i Landsbygdscentra

Utpekande av Landsbygdscentra är ett ställningstagande för att vidmakthålla och utveckla de mindre tätorterna där möjligheter till attraktivt byggande är avgörande. Byggande är en prioriterad fråga. Ny bebyggelse kan tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse, inom befintlig bebyggelsestruktur och inom eller i anslutning till verksamhetsområde VA varför i anspråkstagande av jordbruksmark inte helt kan uteslutas. Jfr generella riktlinjer.

Förslag Jordbruksmark i Landsbygdscentra

- Inget i anspråkstagande av jordbruksmark föreslås i Jävre
- Förtättningsområde för bebyggelse pekas ut längs Norra Hedvägen

Rennäringen

Jävreområdet utgör betesland för Östra Kikkejaure sameby. Ett område av riksintresse för rennäringen, en flyttled, finns inom området strax norr om Jävre. Den berörs inte av några förslag. Mer om konsekvenser för rennäringen finns i avsnitt 4.4 Konsekvenser.

Förslag Rennäringen i Jävre

- Utpekande av Landsbygdscentra är ett ställningstagande för att vidmakthålla och utveckla de mindre tätorterna där möjligheter till attraktivt byggande är avgörande. Dialog med samebyarna krävs då bebyggelsen förtätas och bebyggelsemönster ändras.

Trafik & kommunikationer

Trafiksystemet i Jävre

E4 delar Jävre i två delar. Planskilda trafikplatser med avfart/påfart inklusive bana för gång- och cykeltrafik finns i norra och södra delen av byn. Genom bebyggelsen på ömse sidor E4 leder gamla byvägar, bland annat Jävrevägen och Gamla Hedvägen vilka an knyter till Nordstigen söderut längs kusten och norrut mot Pitsund. I södra delen av byn finns Trafikverkets dubbelsidiga rastplats, för tung trafik på västra sidan och allmän rastplats på östra sidan, för vilka utvecklingsarbete pågår.

Förbindelser med omland

Närheten till E4 medger bra förbindelser för motortrafik. E4 är mötesfri väg med höga hastigheter, där fotgängare och cyklister inte ska korsa eller gå/cykla. Säkra och bra gång- och cykelförbindelser till och från Jävre är därför viktigt. Vägar som även tillåter fordon av mopedklass samt traktor är en viktig aspekt, där cykelleder i blandtrafik är ett alternativ. Alternativa förslag på gång- och cykelförbindelser norrut, för sträckan Jävre-Pitsund, finns framtagna av Trafikverket. Se figur.

Sträckan från Torrbackavägen i Jävre, nyttjar befintlig struktur och har anknytningar mot fritidsbebyggelseområden längs kusten. Liksom norrut saknas särskild gång- och cykelväg, parallellt med E4, även söderut men det finns möjlighet att gå och cykla längs motsvarande vägar och leder i blandtrafik.

Förbindelser inom byn

Viadukterna, som förbinder ömse sidor om E4, saknar säkra övergångsställen/passager. Även anslutningar till befintligt gatunät på ömse sidor av E4 har brister vilket leder till att barn och ungdomar korsar E4 i höjd med norra busshållplatsen. Den norra viadukten, tillsammans med delar av Röddingsvägen, ansluter till Jävre skola.

Ett sammanhängande gång- och cykelvägnät saknas i Jävre. En gång- och cykelväg längs Jävrevägen skulle höja trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter och skapa bättre förbindelse mellan byns norra och södra delar, med skola i norra delen och matbutik i den södra.

Under planeringskedet har förslag på gång- och cykelvägar och gång- och cykelpassager i Jävre utpekats i Piteå kommuns *Gång- och cykelplan* (ej beslutad 2017). Vidare utredning krävs för föreslagna sträckor och passager.

Kollektivtrafik och pendling

Längs Jävrevägen finns busshållplatser för länstrafikens lokala linjer. Hållplatserna saknar väderskydd, tillgänglighetsanpassning och cykelparkeringar. I Jävre cyklar många barn och ungdomar till hållplatserna, för vidare färd med buss. En knutpunkt för buss saknas.

Längs E4 finns två hållplatser för Länstrafikens stomlinjer. Trafiksituationen vid den norra hållplatsen längs E4 är problematisk då en nära övergång från hållplatsen, från Jävres östra sida, saknas. Den väg som finns idag över viadukten anses vara en för lång omväg och resenärer genar istället på ett trafikfarligt sätt över E4.

Samåkningsparkering finns vid Jävre Turiststation.

Förslag Trafik och kommunikationer

Förslag till förbättrat trafiksystem innebär samverkan med Trafikverket i gemensamma frågor kring det statliga vägnätet, insatser för vägar och kommunikationer inom orten och mellan orterna samt förbättrad gestaltning och funktion för platser där trafik är en viktig del. (Se motsvarande numrering i kartan) Jämställdhetsperspektivet i dessa processer ska belysas.

Kommunen samverkar med Trafikverket för identifiering av behov längs det statliga vägnätet:

1. Gång- och cykelförbindelser Jävre-Pitsund.
2. Över/underfart E4.
3. Utveckling av rastplats.

Utbyggnad av gång- och cykelvägar samt gång- och cykelpassager i Jävre. Barns säkra skolvägar prioriteras.

Följande sträckor i Jävre finns utpekade i Gång- och cykelplan och prioriteras i FÖP landsbygdscentra:

4. Jävrevägen.
5. Del av Röddingsvägen.

Följande passager i Jävre finns utpekade i Gång- och cykelplan (ej beslutad 2017):

6. Korsning Jävrevägen – Röddingsvägen.
7. E4 – norra busshållplatsen. Ny passage alternativt flytt av busshållplatsen.

Kollektivtrafiken utvecklas i samverkan med Länstrafiken:

8. Utredning av knutpunkt för buss med väderskydd och cykelparkering.
- 9, se även 7. Åtgärder norra busshållplatsen E4.
 - Utökade turer kvällar och helger, tätare turer dagtid.
 - Tillgänglighetsåtgärder vid busshållplatser.
 - Cykelparkeringar i anslutning till busshållplatser.

Teknisk infrastruktur;

Vatten och avlopp

Kommunal vattenförsörjning av dricksvatten och spillvatten förekommer i stor del av tätorten, se figur. Någon planerad utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp för befintlig bebyggelse finns inte i dagsläget, se utbyggnadsplan 2017-2024.

I Jävre härrör dricksvattenförsörjningen från Piteå kommuns huvudvattentäkt i Svensbyfjärden och produceras på Degerångets vattenverk innan vidare distribution. Kapacitet finns för nyanslutningar. Jävrebodarna har ett eget mindre vattenverk där det inte finns kapacitet för fler anslutningar. Avloppsreningen sker via tre lokala reningsverk som är belägna i Jävre, Jävveronningen och Jävrebodarna. Det finns möjlighet att nyansluta ett mindre antal fastigheter till verken. I delområden kan även ledningsnätets dimensionering göra att tillgänglig kapacitet begränsas.

Den kommunala vattentäkten i Jävrebodarna har ett tillhörande vattenskyddsområde.

Förutsättningarna för enskilt vatten och avlopp varierar utifrån markens genomsläpplighet, från låg till hög vilket kan översättas från dåliga till bra förutsättningar för enskilda vatten- och avloppsanläggningar. Någon inventering av enskilda avlopp är inte genomförd.

Kommunala dagvattenledningar finns vid Jävre skola och Turistinformation. I övrigt omhändertas dagvatten lokalt. Arbeta med framtagande av kommunövergripande riktlinjer för dagvattenhantering pågår. Dagvatten från enskilda fastigheter kan medverka till näringsläckage. För att säkerställa avvattningen av allmänna platser i kommande detaljplaner kan bestämmelser om höjd och lutning införas samt bestämmelser om andel hårdgjorda ytor och grönytor. Lokalt omhändertagande av dagvatten förespråkas där förutsättningar för det finns. Dammar, meandrande, bäckliknande öppna diken, våtmarker som buffrar och renar är exempel på LOD-lösningar. För hårdgjorda ytor kan plattor eller inslag av planteringar och träd vara att föredra framför asfalt för att åstadkomma ökad infiltration och vattenupptagning.

Viktigt underlag att ta hänsyn till i planeringen är riktlinjer för inrättande av verksamhetsområden för vatten och avlopp samt riktlinjer för dagvattenhantering (under framtagande).

Avfallshantering

Hushållen har källsortering av brännbart och matavfall.

Det finns en återvinningsstation (ÅVS) som är belägen vid Nybruksvägen /Barksjövägen. Tillgång till återvinningscentral (ÅVC) finns på Bredviksbergets avfallsanläggning. Mobil ÅVC kommer till Jävre två gånger per år.

Viktigt underlag att ta hänsyn till i planeringen är Kommunal avfallsplan inkl. föreskrifter.

Förslag Vatten och avlopp, Avfallshantering

(Se motsvarande numrering i kartan)

10. Utredning av utformning, tillgänglighet, placering och belysning vid ÅVS.
11. Bostadsbebyggelse ska föregås av utredning kring vatten- och avloppslösning ur såväl miljö- som ekonomisk synpunkt.
 - Inventering av enskilda avlopp i områden med övergödningsproblem.
 - Dagvattenhantering för ett specifikt område behöver bestämmas i samband med detaljplanering.

Klimat och Energi

Fjärrvärme

Fjärrvärmenät förekommer inte i området. Inga planer på att bygga fjärrvärme i Jävre finns i dagsläget.

Elförsörjning

Elnätet i Jävre landsbygdscentra har i dagsläget 287 elabonnter som försörjs av ett 10 kV ledningsnät, med en god reservkapacitet för en eventuell utveckling av bostadsbyggande.

Klimatanpassning

Modellering av översvämning vid framtida kraftiga skyfall har inte genomförts från området. Problem vid skyfall har förekommit (till exempel höga flöden i Nordån när vägtrumman under E4:an var igensatt). Hantering av dagvatten ska ske enligt riktlinjer för dagvattenhantering i Piteå kommun.

IT

AB PiteEnergi bygger, underhåller och äger Piteå kommuns stadsnät (fiber). Stadsnätet är ett öppet stadsnät, vilket innebär att olika leverantörer kan erbjuda tjänster till slutkund via stadsnätet. Planering av IT-infrastrukturen ska samordnas med planering av övrig infrastruktur.

Förslag Klimat och Energi

- Modellering av översvämning vid framtida kraftiga skyfall genomförs för Jävre-området. Utförs för dagens 100-årsregn, framtida 100-årsregn samt 100-årsstorm.
- Detaljplanering ska alltid föregås av genomförandebeskrivning där konsekvenser av förändrat klimat bedöms
- Utbyggnad av stadsnätet (fiber) till delar av Jävre, enligt AB PiteEnergis utbyggnadsplan och Piteå kommuns Bredbandsstrategi.
- Utbyggnad av bostadsbebyggelse och gång- och cykelvägar kräver utbyggnad av belysning.
- Utbyggnad av ladd-infrastruktur för elbilar utreds för Landsbygdscentra.

HÄNSYN

Riksintressen och nationella intressen - hänsyn

Kommunen ska i sina översiktsplaner redovisa aktuella riksintressen, samt visa hur dessa ska tillgodoses. Områden som är av nationell betydelse för en rad vitala samhällsintressen kan pekats ut som områden av riksintresse för just dessa ändamål. Områden som är av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål.

Exploatering och andra ingrepp i miljön är tillåtna endast om det inte möter hinder enligt någon av bestämmelserna i 2-8 §§, Miljöbalken, och om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Undantag gäller för utveckling av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet samt för anläggningar för totalförsvaret.

En sammanställning av konsekvenser för riksintressen finns samlad för samtliga fördjupade översiktsplaner för Landsbygdscentra i bilagan Konsekvenser. Riksintressena redovisas även på markanvändningskartan.

Naturvård samt Natura 2000 – karta 1

Områden av riksintresse för naturvård representerar huvuddragen i svensk natur, visar mångfalden i naturen ur ett nationellt perspektiv och ska skyddas från påtaglig skada. I Piteå finns utpekade områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv längs Piteå älv och i kust och skärgård. Områden som ingår i EU:s nätverk Natura 2000 klassas som riksintressen.

Samtliga dessa områden utgör hänsynsområden i FÖP Landsbygdscentra och har upprättade bevarandeplaner.

- FÖP Jävre berörs inte av några riksintressen för naturvård.

Hela Piteås kust och skärgård samt Piteälven är av riksintresse för friluftslivet, i synnerhet det rörliga friluftslivet, och turism. Här finns naturskyddade områden, värdefulla kulturmiljöer och attraktiva besöksmål. Även det öppna havet har betydelse för friluftsliv, turism och upplevelser.

- FÖP Jävre berörs av riksintresset i den sydöstra delen.
- Inom FÖP Jävre har ett utredningsområde för bebyggelse pekats ut inom riksintresset. Utpekandet utgör tätortsutveckling och kan påverka riksintresset negativt. Då tätortsutveckling i detta fall är ett prioriterat intresse bedömer kommunen att en sådan exploatering är möjlig.
- FÖP Jävre innehåller förslag om en strandpromenad inom riksintresset, vilket stärker och utvecklar detsamma.

Kulturmiljövård – karta 2

Elva områden inom Piteå kommun utgör riksintresse för kulturmiljövården.

Kulturmiljövården stärks generellt genom särskilda skrivningar med krav om att ny bebyggelse anpassas till värdefulla kulturmiljöer, kan också vara andra värdefulla miljöer som inte utgör riksintresse, samt att dessa ska ges adekvat skydd.

Samtliga riksintressen för kulturmiljövården utgör Hänsynsområden för kulturmiljövård i respektive FÖP och ska bevaras och vårdas.

- FÖP Jävre berörs av riksintresse för kulturmiljövård. En fornlämningsmiljö med gravfält av sydsandinavisk typ och datering till brons- och järnålder.
- FÖP Jävre innehåller förslag om att ett kulturmiljöprogram tas fram för att öka kunskap och medvetenhet om ortens kulturmiljöer vilket stärker riksintresset.

Rennäring och vindbruk – karta 3

Riksintresseområden för rennäringen utgörs av mark- och vattenområden. Rennäringen i Piteå kommun bedrivs av samebyarna Västra Kikkejaur, Östra Kikkejaur, Ståkke, Semisjaur-Njarg, Luokta-Mavas, Sirges, Jåhkågasska, Tuorpon och Udtja.

Energimyndigheten har pekat ut mark- och vattenområden som är särskilt lämpade för vindbruk inom kommunen. Dessa har behandlats och tillgodosetts i en kommuntäckande Vindbruksplan från 2014.

- FÖP Jävre berörs av riksintresse för rennäring, en flyttled i nordöstra delen.
- Inga förslag/åtgärder i FÖP Jävre berör/påverkar riksintresset

Kommunikationer och totalförsvaret – karta 4

Trafikverket har pekat ut ett nät av vägar, järnvägar och farleder med sådana funktioner att de mark- och vattenområden som berörs av anläggningarna utgör riksintresse.

Väg E4 mellan Skellefteå och Luleå, Norrbotniabanans korridor mellan Skellefteå och Luleå samt Yttre Stadsfjärden utgör riksintressen för väg, järnväg respektive sjöfart.

- FÖP Jävre berörs av E4 mellan Skellefteå och Piteå.
- FÖP Jävre innehåller förslag/åtgärder som berör E4 såsom samverkan med Trafikverket för att utveckla och förbättra säkerhet och tillgänglighet för gång- och cykel över/under och längs efter E4.

Totalförsvarets riksintressen utgörs dels av det som kan redovisas öppet som t ex influensområden för luftrum och väderradar och dels områden som inte redovisas öppet.

- FÖP Jävre berörs inte av riksintresse för totalförsvaret.

Elproduktion/eldistribution, vattenförsörjning, yrkesfiske samt värdefulla ämnen och mineral.

Inom Piteå kommun finns 400kV-ledningar som utgör riksintresse. Inga ledningar berör eller berörs av FÖP Landsbygdscentra.

Inom Piteå kommun finns inga områden av riksintresse för vare sig vattenförsörjning, yrkesfiske eller värdefulla ämnen och mineral.

Intressen av nationell betydelse - jord- och skogsbruket.

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk.

Utpekande av så kallade Landsbygdscentra är ett ställningstagande för att vidmakthålla och utveckla dessa orter där möjlighet till attraktivt byggande är avgörande. Landsbygdscentra utgör noder för utveckling i Piteå kommun. Byggande är en prioriterad fråga.

FÖP Landsbygdscentra innehåller förslag på förhållningssätt till jordbruksmarken.

- I ÖP2030 utpekade områden för samlad ny bebyggelse på jordbruksmark utgår. Nya bebyggelseområden undviks på jordbruksmark.
- Alternativ till ianspråktagande av jordbruksmark ska alltid eftersökas. Vid intressekonflikter ska jordbruksmarken ges företräde.
- Ny bebyggelse kan tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse, inom befintlig bebyggelsestruktur och inom eller i anslutning till verksamhetsområde VA varför i anspråkstagande av jordbruksmark inte helt kan uteslutas.
- LRF ska alltid höras som remissinstans i frågor som berör jordbruksmark.

- FÖP Jävre berörs av de nationella intressena.
- FÖP Jävre omfattas av generella förhållningssättet ovan.

KONSEKVENSER

Sammanfattning

Konsekvenser

Förutsättning för arbetet är att förslagen ska utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Utifrån föreslagna åtgärder är följande konsekvenser avgörande:

- att ekonomiska medel avsätts
- att aktivt samarbete mellan Piteå kommun och aktörer på orten – föreningar, fastighetsägare, medborgare stärks
- att arbete för att få till stånd byggande av lägenheter, vari anpassade lägenheter för äldre ingår, ges högsta prioritet.

Nedan sammanfattas de konsekvenser som ett genomförande av Fördjupade översiktsplaner Landsbygdscentra bedöms medföra. För mera information, läs Bilaga 'Konsekvenser'.

De viktigaste hållbarhetskonskvenserna för samtliga landsbygdscentra och temaområden

Konsekvens	Förklaring
Om inte satsningar på kollektivtrafik görs kommer många olika grupper av människor att uteslutas från att kunna bo, leva och verka på landsbygden. Utebliven satsning på kollektivtrafik och utbyggd infrastruktur kan även ha stor negativ påverkan på miljön både på lång och kort sikt.	Satsningar på kollektivtrafik underlättar transport och vardagsliv för de människor som inte har möjlighet till biltransporter, vilka är barn och unga, kvinnor, personer med funktionsnedsättning, äldre och nyanlända. Satsning på kollektivtrafik är viktigt för alla tre fokusområdena i FÖP.
	Utformning/gestaltning av trygga miljöer , både brottsförebyggande och trafiksäkerhetsfrämjande, gynnar alla människor.
	Om fler använder kollektivtrafik bidrar det till minskade utsläpp av koldioxid.
Om inte satsningar i landsbyggscentra görs för barn och unga finns risk att barnfamiljer väljer andra orter eller kommuner att flytta till, vilket medför att endast äldre blir kvar på orten.	Lekplatser/lekområden är viktiga arenor för de yngre barnen, medan de äldre barnen/ungdomar är i behov av mötesplatser att "hänga" på. Dessa 'arenor' är viktiga för barn och ungas utvecklingsmöjligheter.
	Trygga och säkra vägar, t ex gång- och cykelvägar och trygga passager är viktiga för barns rörelsefrihet och för att själv kunna ta sig till skola, aktiviteter och kompisar.
	Tillgång till natur, skog och grönsstruktur, bl. a skolskog , är betydelsefullt för barns rörelsefrihet och lärande.
Om inte kvinnors och mäns, flickors och pojkars förutsättningar är likvärdiga skapas ojämställda miljöer och risk för minskad tillväxt.	Arbetsstillfällena och lokaler för distansarbete på orten / relativt nära bostaden underlättar familjeliv och vardagsliv.
	Om barnomsorg, skolor, handel och annan offentlig och privat service finns på orten, inom relativt nära avstånd från bostaden, underlättas familjeliv och vardagsliv.
	Motions- och fritidsanläggningar för både kvinnors och mäns, flickors och pojkars behov och intressen är angelägna satsningar för ökad jämställdhet.
Om inte satsningar på mångfald av bostäder, mötesplatser, transporter och arbetsliv görs finns risk för att vissa grupper blir utestängda från samhället, vilket leder till utanförskap. Detta kan vara grogrund för otrygghet och missnöje, vilket kan ge brist på tillit och skapa frustrationer.	Varierande boendeformer och bostäder i olika kostnadslägen är angeläget för att undvika segregerat boende och främja integration.
	Tillgängliga bostäder är en hållbar satsning för en åldrande befolkning och en kostnadseffektiv resursplanering.
	Allmänna mötesplatser inom- och utomhus är betydelsefulla för ett demokratiskt samhälle och stärkt socialt kapital.
Om inte tätortsnära naturområden säkras finns risk att förutsättningar för biologisk mångfald och möjligheter till ekosystemtjänster minskar.	Biologisk mångfald - Ett rikt växt-och djurliv är en förutsättning för motståndskraftiga och långsiktigt bestående naturmiljöer.

Barnperspektiv

Jämställdhet

Integration

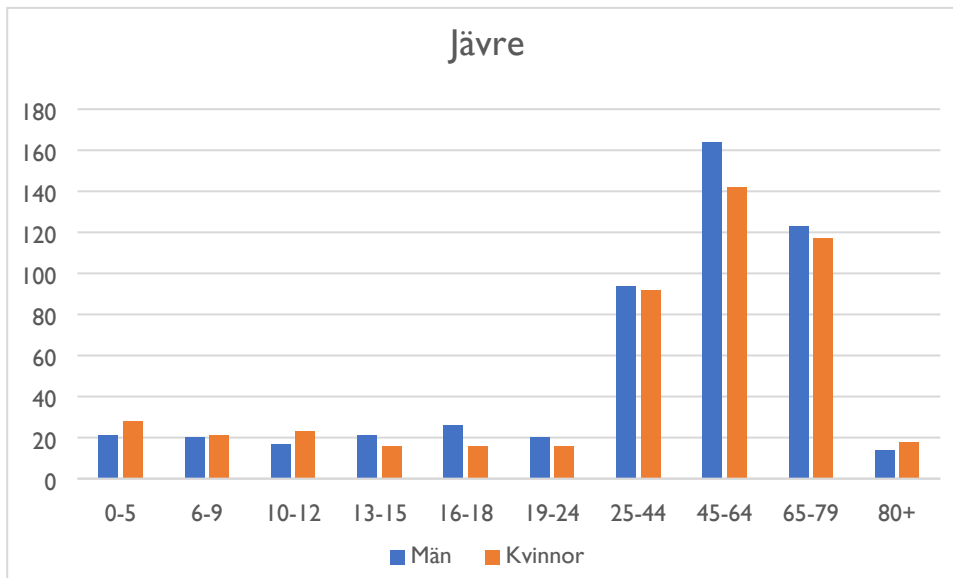
Barnperspektiv

Jämställdhet

Integration

	<p>Ekosystemtjänster - De funktioner hos ekosystem som upprätthåller och skapar människors livsvillkor och välmående och produceras gratis. Exempel på tjänster och produkter kan vara mat, biobränsle, timmer, rening samt rekreation och skönhet.</p>
Om inte en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas minskar förutsättningar för bättre och mer effektivt nyttjande av befintliga resurser samt möjligheten att utveckla och använda förnybara energikällor och hållbara transportmedel.	<p>God bebyggd miljö - Vår bebyggda miljö ska möta människors önskemål om en bra livsmiljö och bidra till en hållbar utveckling. Förtätning inom befintlig bebyggelsestruktur skapar förutsättningar för ett bättre nyttjande av befintlig infrastruktur och minskat bilberoende.</p>
Om åtgärdsförslag ska realiserats kommer det att krävas resurser och vilja till genomförande. Hur säkerställer man att detta inte blir en tillitsfråga mellan stad och land då prioriteringar ska göras?	<p>Smart resursanvändning är viktig utifrån utveckling, drift och förvaltning av befintliga och framtida samhällsfunktioner. Befolkningen och det mänskliga kapitalet på orterna är värdefulla resurser som ska värnas utifrån ekonomisk långsiktighet.</p>
Om inte satsningar görs på landsbygden/ landsbygdscentra finns det risk för att människor och verksamheter flyttar till andra orter eller till att verksamheter läggs ned. Detta kan medföra stagnation och förfall av orter.	<p>En bred satsning på åtgärder med <i>hela livet perspektivet</i> på orterna skapar goda förutsättningar för en positiv utveckling för både barn, unga, vuxna och äldre ur ett jämlikt och jämställt perspektiv.</p>

Jävre som ort Statistik Befolkning

Befolkning

Åldersintervall	Män	Kvinnor	
0-5	21	28	
6-9	20	21	
10-12	17	23	
13-15	21	16	
16-18	26	16	
19-24	20	16	
25-44	94	92	
45-64	164	142	
65-79	123	117	
80+	14	18	
	520	489	Totalt 1009

Befolkning 16-år	842
Förvärvsarbetande med bostad i området	503
Förvärvsarbetande med arbetsplats i området	110
Inpendling	64
Utpendling	427
Nettopendling	-363

Totalt Jävre med omnejd
Förvärvsarbete män **200**
kvinnor **175**

BILAGA 2

TEMAKARTOR Jävre

BILAGA 3

MARK- och VATTENANVÄNDNING Karta

FÖP LANDSBYGDSCENTRA

VAD ÄR EN FÖP?

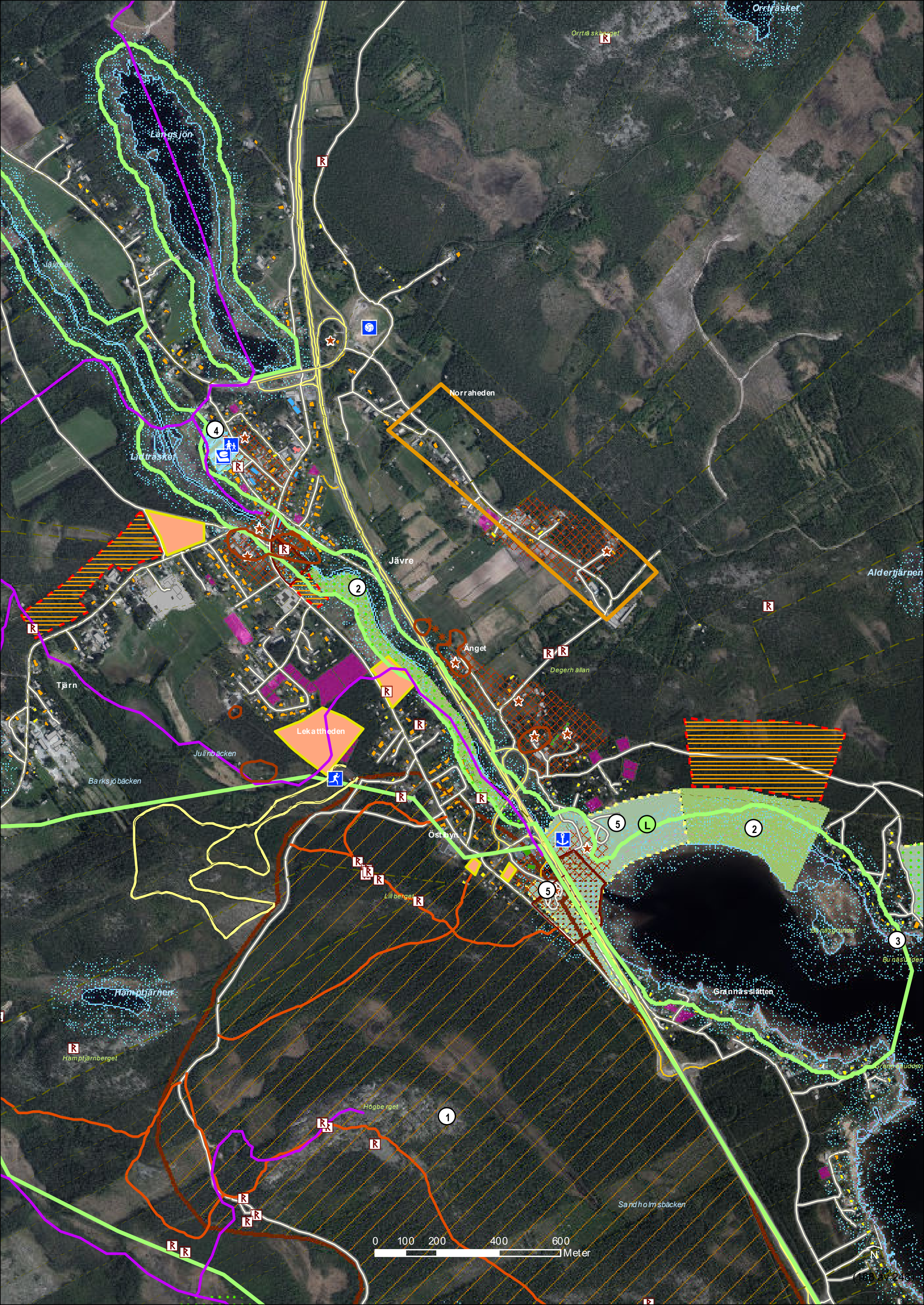
Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan (ÖP) som omfattar hela kommunen, enligt Plan- och Bygglagen (PBL). ÖP ska vara vägledande vid beslut om mark och vattenområden, för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. ÖP är inte juridiskt bindande men vägledande i den framtida planeringen. ÖP kan även ses som en vision och har ett långt tidsperspektiv.

En fördjupning av översiktsplanen (FÖP) görs ofta för nya områden, stora områden eller områden av stor betydelse där kommunen mera noggrant kan studera olika förhållanden. FÖP görs med samma krav som en ÖP avseende demokratisk förankring. En fördjupad översiktsplan, FÖP, är inte bindande men ger uttryck för kommunens vilja vad gäller framtida markanvändning och utveckling och ger vägledning inför kommande detaljplanering och andra åtgärder. Planen ligger även till grund för bygglovsprövning samt för annan tillståndsprövning och beslut som berör mark- och vattenanvändningen.

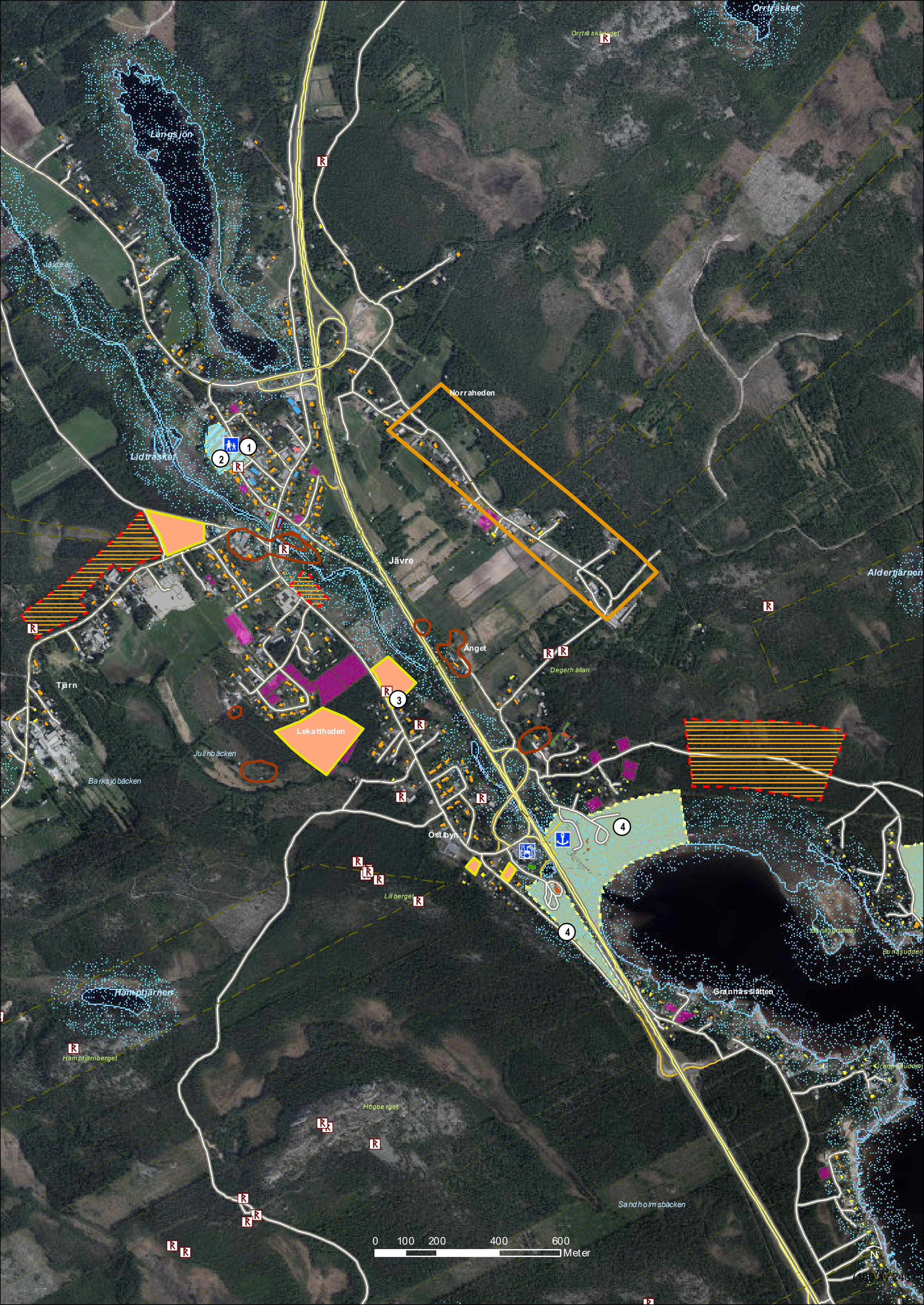
Denna handling utgör **Fördjupade Översiktsplan Landsbygdscentra Jävre**, Piteå kommun

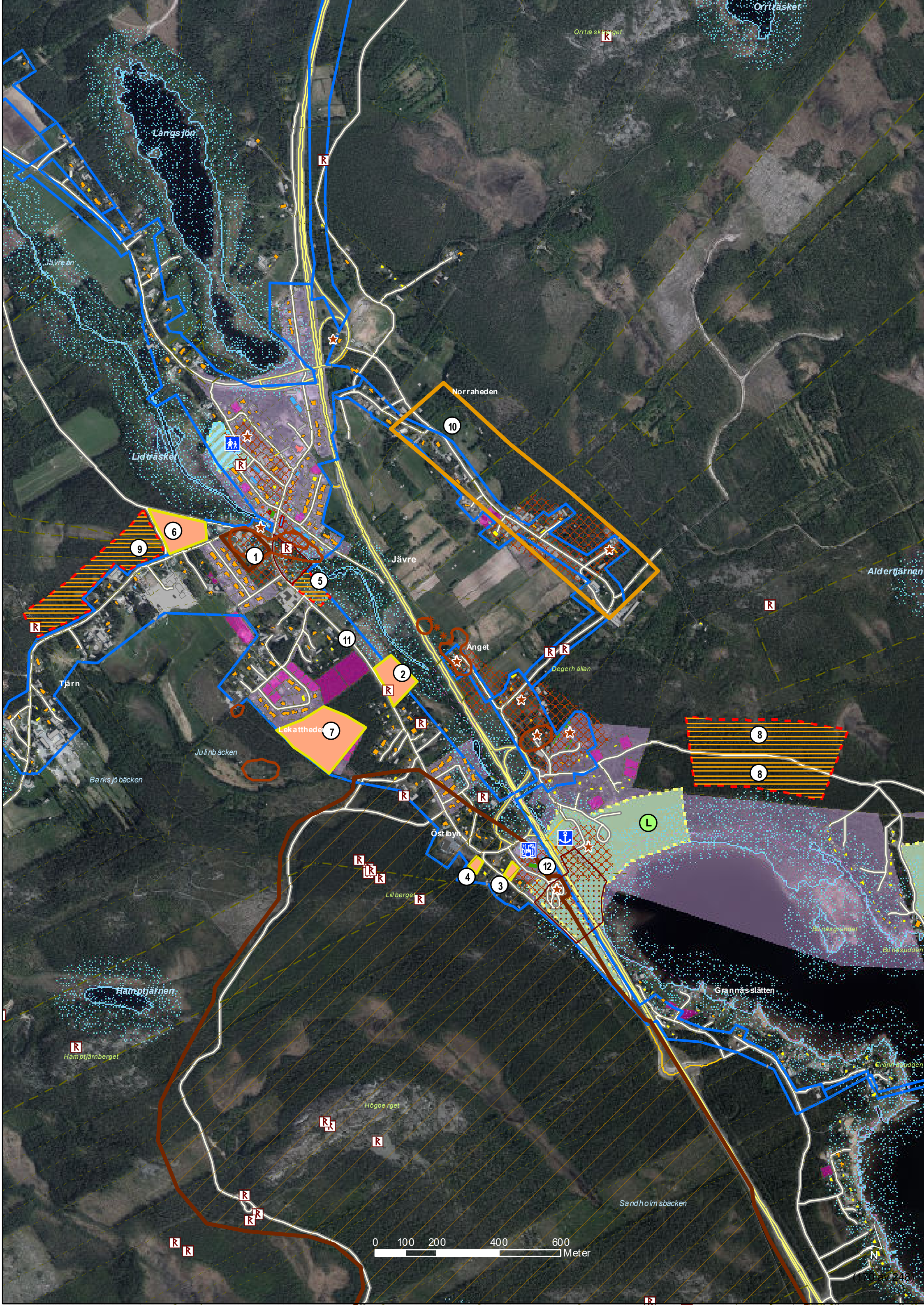
För mer information:

www.pitea.se/fordjupadoversiktsplan

0 100 200 400 600
Meter

Långsjön

Jävreån

Lidträsket

Norraheden

Jävre

Ångert

Degerh ållan

Tjärn

Loka ttheden

Ju. l. n. b. äcken

Barksjöbäcken

Östibyn

Lillberget

Hamptjärnen

Hamptjärnberget

Högberget

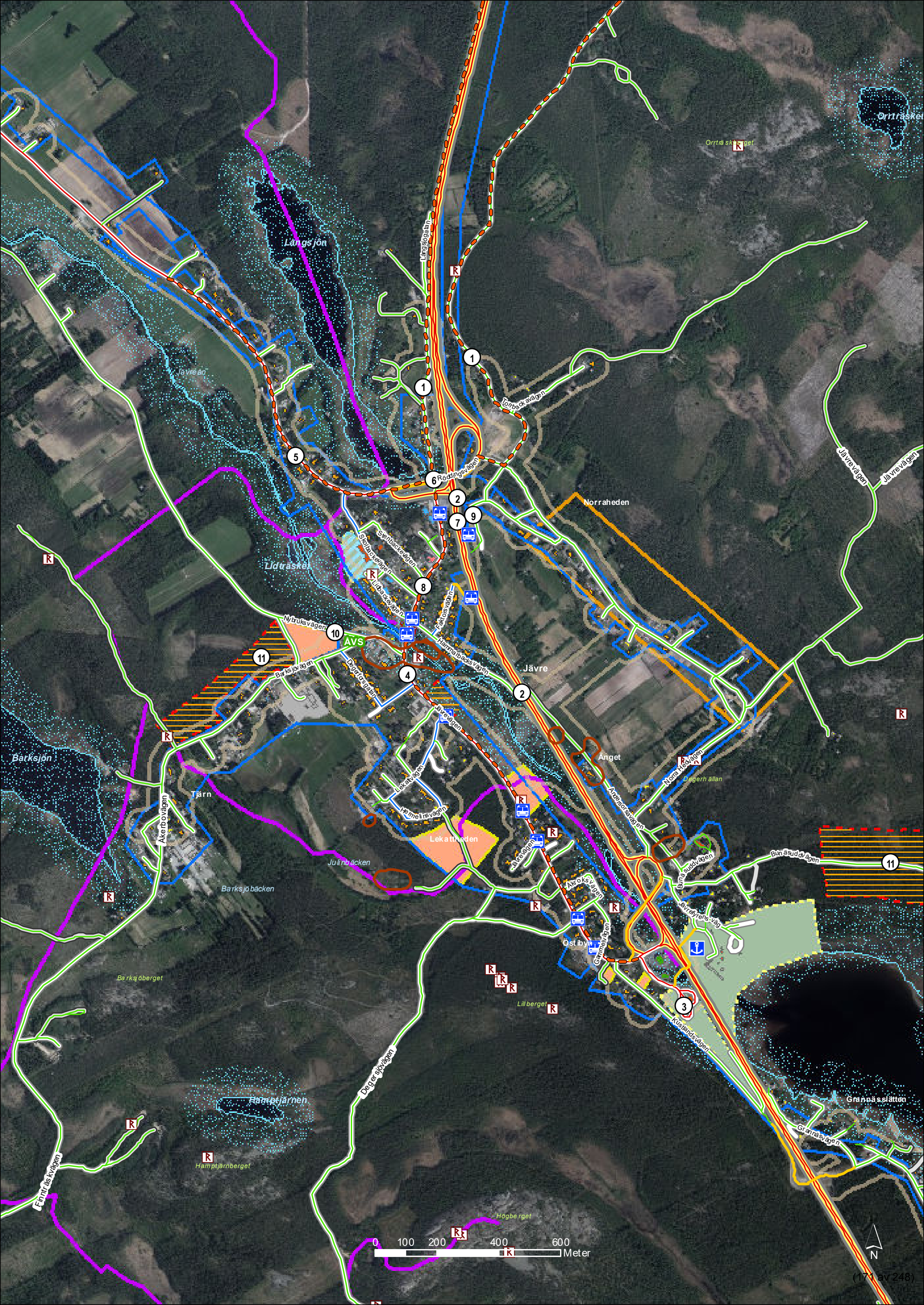
Grannås slätten

Sandholmsbäcken

0 100 200 400 600 Meter

N

248

Orrträsket

Orrträsket

Långsjön

Jävreån

Solbackavägen

Norrheden

Lidträsket

Jävre

Barksjön

Anget

Tjärn

Lekattreden

Julinbäcken

Barksjöbäcken

Barksjöberget

Lillberget

Hamptjärnen

Hamptjärnberget

Högberget

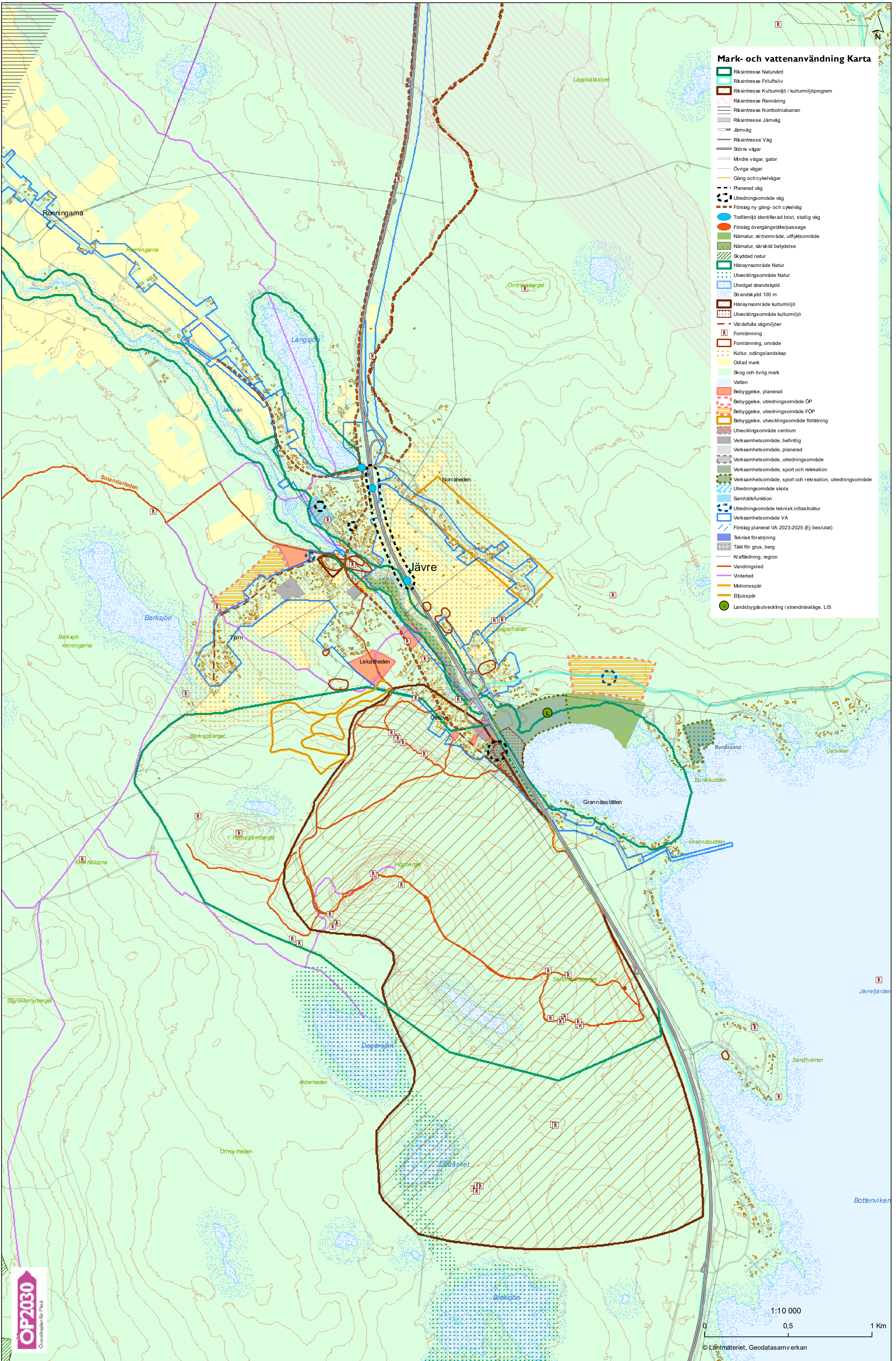
Grannäs slätten

Grannäs vägen

Fimräs kvägen

0 100 200 400 600 Meter

Mark- och vattenanvändning Karta

- Riksintresse Naturvård
- Riksintresse Fil Luftsliv
- Riksintresse Kulturmiljö / kulturmiljöprogram
- Riksintresse Rennåring
- Riksintresse Norbotniabanan
- Riksintresse Jämväg
- Jämväg
- Riksintresse Väg
- Större vägar
- Mindre vägar, gator
- Övriga vägar
- Gång och cykelvägar
- Planerad väg
- Utredningsområde väg
- Förslag ny gång- och cykelväg
- Trafikmiljö identifierad birst, ställt väg
- Förslag övergångställe/passage
- Nämatur, strömvårdsområde, utflyktsområde
- Nämatur, särskild betydelse
- Skyddad natur
- Hänsynsomsområde Natur
- Utvecklingsområde Natur
- Utvägdat strandskydd
- Strandskydd 100 m
- Hänsynsomsområde kulturmiljö
- Utvecklingsområde kulturmiljö
- Värdefulla vägmiljöer
- Fomlämning
- Fomlämning, område
- Kultur, odlingslandskap
- Odlad mark
- Skog och övrig mark
- Vatten
- Bebyggelse, planerad
- Bebyggelse, utredningsområde ÖP
- Bebyggelse, utredningsområde FÖP
- Bebyggelse, utvecklingsområde förtätning
- Utvecklingsområde centrum
- Verksamhetsområde, befintlig
- Verksamhetsområde, planerad
- Verksamhetsområde, utredningsområde
- Verksamhetsområde, sport och rekreation
- Verksamhetsområde, sport och rekreation, utredningsområde
- Utredningsområde skola
- Samhällsfunktion
- Utredningsområde teknisk infrastruktur
- Verksamhetsområde VA
- Förslag planerat VA 2023-2025 (E) beslutat
- Teknisk försörjning
- Tåkt för gus, berg
- Kraftledning, region
- Vandringsled
- Vinterted
- Motionsspår
- Eljusspår
- Landsbygdsutveckling i strandnäraläge, LIS

§8

Uppdatering av Norrbotniabanan ABs styrande dokument

I8KS712

Region Norrbotten
Lycksele kommun
Skellefteå kommun
Umeå kommun
Piteå kommun
Robertsfors kommun
Bodens kommun
Luleå kommun
Kalix kommun
Haparanda kommun
Umeå Energi AB
Skellefteå Kraft AB
Företagarna Västerbotten Service AB

Den nya regionkommunen, Region Västerbotten, övertar ägandet av regionförbundets bolag

Vad händer nu?

Regionfullmäktige kommer att fatta beslut i februari 2019 om att revidera bolagsdokumenten för Västerbottens museum AB, Skogsmuseet i Lycksele AB, Norrlandsoperan AB, Skellefteå museum AB, Västerbottensteatern AB, AC-Net Internservice AB, AC-Net Externservice AB, ALMI Företagspartner Nord AB, Norrbotniabanan AB och Länstrafiken i Västerbotten AB.

Justeringarna i bolagsordning, ägardirektiv och konsortialavtal/samverkansavtal/aktieägaravtal omfattar endast den nödvändigaste formalian, vilket krävs för att bolagen ska kunna övertas av den nya regionkommunen. Det handlar i förekommande fall om ändring av namn, organisationsnummer samt hur revisor utses.

För att dokumenten ska bli bindande för parterna förväntas Ni som delägare fatta motsvarande beslut före februari månads utgång. Vi bifogar de dokument som berör er.

Bakgrund

Från 1 januari 2019 bildas regionkommunen Region Västerbotten. Bildandet av region innebär bland annat att Västerbottens läns landsting, Regionförbundet i Västerbottens län och vissa uppgifter som hanteras av Länsstyrelsen förs samman till en gemensam organisation.

Delar av vad som kommer att bli den nya regionkommunens uppdrag utförs i bolag eller annan särskild verksamhetsform. Efter etableringen av Region Västerbotten överfördes flertalet av de landstingsägda bolagen till regionförbundet. Region Västerbotten och Västerbottens läns landsting driver idag därmed sammantaget ett tjugotal verksamheter i bolagsform. I och med regionbildningen övertar den nya regionkommunen landstingets och regionförbundets ägande i samtliga bolag och regionförbundets aktier överläts därmed till den nya regionkommunen.

Bolagen representerar väsentliga värden för medborgarna och det är viktigt att dessa verksamheter samordnas med regionkommunens övergripande målsättningar – den regionala utvecklingsstrategin, regionplanen och landstingsplanen – för en långsiktig och livskraftig utveckling i regionen. Aktivt ägarskap i bolag är ett uttalat strategiskt verktyg för detta.

Har du frågor kring detta så kontakta gärna

Mona-Lisa Fjellström, nämndsekreterare och utredare Region Västerbotten, 070-656 37 38

alternativt mona-lisa.fjellstrom@regionvasterbotten.se

Frida Hald, nämndsekreterare och utredare Region Västerbotten, 070-657 57 56

alternativt frida.hald@regionvasterbotten.se

Bolagsordning för Norrbotniabanan AB

Org nr 556755-2517

1 § Firman

Bolagets firma är Norrbotniabanan AB.

2 § Föremålet för aktiebolagets verksamhet

Aktiebolaget har till föremål för sin verksamhet att bedriva konsultverksamhet inom kommunikation och samfärdsl avseende Norrbotniabanan samt att bedriva därmed förenlig verksamhet.

3 § Ändamålet med aktiebolagets verksamhet

Ändamålet med bolaget är att arbeta för att en ny järnväg (Norrbotniabanan) byggs sträckan mellan Umeå och Haparanda samt därmed förenlig verksamhet.

4 § Yttranderätt och medgivande

Aktiebolaget skall bereda kommunfullmäktige i respektive ägarkommun samt Regionfullmäktige i Region Norrbotten och Region Västerbotten möjlighet att ta ställning, innan sådana beslut fattas i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Respektive fullmäktige ska godkänna bolagsordningen. Vidare skall respektive fullmäktige fastställa principiellt viktiga policy och inriktningsbeslut.

5 § Aktiekapital

Aktiekapitalet skall utgöra lägst 500 000 kronor och högst 2 000 000 kronor.

6 § Antal aktier

Antalet aktier skall vara lägst 5 000 aktier och högst 20 000 aktier.

7 § Styrelsen

Styrelsen skall bestå av lägst 3 och högst 5 styrelseledamöter med lägst 0 och högst 5 styrelsesuppleanter.

Kommunfullmäktige i respektive ägarkommun och regionfullmäktige i Region Norrbotten och Region Västerbotten utser gemensamt styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, ordförande och vice ordförande i styrelsen.

Dessa skall utses för tiden från årsstämman som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige sker, intill slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige.

Uppdrag som ordförande och vice ordförande skall sammanfalla med mandattiden för styrelseledamöterna.

8 § Firmatecknare

Bolagets firma tecknas av de personer, två i förening, som styrelsen utser eller av verkställande direktören, i angelägenheter som ankommer på denne enligt aktiebolagslagen. Styrelsen får ej bemyndiga annan än styrelseledamot eller verkställande direktör, att teckna bolagets firma.

9 § Säte

Styrelsen skall ha sitt säte i Piteå kommun, Norrbottens län.

10 § Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens- och verkställande direktörens förvaltning, utses av bolagsstämman minst en revisor och minst en suppleant.

11 § Lekmannarevisorer

Region Norrbotten och Region Västerbotten ska gemensamt utse en lekmannarevisor. Kommunfullmäktige i respektive ägarkommun ska gemensamt utse en lekmannarevisorssuppleant. Full insyn ska garanteras övriga delägare.

Lekmannarevisionen ska uppfylla kraven på god revisionsred i kommunal förvaltning och sakkunnig yrkesrevisor ska nyttjas.

Bolaget ska finansiera lekmannarevisorns granskning.

12 § Rätt till granskning

Aktieägarnas revisorer äger rätt att när som helst granska bolagets verksamhet och räkenskaper.

13 § Insyn

Vad gäller större investeringar och affärstransaktioner, väsentliga utvidgningar, inskränkningar eller ändrad inriktning av verksamheten skall samråd ske med respektive ägare.

Vidare skall bolaget samråda med respektive ägare innan planer och åtgärder vidtas som ekonomiskt kan påverka ägaren direkt eller indirekt, eller på annat sätt förutsätter ekonomiskt engagemang från ägarens sida.

Respektive ägare skall regelbundet informeras om bolagets skötsel. För detta ändamål skall revisionsberättelse och verksamhetsberättelse årligen översändas till respektive ägare.

14 § Räkenskapsår

Bolagets räkenskaper skall den 31 december varje år sammanfattas i fullständigt bokslut. Kalenderår skall vara bolagets räkenskapsår.

15 § Årsstämma

Årsstämma skall hållas i Piteå en gång årligen under april till juni månad.

16 § Kallelse och meddelanden

Kallelser och andra meddelanden till aktieägarna skall ske genom brev med posten. Kallelse till bolagsstämma skall avsändas tidigast fyra och senast två veckor före stämman.

17 § Ärenden på årsstämman

På årsstämman skall följande ärenden förekomma till behandling:

1. Val av ordförande vid bolagsstämman.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Val av två justerare.
4. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad.
5. Godkännande av dagordning.
6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse samt lekmannarevisorns granskningsrapport.
7. Beslut om fastställande av resultat- och balansräkning.
8. Beslut om beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören.
9. Beslut om dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen.
10. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorer och lekmannarevisor med suppleanter.
11. Fastställande av respektive fullmäktige gemensamt utsedda styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, ordförande och vice ordförande i styrelsen (när sådana val skall ske).
12. Fastställande av Region Norrbotten och Region Västerbotten gemensamt utsedd lekmannarevisor samt fastställande av respektive ägarkommuns kommunfullmäktige gemensamt utsedd lekmannarevisorssuppleant (när sådana val skall ske).
13. Val av revisorer och revisorssuppleanter (när sådana val skall ske).
14. Övriga ärenden, vilka i behörig ordning hänskjutits till bolagsstämman avgörande.

18 § Hembudsklausul

Hembudsskyldighet

Har en aktie övergått från en aktieägare till en som inte är aktieägare i bolaget har övriga aktieägare rätt att lösa aktien. Lösningsrätten ska kunna utnyttjas även för ett mindre antal aktier än erbjudandet omfattar. Den nye ägaren av aktien ska genast skriftligen anmäla övergången till aktiebolagets styrelse. Han ska också visa på vilket sätt han har fått äganderätten till aktien. När anmälan om en akties övergång har gjorts ska styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad vars postadress är känd för aktiebolaget. Styrelsen ska uppmana de lösningsberättigade att skriftligen framställa lösningsanspråk hos aktiebolaget, senast inom två månader räknat från anmälan hos styrelsen om övergången.

Företräde mellan flera lösningsberättigade

Anmäler sig fler än en lösningsberättigad ska samtliga aktier så långt det är möjligt fördelas mellan de lösningsberättigade i förhållande till deras tidigare

innehav av aktier i aktiebolaget. Återstående aktier fördelas genom lottning av aktiebolagets styrelse eller, om någon lösningsberättigad begär det, av notarius publicus.

Lösenbelopp och betalning

Har en aktie som är underkastad lösningsrätt överlåtits mot vederlag ska lösenbeloppet motsvara vederlaget om inte särskilda skäl föranleder annat. Lösenbeloppet ska erläggas inom en månad från den tidpunkt lösenbeloppet blev bestämt.

Tvist

Talan i en fråga om hembud måste väckas inom två månader från den dag då lösenanspråket framställdes hos aktiebolaget.

ÄGARDIREKTIV FÖR NORRBOTNIABANAN AB

Allmänt

Ägardirektivet utgör en överenskommelse mellan ägarna till Norrbotniabanan AB och ska ligga till grund för bolagets verksamhet, styrelse och ledning.

Verksamhetsmål

- Huvuduppgift

Bolaget ska bedriva konsultverksamhet avseende Norrbotniabanan samt även därmed förenlig verksamhet.

- Verksamhetsinriktning

Ändamålet med bolagets verksamhet är att arbeta för att en ny järnväg (Norrbotniabanan) byggs sträckan mellan Umeå och Haparanda, samt därmed förenlig verksamhet.

Ekonomiska grundmål etc

Verksamheten skall bedrivas utifrån kravet på full kostnadstäckning baserat på respektive ägares årliga ersättning till bolaget.

De ekonomiska grundmålen etc, fastställs i nedanstående punkter:

- Budget

Driftbudget, investeringsbudget, verksamhetsbeskrivning och verksamhetsmål för bolaget skall upprättas senast i början av tredje veckan i oktober året före aktuellt budgetår.

- Årsbokslut och delårsbokslut

Förutom årsbokslut per kalenderår skall delårsbokslut upprättas. Delårsboksluten tas fram per tertial (30/4 och 31/8). I årsbokslutet skall VD's lön och övriga anställningsförmåner samt styrelsens arvoden framgå. I övrigt skall bolaget löpande lämna information om viktiga händelser etc till ägaren i enlighet med gällande bolagsordning.

- VD-instruktion

Bolagets styrelse skall upprätta en instruktion för verkställande direktören. Av denna skall framgå arten och omfattningen av de frågor som är att hänföra till löpande verksamhet och således omfattas av VD's behörighet enligt aktiebolagslagen.

- Samråd med ägarna

Bolaget ska samråda med ägarna i frågor som är av särskild vikt för verksamheten. Detta sker genom att bolaget 1-2 gånger per år kallar/inbjuder till ägarna till ägarsamråd.

Norrbotniabanan AB, organisationsnummer 556755–2517

Aktieägaravtal har ingåtts mellan Region Västerbotten, Region Norrbotten, Umeå kommun, Robertsfors kommun, Skellefteå kommun, Piteå kommun, Luleå kommun, Bodens kommun, Kalix kommun och Haparanda kommun.

Avtalet reglerar Parternas samarbete i rollen som aktieägare i det gemensamt ägda bolaget Norrbotniabanan AB, organisationsnummer 556755–2517.

§1 Fördelning av aktier och aktiekapital

Bolaget ska ha ett aktiekapital på lägst 500 000 kr och högst 2 000 000 kronor. Antal aktier ska vara lägst 5 000 aktier och högst 20 000 stycken med ett belopp på 100 SEK. Varje aktie motsvarar en röst. Om aktie övergår till annan ägare regleras förfarandet kring detta genom klausulen om hembud i gällande bolagsordning.

§ 2 Finansieringsprinciper

Eventuella ägartillskott skall vara i proportion till ägarandelarna.

§ 3 Nominering till styrelsen

Styrelsen utses av bolagsstämman. Samråd mellan ägarna beträffande styrelsens sammansättning skall ske i ett ägarsamråd i god tid före bolagsstämman.

§ 4 Ägarsamråd

Parterna ska genomföra regelbundna ägarsamråd 1-2 gånger per år. Målsättningen är att ordinarie ägarsamråd ska ske 1-2 månader före årsstämman.

Ägarsamrådet ska vara parternas forum för diskussioner, samråd och beslut avseende bolagets policy, verksamhetsinriktning, finansiering och satsningar.

§ 5 Bolagsstämma

Delägare ska utse ett ombud som utövar delägarrens rösträtt vid bolagsstämman.

§ 6 Lekmannarevisorer

En lekmannarevisor utses gemensamt av Region Norrbotten och Region Västerbotten. Övriga delägare utser gemensamt en revisorssuppleant. Full insyn ska garanteras övriga delägare.

Lekmannarevisionen ska uppfylla kraven på god revisionssed i kommunal förvaltning och sakkunnig yrkesrevisor ska nyttjas.

Bolaget ska finansiera lekmannarevisorns granskning.

§10

**Rapportering av ej
verkställda beslut Lagen
om stöd och service (LSS)
3 kvartalet 2018**

18KS4

**Rapportering ej verkställda beslut LSS
Kvartal 3 - 2018**

Namn	Kön	Verks	Insatstyp	Besluts- datum	Datum för erbjudande	Beslut ej verkställt	Verkställt datum	Avslutat	Tackat nej	Kommentar
	M	PS	Boende vuxna	2017-04-05	2018-04-17	X			X	Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2017-06-30). Önskar specifikt boende i Öjebyn. Ingen ledig plats sedan ansökan. Erbjuden plats på Blå Kullen, men tackade nej. Önskar specifikt boende i centrala stan.
	K	PS	Boende vuxna	2017-08-23			2018-08-30			Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2017-09-30). Har fått inhibition på sitt beslut om personlig assistans. Verkställd på en svikt-plats då inhibitionen om personlig assistans avbröts. Planeras att flytta till stadigvarande gruppbostad under november 2018.
	K	FöDa	Daglig verksamhet	2017-11-24		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2017-12-31). Ingen ledig plats. Önskar plats på Bryggan Café. Finns inte plats där just nu. Då Bryggan lägger ner sin verksamhet första halvåret 2019 kommer vi inte att placera där. Personen kontaktas om andra önskemål.

PS = Psykosocialt stöd

FöDa = Försörjningsstöd/Daglig verksamhet

Namn	Kön	Verks	Insatstyp	Besluts- datum	Datum för erbjudande	Beslut ej verkställt	Verkställt datum	Avslutat	Tackat nej	Kommentar
	K	PS	Boende vuxna	2018-01-18	2018-09-06	X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-03-31). Ingen ledig boendeplats. Erbjuden plats på Kanalgatan. Tackat ja via förvaltare. Planerad inflyttning november 2018.
	K	FöDa	Daglig verksamhet	2018-02-01		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-03-31). Kontakt startad med arbetsanpassare, men personen har varit svår att nå. Personen är inte aktuell på grund av hälsoskäl, men beslutet ligger vilande.
	M	FöDa	Daglig verksamhet	2018-03-02		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-03-31). Ingen ledig plats. Finns en plan för personen under hösten 2018.
	M	PS	Boende vuxna	2018-03-07		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-03-31). Ingen ledig boendeplats. Skriven i Skellefteå kommun. Familjehems-placerad i Piteå. Har fått gynnande beslut på gruppbostad i Skellefteå, men önskar flytta till Piteå. Inte fått något erbjudande.

PS = Psykosocialt stöd

FöDa = Försörjningsstöd/Daglig verksamhet

Namn	Kön	Verks	Insatstyp	Beslutsdatum	Datum för erbjudande	Beslut ej verkställt	Verkställt datum	Avslutat	Tackat nej	Kommentar
	M	FöDa	Daglig verksamhet	2018-03-26			2018-09-28			Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-03-31). Ingen ledig plats.
	K	FöDa	Daglig verksamhet	2018-04-03	2018-10-11	X	2018-10-15			Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Erbjuden start i boendepatrollen under oktober 2018.
	K	PS	Boende vuxna	2018-04-09		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Ingen ledig boendeplats.
	M	FöDa	Daglig verksamhet	2018-04-19		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Väntat på studier som inte blev aktuellt. Finns en plan för personen på Safiren under hösten 2018.
	K	VF	Kontaktperson	2018-04-25	2018-10-09	X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Har blivit erbjuden en kontaktperson. Kommer att verkställas 2018-10-22.

FöDa = Försörjningsstöd/Daglig verksamhet

PS = Psykosocialt stöd

VF = Vuxna funktionsnedsatta

Namn	Kön	Verks	Insatstyp	Besluts-datum	Datum för erbjudande	Beslut ej verkställt	Verkställt datum	Avslutat	Tackat nej	Kommentar
	M	VF	Kontaktperson	2018-05-30	2018-07-06	X			X	Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Har blivit erbjuden en kontaktperson, men tackade nej till erbjudandet.
	K	FöDa	Daglig verksamhet	2018-05-31	2018-09-24	X	2018-10-16			Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Erbjuds plats på Kristallen med start i oktober 2018.
	K	FöDa	Daglig verksamhet	2018-06-26		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Personen själv vill avvakta med verkställande på grund av inskolning av barn i förskolan.
	M	BoF	Korttidsvistelse	2018-05-21	2018-06-28 2018-10-17	X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Blivit erbjudna plats vid två tillfällen. De önskar avvakta till åtminstone efter jul med att påbörja inskolning på korttids.

VF = Vuxna funktionsnedsatta

FöDa = Försörjningsstöd/Daglig verksamhet

BoF = Barn- och familj

§ 11

**Rapportering av ej
verkställda beslut
socialtjänstlagen (SoL) 3
kvartalet 2018**

I8KS5

§ 217

Rapportering av ej verkställda beslut – SoL, kvartal 3 2018

Diariennr 18SN319

Beslut

Överlämna statistikrapport över ej verkställda beslut för kvartal 3 – 2018 till kommunfullmäktige och till revisorerna.

Ärendebeskrivning

Kommunen har skyldighet att rapportera ej verkställda gynnande beslut enligt SoL som inte verkställts inom tre månader från beslutsdatum. Rapporteringen görs varje kvartal av socialtjänsten, på individnivå till socialnämndens AU och Inspektionen för vård och omsorg. Socialnämnden avrapporterar i avidentifierad form till kommunfullmäktige och kommunens revisorer.

Stöd och omsorg

Under kvartal 3 så fanns det totalt 15 st beslut som ej kunnat verkställas inom lagstadgade 3 månader:

- 3 st beslut avser sysselsättning
- 4 st avser kontaktfamilj
- 4 st kontaktperson
- 1 st-beslut om boende vuxna.
- 2 st beslut om ”Trappan”
- 1 st Ledsagare

Under perioden så har 4 st beslut om insats verkställts, främst fördelat på sysselsättning samt kontaktfamilj. Övriga beslut har ej kunnat verkställas då matchning av behov ej ansetts lämplig alternativt att person tackat nej.

Äldreomsorgen

Under kvartal 3 fanns det 17 beslut som ej kunnat verkställas inom lagstadgade 3 månader, samtliga avseende särskild boendeform i vård och omsorgsboende gällande personer i behov av plats på somatisk respektive demensenhet varav;

10 fick behovet tillgodosett genom tillfällig boendeform på Villa utkiken. 4 av dessa 10 har tilldelats permanent plats under kvartalet varav 4 har tackat ja. Under kvartalet har 2 personer avlidit. 4 väntar på att tilldelas permanent plats.

3 har kvarstannat på Trädgårdens äldrecentra efter utredningsperiodens slut i väntan på permanent plats på grund av att det bedömts ej rimligt, skäligt, tillräckligt tryggt eller säkerställt att återgå till ordinärt boende tills att permanent plats kunnat tilldelas. Av dessa 3 har 2 har tilldelats permanent plats och 1 har flyttat till annan kommun.

4 gällde personer i ordinär boendeform varav 2 utomkommunala ärenden. En har avslutat beslutet på egen begäran och valt att bo kvar i ordinära boendet och resterande tre har tilldelats permanent plats.

Konsekvensbeskrivning
Medborgare

Stöd och omsorg

Besluten om sysselsättning har inte kunnat verkställas då det saknats lediga sysselsättningsplatser. Rekrytering av uppdragstagare kontaktperson/kontaktfamilj till specifika uppdrag kräver en matchning mellan uppdragstagaren och behoven som skall tillgodoses. Detta är en grannliga uppgift som medför svårigheter att hitta rätt person/personer för uppdraget. Beslut om insatsen "Trappan" har ej kunnat verkställts då inflödet har varit högt under perioden samt att det är begränsat på antalet familjebehandlare som är behöriga till insatsen.

Äldreomsorgen

Under senare delen av kvartal 3 har fler personer kunnat tilldelas permanent plats i särskild boendeform vilket medfört att de som vistats på Villa utkiken och Trädgårdens äldrecentra har kunnat prioriteras så väl som de som är kvar i ordinära boendet. För dem som fortfarande väntar på att tilldelas plats i särskild boendeform bör väntetiden minska.

Konsekvensbeskrivning
Verksamhet

Stöd och omsorg

Arbetet med att korta tiden till verkställighet och motivationsarbete pågår ständigt. De som beviljas insats har många gånger specifika önskemål eller individuella behov som försvårar arbetet. Arbetet med att försöka rekrytera uppdragstagare som motsvarar önskemål och behov pågår ständigt. Avdelningen strävar ständigt för att vara attraktiv till nya uppdragstagare, översyn och förbättring av rekrytering, tillgänglighet och attraktion är ett ständigt pågående arbete. Dokumentation i varje ärende är viktig där det tydligt framgår vilka erbjudanden som personerna får och eventuellt andra insatser som sätts in i avvaktan på verkställighet

Äldreomsorgen

Antalet tillgängliga platser inom särskild boendeform har under senare delen av kvartal 3 ökat vilket medfört att det har kunnat frigöras resurser vid Trädgårdens äldrecentra och Villa utkiken samtidigt som personer med omfattande behov i ordinär boendeform har kunnat erbjudas plats inom särskild boendeform. Ökad tillgänglighet på lediga platser medför större möjlighet att matcha behov, önskemål mot våra tillgängliga verksamhetsresurser. Arbetet med rätt tid mellan beslut och verkställighet fortsätter att ske löpande och individuellt utifrån den enskildes behov, situation och resurser med beaktande för tillgängliga verksamhetsresurser och rimlig tid till utförare att planera, samordna och starta upp beviljade insatser.

Fördröjning av verkställighet vid beslut om särskilt boendeform orsakas främst av platsbrist eller att tillgängliga platser inte är lämpligt i vissa fall. Renodlingsmålen förutsätter att rätt boendeform finns tillgänglig att erbjuda. Ibland fördröjs verkställigheten på grund av att erbjudanden avböjs med anledning av boendets geografiska läge, specifika önskemål, av andra individuella skäl alternativt att det inte anses skäligt med dubbelutläggning eller att dela

badrum i de fall sådan lägenhet tilldelas. Tilldelning av lediga platser sker efter en samlad bedömning av vem som har det största behovet men även väntetiden vägs in.

Konsekvensbeskrivning
Budget

Stöd och omsorg
Oklart om det för perioden kommer att utgå sanktionsavgifter för ej verkställda beslut.

Äldreomsorg
Oklart om det för perioden kommer att utgå sanktionsavgifter för ej verkställda beslut

Beslutsunderlag

- Rapportering av ej verkställda beslut SoL, kvartal 3 2018
- Rapportering SoL kvartal 3 2018 - aidentifierad ÄO
- Rapportering SoL kvartal 3 2018- aidentifierad SO

**Rapportering ej verkställda beslut SoL
Kvartal 3 - 2018**

Namn	Kön	Verks	Insatstyp	Besluts- datum	Datum för erbjudande	Beslut ej verkställt	Verkställt datum	Avslutat	Tackat nej	Kommentar
	M	FöDa	Sysselsättning	2017-10-30	2018-06-21		2018-08-27			Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2017-12-31). Önskar enbart till Bryggans matutkörning, där det ännu inte finns plats. Erbjuden plats på Bryggan med start i augusti 2018.
	M	PS	Boende vuxna	2018-03-26	2018-03-26	X			X	Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-03-31). Erbjuden plats på Saxofonen. Tackat nej på grund av att lägenheten ligger på bottenvåningen.
	M	FöDa	Sysselsättning	2018-04-23		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Det finns en plan för personen under hösten 2018.
	M	FöDa	Sysselsättning	2018-05-08		X	2018-10-15			Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30).
	K	VF	Ledsagarservice	2018-05-11		X	2018-08-22			Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30).

FöDa = Försörjningsstöd/Daglig verksamhet

PS = Psykosocialt stöd

VF = Vuxna funktionsnedsatta

Namn	Kön	Verks	Insattstyp	Besluts- datum	Datum för erbjudande	Beslut ej verkställt	Verkställt datum	Avslutat	Tackat nej	Kommentar
	M	BoF	Kontaktperson	2017-04-04		X		2018-10-10		Insatsen avslutad, blev aldrig verkställd. Behovet av kontaktperson föreligger inte längre.
	K	BoF	Kontaktfamilj	2017-08-15		X				Ej hittat lämplig kontaktfamilj. Tillfrågats om korttidsvistelse som alternativ till kontaktfamilj, men tackat nej.
	M	BoF	Kontaktfamilj	2017-12-05		X				Ej hittat lämplig kontaktfamilj. Tillfrågats om korttidsvistelse som alternativ till kontaktfamilj, men tackat nej.
	K	BoF	Kontaktfamilj	2018-05-17		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Ej hittat lämplig kontaktfamilj.
	M	BoF	Kontaktfamilj	2018-05-17		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Ej hittat lämplig kontaktfamilj.
	K	BoF	Kontaktperson	2018-05-16		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Ej hittat lämplig kontaktperson.
	K	BoF	Kontaktperson	2018-05-23		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Ej hittat lämplig kontaktperson.

BoF = Barn- och familj

Namn	Kön	Verks	Insatstyp	Besluts- datum	Datum för erbjudande	Beslut ej verkställt	Verkställt datum	Avslutat	Tackat nej	Kommentar
	M	BoF	Kontaktperson	2018-06-26		X				Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Ej hittat lämplig kontaktperson.
	M	BoF	Trappan	2018-06-04		X	2018-10-23			Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Behandlare med specialkompetens för Trappan har inte kunnat tillsättas inom 3 månader från beslut.
	M	BoF	Trappan	2018-06-01		X	2018-10-23			Rapporteras nu, eftersom det inte hade gått 3 månader från beslut vid förra rapporteringstillfället (2018-06-30). Behandlare med specialkompetens för Trappan har inte kunnat tillsättas inom 3 månader från beslut.

BoF = Barn- och familj

År	2018
Kvartal	3

Namn	Kön	Lagområde SOL/LSS	Insattstyp	Besluts- datum	Datum för erbjudande	Datum för erbjudande i tillfälligt boende	Beslut ej verkställt	Verkställt datum	Avbrott	Avslutat	Huvudsakligt skäl. Ex resursbrist, tackat nej	Kommentar/Orsak
	K	SoL	SÄBO	2017-11-17	2017-11-27 2018-08-17	*2017-11-27	x			2018-09-08	Resursbrist	*Villa Utikken. Avliden. Erbjuds men nekade plats i permanent särskilt boende 21.08-08.17
	K	SoL	SÄBO	2017-12-08	2017-12-08 2018-07-06						Tackat nej	
					2018-10-04	*2017-12-12		2018-10-10				*Villa Utikken.
	K	SoL	SÄBO	2018-05-08	2018-07-10 2018-09-11			2018-09-26			Tackat nej	
	M	SoL	SÄBO	2018-06-14	2018-09-12	**2018-05-31		2018-09-19			Resursbrist	**Trädgårdens Äldrecentor
	K	SoL	SÄBO	2017-09-05	2018-09-08 2018-09-21	*2017-09-22		2018-10-02			Resursbrist	*Villa Utikken.
	K	SoL	SÄBO	2018-03-13	2018-06-05 2018-07-26	**2018-02-15	x			2018-08-13	Tackat nej	Avslutad på egen begäran. Flyttat till annan kommun
	M	SoL	SÄBO	2017-09-05		*2017-09-11	x				Resursbrist	*Villa Utikken.
	M	SoL	SÄBO	2018-06-18	2018-09-13 2018-09-20	*2017-11-28		2018-09-27			Tackat nej	*Villa Utikken.
	K	SoL	SÄBO	2018-05-29				2018-08-31			Resursbrist	
	K	SoL	SÄBO	2018-03-20	2018-06-08		x			2018-09-12	Tackat nej	Avslutad på egen begäran
	M	SoL	SÄBO	2017-12-27		*2017-12-28	x			2017-07-06	Avliden	*Villa Utikken.
	M	SoL	SÄBO	2017-09-14	2018-09-14	*2017-09-15		2018-09-26			Resursbrist	*Villa Utikken.

Namn	Kön	Lagområde SOI/LSS	Insattstyp	Besluts- datum	Datum för erbjudande	Datum för erbjudande i tillfälligt boende	Beslut ej verkställt	Verkställt datum	Avbrott	Avslutat	Huvudsakligt skäl. Ex resursbrist, tackat nej	Kommentar/Orsak
	M	SoL	SÄBO	2017-10-31		*2017-11-13	x				Resursbrist	*Villa Uttiken.
	K	SoL	SÄBO	2017-10-26		*2018-01-05		2018-10-08			Resursbrist	*Villa Uttiken.
	K	SoL	SÄBO	2017-12-12				2018-09-26			Resursbrist	
	M	SoL	SÄBO	2017-09-21	2017-09-26			2018-10-04			Resursbrist	
		FTJ	FTJ	2017-09-27								
	M	SoL	SÄBO	2018-05-30	2018-06-05			2018-10-01			Resursbrist	

§44

**Interpellation (M) -
Framnäs folkhögskola och
restaurangverksamhet**

I8KS782

Svar på Interpellation

Framnäs folkhögskola och restaurangverksamhet

Håkan Johansson (m) har ställt en interpellation till undertecknad om Framnäs folkhögskola och restaurangverksamhet. Nedan finns svar på de i interpellationen numrerade frågorna. I inledningen till interpellationen antyds att kommunens engagemang i Framnäs folkhögskola bör vara kopplat till hur många mandat i kommunfullmäktige det socialdemokratiska arbetarepartiet har. Jag vill förtydliga att kommunens roll som stiftare i Framnäs folkhögskola är helt fristående från det socialdemokratiska partiet. Samtidigt är det viktigt att påtala Framnäs folkhögskolas stora betydelse för Piteå kommun, som utbildare, folkbildare, kulturbärare, arbetsgivare och mötesplats. Utan Framnäs folkhögskola hade tex Musikhögskolan inte lokaliserats till Piteå.

Svar på frågorna i interpellationen:

1. Stiftarna i Framnäs folkhögskola är Piteå kommun, ABF Norrbotten och ABF lokalt i Piteå, LO Norra Sverige och LO Piteå samt Norrbottens socialdemokratiska partidistrikt.
2. Piteå kommuns koppling till Framnäs folkhögskola är som en av stiftarna
3. Piteå kommun ger ett driftsbidrag till Framnäs folkhögskola på 1 050 000 kr årligen. Piteå kommun har två ordinarie och två ersättningsplatser i styrelsen för Framnäs folkhögskola. Piteå kommun kan avtala med Framnäs folkhögskola för tex köp av gymnasieutbildning för elever som inte kan genomföra studier på Strömbacka och kommunen kan självklart samarbeta med Framnäs folkhögskola på olika sätt.
4. Nej. Hälsokällan ägs till 51% av Framnäs folkhögskola och till 49% av Arne Eman.
5. Hälsokällan "Arnes kök" är ett aktiebolag och kan naturligtvis konkurrera på en marknad. Det är en avknoppning från en verksamhet som tidigare drevs av folkhögskolan själv. Då restaurangverksamheten blev en betydande del av folkhögskolans verksamhet rekommenderade folkhögskolans revisorer att restaurangverksamheten skulle hanteras i ett eget bolag. Styrelsen i Framnäs folkhögskola vill ha insyn och kontroll i bolagets förehavanden och därför är ordförande och vice ordförande för Framnäs folkhögskola även styrelseledamöter i bolaget, vilket också bedömdes viktigt i uppstarten av bolagets verksamhet. Styrelsen för Framnäs folkhögskola kan naturligtvis välja andra representanter i bolagets styrelse.
6. Nej

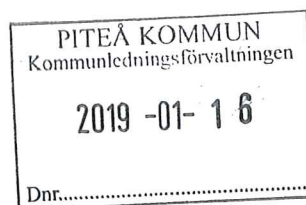
Helena Stenberg

§46

Avsägelse av uppdrag som ersättare i kommunfullmäktige

I8KS602

Avsägelse Kommunfullmäktige Piteå

Hej!

Då jag blivit invald i kommunrevisionen måste jag avsäga mig min (ersättar)plats i kommunfullmäktige.

Mvh,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'E' followed by a long horizontal line.

/Elin Johansson, Vänsterpartiet

§49

Motion (C) - Mät matsvinnet i skolan

I8KS830

Motion angående att mäta matsvinnet i skolan

Idag slängs en alldeles för stort mängd mat på skolorna i Piteå kommun. Elever på Strömbackaskolan berättar om hur det vrider sig i magen då komposten är överfull av den mängd mat som har slängts. Det är inte hållbart ur varken ett ekonomisk eller ekologiskt perspektiv. Med den anledningen vill vi se en ändring i kommunen och arbeta för att minska matsvinnet.

En billig och enkel lösning på problemet tror vi kan vara att det ska finnas information, helst innan matbuffén börjar, där det står hur stort matsvinnet var dagen innan. T.ex "Ta så mycket du vill, men ät gärna upp. Igår slängdes 35 kg mat." Denna information kan finnas på skyltar, displayer eller liknande.

Liknande åtgärder har gjorts i Schweiz där hotellgäster fick se sin vattenåtgång och antal förbrukade kilowattimmar medan de duschade. Där fanns också en liten bild på en isbjörn som stod på ett isflak. Isflaket krympte när energiförbrukningar steg vilket resulterade i att duschtiden minskade.

På samma sätt tror vi att synliggörandet av mängden kastad mat, kan minska matsvinnet. Vi yrkar därför:

- att ett försök görs i en skola där Piteå kommun upplyser eleverna om mängden matsvinn från föregående dag, förslagsvis innan lunchbuffén för största effekt.
- Att försöket utvärderas och om det leder till minskat matsvinn, implementeras det i fler skolor

Piteå 2018-12-17

Centerpartiet Piteå

Majvor Sjölund

Marika Risberg

Johannes Johansson

Anton Nilsson

Bo Andersson

Torgny Långström

§50

**Motion (C) - Huskurage
räddar liv och förebygger
våld**

I8KS83I

HUSKURAGE – RÄDDAR LIV OCH FÖREBYGGER VÅLD

Det uppskattas att runt 20 personer varje år dör till följd av våld från en partner eller tidigare partner. Av dessa är 14 stycken kvinnor som mördats av sin tidigare eller nuvarande man. I majoriteten av fallen har våldet pågått under en längre tid, då framförallt inom hemmets fyra väggar. Att bekämpa mäns våld mot kvinnor är ett av de fyra jämställdhetspolitiska målet och något som vi självklart vill bidra till. Att bekämpa mäns våld mot kvinnor är dock inte bara att uppfylla ett jämställdhetspolitiskt mål det är också att rädda liv.

Utöver våldet som vuxna utövar mot andra vuxna uppskattas det att 200 000 barn i Sverige upplever våld i hemmet. Det innebär att var tionde barn lever i en miljö där det förekommer våld. Våldet sker ofta i hemmet, bakom stängda dörrar, men det är inte en ursäkt för att låta bli att agera. Därför finns Huskurance.

Huskurance är en ideell förening med målet att förebygga och förhindra våld i nära relationer. Föreningen har utarbetat en metod framtagen av föreningens grundare, kriminologen Nina Rung och Peter Svensson som arbetat i flera år med våldsförebyggande arbete. Metoden går ut på att ge grannar ett verktyg att agera, för att få en möjlighet att visa omtanke och omsorg mot våra grannar då någon far illa. Det hela är alltså civilkurage, i husen där vi bor.

Att införa Huskurance är inget som är krångligt eller innebär en stor kostnad. Det handlar om att anta en policy om hur vi önskar att boende agerar vid oro för våld. Policyn består av:

- Knacka på hos grannen.
- Vid behov hämta hjälp av andra grannar.
- Ring polisen vid situationer som upplevs akuta eller hotfulla.

Policyn kan spridas genom utskick till boende eller genom att sättas upp i trapphuset. Med Huskurance är vi tydligt visat att vi är emot våldet. Genom Huskurance vet utsatta även att det finns hjälp att få och de som slår vet att de inte längre kommer kunna fortsätta i det tysta. Detta leder till att vi tillsammans skapar en norm där vi agerar och hjälper både vuxna och barn till ett liv fritt från våld.

En rad bostadsbolag, bostadsrättsföreningar och kommuner har redan infört Huskurance.

Centerpartiet i Piteå vill att Huskurance införs som norm i Pitebo, samt att vi verkar för att privata bostadsbolag inför Huskurance och att kommunen, t ex tillsammans med kvinnojouren och mansjouren, ansvarar för utbildningsinsatser och implementering av policyn.

Därmed kan vi förebygga våld och rädda liv.

Vi yrkar att:

- Piteå kommun inför Huskurance i kommunens bostadsbolag Pitebo samt verkar för att bostadsrättsföreningar och privata bostadsbolag gör detsamma
- Piteå kommun bjuder in Piteås bostadsrättsföreningar och bostadsbolag och genomför utbildnings- och informationsinsatser så att implementering sker snarast.

Centerpartiet i Piteå

Majvor Sjölund

Bo Andersson

Marika Risberg

Torgny Långström

Johannes Johansson

Anton Nilsson

NÄRODLAD
POLITIK

Centerpartiet

§51

Motion (L) - Träningsbana för sportkörning

19KS70

Motion: Träningsbana för sportkörning

Sportkörning med häst är den snabbaste växande grenen inom ridsportförbundet. Trots det finns det ingen gymnasieskola i norra Sverige som har utbildning i sportkörning och ingen träningsbana norr om Burträsk i Västerbotten.

Många börjar med sportkörning när de "vuxit ur" sin ponny, för att motionera en sällskapshäst, eller som ett komplement till ridningen.

En träningsbana på Grans skulle ge naturbruksgymnasiet en särställning i Sverige, som ett av de få i landet som erbjuder utbildning i sportkörning. Eftersom det redan finns en 40*80m körplan för dressyrträning, är det lämpligt att man bygger 2-3 maratonhinder i närheten för maratonträning.

Närmaste anläggning med maratonhinder finns 20 mil bort i Villvattnet utanför Burträsk, Västerbotten. Hela Norrbotten har bara 4 tävlande ekipage. I Västerbotten finns ett 40-tal tävlande ekipage tack vare det finns träningsmöjligheter.

Jag föreslår Grans upplåter en yta där sportkörning kan bedrivas. Kostnad för hinder (demonterbara och flyttbara) betalas av brukarna genom eget arbete/sponsring eller gåvor.

Skulle det finnas några träningshinder skulle fler våga tävla eftersom de fått träna. Det är lätt att anordna tävlingar genom att ställa upp några tillfälliga hinder om det redan finns några fasta.

Det skulle även öka andelen killar i ridsporten. Då de upplever körningen som väldigt tuff och fartfylld. Många kuskar är män och flera kvinnor som kör har sin make som "groom".

Hindren går att bygga så att de kan användas som fälttävlans hinder. Det skulle vara den enda fälttävlans banan i övre Norrland.

LIBERALISERNA

§52

**Medborgarförslag -
Förbättrade och säkrare
gång- och cykelväg till
Munksunds skola Viljans
förskola samt Munksunds
sim- och sporthall**

18KS829

Förslaget i korthet

Förbättrade och säkrare gång- och cykelvägar till Munksunds skola, Viljans förskola samt Munksunds sim- och sporthall.

Beskriv och motivera ditt förslag

I dagsläget så styrs den gång och cykelväg som går parallellt med Munksundsvägen in till samma in-/utfart som all biltrafik till förskola, bassäng/sporthall, personalparkering skola/förskola. Denna gångväg använder många i sin transport till bl.a. Viljans förskola samt Munksunds sport och simhall. Detta medför att gång och cykeltrafikanter, barn och föräldrar, tar den mest riskabla passagen in till sin dagliga verksamhet. I "verkligheten" har det blivit en genväg som undviker detta genom att den "sneddar" in till förskolans parkering före denna infart och därför slipper man detta riskabla moment. Mitt förslag är att man gör denna "genväg" till en befäst och uttalad gångväg, motsvarande ca 2 meter, samt att den hålls uppskottad vintertid då denna genväg i dagsläget är svår att nyttja.

Gällande motsvarande gång-/cykelväg som många använder för att komma till Munksunds skola, som används flitigt av skolbarn som ofta själv går till och från skola, så styrs denna upp till Kurirvägen tillsammans med all biltrafik. En smal väg som inte har trottoar och som är en ytterst riskabel skolväg ffa de tider skolan börjar och slutar. Även här anser jag att man skulle borda göra en avstickare från befintlig gångväg, genom skogen nedanför Kurirvägen och på så vis skapa en möjlighet för barnen att inte behöva upp på Kurirvägen för att ta sig till skolan.

Det finns flertalet argument för aktiva transporter till skola och förskola och utifrån evidens så ser vi stora effekter av att främja barns fysiska aktivitet. Genom att skapa fysiskt säkra och tillgängliga gång- och cykelvägar främjas denna aktivitet. Föreslagna åtgärder skulle gynna både säkerheten för att ta sig till skola/förskola samt även folkhälsan.

Instruktioner

Vad kan ett medborgarförslag handla om?

Ett medborgarförslag kan gälla allt som rör kommunens verksamhet och som kommunen är ansvarig för. Det kan gälla allt från samhällsplanering, trafikfrågor till det som rör exempelvis förskola och skola.

Vad kan ett medborgarförslag inte handla om?

Medborgarförslaget får inte vara rasistiskt, odemokratiskt eller strida mot lag eller annan författning. Det får inte heller handla om personärenden eller myndighetsutövning mot enskild, t.ex. beviljande av bygglov eller socialbidrag.

Vilka krav ställs på ett medborgarförslag?

För att det ska kunna tas upp till behandling skall det

- vara skriftligt
- vara försett med namn, adress och telefonnummer till den/dem som lämnat förslaget. Det skall undertecknas av en eller flera kommuninvånare
- vara märkt "Medborgarförslag"
- innehålla ett konkret förslag som Kommunfullmäktige ska ta ställning till
- inte handla om mer än en sak per förslag

§53

**Medborgarförslag - Piteå
kommun självförsörjande
på kött och potatis**

I8KS845

Förslaget i korthet

Jag önskar att kommunen blir självförsörjande på kött och potatis.

Beskriv och motivera ditt förslag

Jag har läst om ett projekt som Rättviks kommun har sedan 2006 för att bli självförsörjande på kött och potatis. Det anser jag att även Piteå kommun ska kunna bli, så jag refererar till vad som står i tidningen Vision 8/2018, nämligen "Målet är att Rättviks kommun ska bli självförsörjande på kött och potatis. Tanken är också att maten ska vara kravmärkt, inte transporteras långa sträckor och att landskapet ska hållas öppen genom att man håller åker- och betesmarker öppna. Projektet startade 2006 och idag är kommunen självförsörjande på kött och potatis till drygt 90 procent. Produktionen på naturbruksprogrammet dimensioneras efter hur stort behov kommunen har av olika råvaror".

Eftersom vi i Piteå har tillgång till ett naturbruksgymnasium ävensom flera som arbetar med fårskötsel samt även odlar grönsaker tycker jag det skulle vara intressant för Piteå att se om kommunen kan starta ett liknande arbete.

Instruktioner

Vad kan ett medborgarförslag handla om?

Ett medborgarförslag kan gälla allt som rör kommunens verksamhet och som kommunen är ansvarig för. Det kan gälla allt från samhällsplanering, trafikfrågor till det som rör exempelvis förskola och skola.

Vad kan ett medborgarförslag inte handla om?

Medborgarförslaget får inte vara rasistiskt, odemokratiskt eller strida mot lag eller annan författning. Det får inte heller handla om personärenden eller myndighetsutövning mot enskild, t.ex. beviljande av bygglov eller socialbidrag.

Vilka krav ställs på ett medborgarförslag?

För att det ska kunna tas upp till behandling skall det

- vara skriftligt
- vara försett med namn, adress och telefonnummer till den/dem som lämnat förslaget. Det skall undertecknas av en eller flera kommuninvånare
- vara märkt "Medborgarförslag"
- innehålla ett konkret förslag som Kommunfullmäktige ska ta ställning till
- inte handla om mer än en sak per förslag

§54

**Medborgarförslag -
Lekpark/samlingsplats på
Norra Rosvik**

I9KSI02

Förslaget i korthet

Lekpark/samlingsplats på Norra, Rosvik

Beskriv och motivera ditt förslag

Generationsskiftet i Rosvik är i full gång vilket resulterar i många barn. Själv bor jag med mina två barn, 5 och 2år gamla på Norra delen av Rosvik, enkelt kallat Norra. Om jag räknar lite snabbt så finns där nu ca 20 barn under 10år. Vi är ganska avskärmade från resten av byn och under min uppväxt på 80/90-talet fanns det två lekparker på Norra. Närmaste lekpark finns nu på Norsvägen, 2km i från vår hemadress. Nästa Lekpark som finns på Rodervägen finns 2,5km i från vår hemadress. Tänk er själva om något av barnen behöver på toaletten. Vi vill ha och behöver en närmare lekplats/samlingsplats, ett förslag på placering är bakom Skiffervägen 42 där en av de två lekparkerna tidigare fanns. Vi föräldrar har såklart pratat ihop oss och kan hjälpa till med allt som kan bli aktuellt med underhåll och så.

Instruktioner

Vad kan ett medborgarförslag handla om?

Ett medborgarförslag kan gälla allt som rör kommunens verksamhet och som kommunen är ansvarig för. Det kan gälla allt från samhällsplanering, trafikfrågor till det som rör exempelvis förskola och skola.

Vad kan ett medborgarförslag inte handla om?

Medborgarförslaget får inte vara rasistiskt, odemokratiskt eller strida mot lag eller annan författning. Det får inte heller handla om personärenden eller myndighetsutövning mot enskild, t.ex. beviljande av bygglov eller socialbidrag.

Vilka krav ställs på ett medborgarförslag?

För att det ska kunna tas upp till behandling skall det

- vara skriftligt
- vara försett med namn, adress och telefonnummer till den/dem som lämnat förslaget. Det skall undertecknas av en eller flera kommuninvånare
- vara märkt "Medborgarförslag"
- innehålla ett konkret förslag som Kommunfullmäktige ska ta ställning till
- inte handla om mer än en sak per förslag

§55

Medborgarförslag - Öka medvetenheten om ett renare Piteå

19KS112

Förslaget i korthet

Att öka medvetandet och förståelsen nu och på sikt få ett "Renare Piteå" genom att engagera skoleleverna då de går sista veckan/veckorna innan skolavslutningen då man i alla fall har mycket svårt att hitta meningsfull sysselsättning för eleverna.

Beskriv och motivera ditt förslag

För att öka medvetenheten för oss alla att hantera våran sköra natur och närmiljö vill jag föreslå följande: Alla skolor avsätter en dag eller två sista veckan/veckorna innan skolavslutningen att gå ut och plocka skräp inom sitt Rektorsområde. Givetvis bör det då vara sista åldersklasserna.

Pireva skulle medverka och bistå med hopsamling och utrustning till berörda.

Man tjänar då två syften dels får eleverna något meningsfullt att göra då och på sikt öka kunskapen för vår miljö.

Innan skulle man i skolorna ha temadagar där man hade Miljön i Focus.

Det är ju en stor grej varför man i inledningsskede skulle ha en Skola som "Pilotprojekt" varifrån man skulle få erfarenhet och kunskap inför en satsning för hela kommunen.

Det finns säkert många idéer hur man skulle kunna lägga upp en sådan här dag/dagar exempelvis skulle man kunna tänka sig att "lediga föräldrar, mor och – farföräldrar" skulle kunna medverka m.m.

Mycket viktigt att poängtera: "Det är inte meningen att ta något arbete från Idrottsföreningarna som ju, vad jag förstår, enbart städar efter vägarna.

Mitt förslag syftar ju till att städa övriga ytor inom respektive rektorsområdet!

Öjebyn 2019-01-30
Ronny Thelin

Instruktioner

Vad kan ett medborgarförslag handla om?

Ett medborgarförslag kan gälla allt som rör kommunens verksamhet och som kommunen är ansvarig för. Det kan gälla allt från samhällsplanering, trafikfrågor till det som rör exempelvis förskola och skola.

Vad kan ett medborgarförslag inte handla om?

Medborgarförslaget får inte vara rasistiskt, odemokratiskt eller strida mot lag eller annan författning. Det får inte heller handla om personären den eller myndighetsutövning mot enskild, t.ex. beviljande av bygglov eller socialbidrag.

Vilka krav ställs på ett medborgarförslag?

För att det ska kunna tas upp till behandling skall det

- vara skriftligt
- vara försett med namn, adress och telefonnummer till den/dem som lämnat förslaget. Det skall undertecknas av en eller flera kommuninvånare
- vara märkt "Medborgarförslag"
- innehålla ett konkret förslag som Kommunfullmäktige ska ta ställning till
- inte handla om mer än en sak per förslag